

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto pöytäkirja 19.12.2023

Pöytäkirjan kansilehti	1
139 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	2
140 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta	3
141 § Tiedoksi merkittävät asiat / rakennusvalvonta	4
- Tilastot 1.1 - 30.11.2023	5
- Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 23.11.2023 julkinen	14
142 § Tiedoksi merkittävät asiat / ympäristökeskus	17
143 § Rakennuslupahakemus: Asunto Oy Vantaan Kilterinkaari 6, kaksitoistakerroksisen asuinkerrostalon rakentaminen, Kilterinkaari 6a, Myyrmäki, LP-092-2023-04528	18
- LP-092-2023-04528 esittelymateriaali	24
144 § Ympäristönsuojeluviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen lausunto Suomi-rata Oy:n Lentoradan ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta	60
145 § Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2024	71
- Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2024 liitteineen	73
146 § Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Vantaan Energia Oy:n vaarallisten jätteiden polttoa JV2-laitoksessa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta	165
Muutoksenhakuohje 1. Valitus rakennus- ja toimenpidelupaa koskevasta päätöksestä	168
Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	170

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston pöytäkirja

Aika 19.12.2023 klo 17.00 – 19.00
Paikka Kielotie 20 C, 01300 Vantaa / Teams-kokous

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Eklund Tarja, puheenjohtaja	x	Friman Milla	
Nevala Jukka, varapuheenjohtaja	x	Erkkilä Minna	
Sieviläinen Marianne	x (etäyhteys), klo 17.21-19.00, §:t 143-146	Iivarinen Oskari	
Isberg Jeppe	x (etäyhteys)	Pesonen Petrus	
Norrena Vaula	x	Mutanen Tuomas	
Kaupunginhallituksen edustaja			
Valtanen Hanna-Maria		Seppänen Tia	x (etäyhteys)
Muut osallistujat			Läsnä
Perttula Sampo, kaupunkisuunnittelujohtaja			x
Viinanen Jari, ympäristöjohtaja va.			x
Levanto Risto, rakennusvalvontapäällikkö			x
Kytösaho Ifa, johtava lupa-arkkitehti			x (etäyhteys)
Rantataro Maarit, johtava ympäristötarkastaja			x
Hiltunen Kirsi, 1. kaupungin eläinlääkäri			x
Nikkola Reetta, rakennuslakimies			x
Saurén Hanni, palvelusihteeri, rakennuslupajaoston sihteeri			x (etäyhteys)

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Tarja Eklund

Pöytäkirjanpitäjä Hanni Saurén

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 21.12.2023 Vantaan rakennusvalvonta, Kielotie 20 C, 01300 Vantaa

Norrena Vaula

Nevala Jukka

Pykälät 143 ja 146, tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 27.12.2023, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi

139 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 19.12.2023 § 139

Rakennusvalvontapäällikön esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

140 §

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 19.12.2023 § 140

Rakennusvalvontapäällikön esitys:

Pöytäkirjan tarkastusvuorossa ovat Sieviläinen Marianne (Norrena Vaula) ja Nevala Jukka (Isberg Jeppe). Pöytäkirja tarkastetaan 21.12.2023, klo 12.00 mennessä.

Päätös:

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Norrena Vaula ja Nevala Jukka. Pöytäkirja tarkastetaan 21.12.2023, klo 12.00 mennessä.

141 § Tiedoksi merkittävät asiat / rakennusvalvonta

1

Viranhaltijoiden tekemät lupapäätökset ovat nähtävissä Lupapisteen julkipano listalla osoitteessa <https://julkipano.lupapiste.fi/vantaa>. Lisätietoja antaa Hanni Saurén p. 040 725 4238.

2

Tilastot 1.1 – 30.11 vuosina 2014 - 2023

Myönnettyjen, aloitettujen ja valmistuneiden rakennusten ja rakennuslupien tilastot tammi – marraskuulta sekä havainnollistavia karttoja edellisistä. Liitteenä.

3

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 23.11.2023 diaarinumerot 1257/03.04.04.04.16/2023, Rakennusvalvontaa koskevat valituslupahakemus. Liitteenä.

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 19.12.2023 § 141

Rakennusvalvontapäällikön esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Aloitettut rakennukset 1.1. - 30.11. vuosina 2014 - 2023

	2023	10:n vuoden keski- arvo	2023 %:a keski- arvosta	prosenttei na keskiarvo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Erilaisia hakemuksia	216	332	65	-35	389	363	436	391	336	329	323	238	300
Rakennuslupia	207	305	68	-32			379	362	321	326	317	236	295
Rakennuluvat + muutoslumat + pidennykset	207	328	63	-37	386	358	431	389	331	328	318	236	296
- rakennuslupajaosto	18	49	37	-63	52	52	60	57	62	37	58	60	33
- viranhaltijat	189	279	68	-32	334	306	371	332	269	291	260	176	263
Toimenpidelupia	9	4	220	120	3	5	5	2	5	1	5	2	4
Rakennusten tilav. m³	1367421	1903961	72	-28	1506564	2097778	2199573	2364888	1858231	1650627	2278626	2E+06	1320530
Rakennusten kerrosala m²	189099	362870	52	-48	352360	393771	443352	474756	406029	286235	391697	425340	266062
- asuinrakennukset	55631	209209	27	-73	190318	233926	295271	318247	268669	144806	213385	222619	149220
- liikeyrakennukset	34046	20044	170	70	13809	22544	5048	11180	22801	24736	5376	60752	144
- toimistorakennukset	0	13276	0	-100	6002	16135	21953	17074	15889	0	18909	8694	28099
- liikenteen rakennukset	8212	31365	26	-74	86789	32446	31791	26126	23485	50126	19717	13988	20968
- teollisuusrakennukset	23913	17440	137	37	13219	6811	8558	6868	17503	11206	38898	19034	28388
- varastorakennukset	31880	38567	83	-17	27756	55551	43933	77636	27578	32423	109	79372	9428
- muut rakennukset	35417	23721	149	49	14467	26358	23456	17625	30104	22938	16160	20873	29815
Rakennusten kok.ala m²	223863	414184	54	-46	408030	428074	501962	534897	469664	377952	416176	466252	314965
As.rak. asuntojen lkm	627	2871	22	-78	2189	3000	4111	4629	3953	2123	3046	3079	1953
1 h	96	928	10	-90	375	616	1401	1841	1546	974	1069	856	504
2 h	197	1018	19	-81	953	1431	1445	1600	1335	460	1069	1073	621
3 h	151	597	25	-75	544	655	882	854	725	365	622	740	427
4 h	128	242	53	-47	203	204	291	257	251	239	224	333	287
5 h	44	68	65	-35	92	73	69	62	80	62	48	62	87
6 h+	11	19	59	-41	22	21	23	15	16	23	14	15	27
Omakoti-, pari-, ja erillistalojen asuntojen lkm	235	302	78	-22	275	241	370	346	297	343	304	220	384
Rivitaloasuntojen lkm	62	102	61	-39	123	82	128	153	122	129	17	126	80

Aloitettut rakennukset 1.9. - 30.11. vuosina 2014 - 2023

	2023	10:n vuoden keski- arvo	2023 %:a keski- arvosta	prosenttei na keskiarvo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Erilaisia hakemuksia	51	93	55	-45	99	97	116	99	90	104	91	90	95
Rakennuslupia	49	89	55	-45			109	93	86	101	89	90	91
Rakennuluvat + muutoslumat + pidennykset	49	92	53	-47	98	95	116	99	89	103	90	90	92
- rakennuslupajaosto	4	16	26	-74	18	15	20	14	16	12	22	22	13
- viranhaltijat	45	77	59	-41	80	80	96	85	73	91	68	68	79
Toimenpidelupia	2	1	182	82	1	2	0	0	1	1	1	0	3
Rakennusten tilav. m³	149816	533261	28	-72	535159	498493	666651	412108	410922	745060	851701	619902	442797
Rakennusten kerrosala m²	31596	113091	28	-72	140810	86255	158644	111476	94985	103567	153090	158538	91948
- asuinrakennukset	16476	68203	24	-76	46185	51841	112038	99802	77081	43487	100234	95267	39614
- liikerakennukset	0	5718	0	-100	3609	197	739	87	50	13632	24	38852	-11
- toimistorakennukset	0	4326	0	-100	-861	790	12319	0	0	0	4925	2963	23122
- liikenteen rakennukset	6522	13131	50	-50	73392	10692	241	8	5	35243	2235	2566	401
- teollisuusrakennukset	0	3904	0	-100	4317	200	5231	3703	282	623	10178	7672	6835
- varastorakennukset	1266	4193	30	-70	5276	9976	2250	2	11398	8855	109	2382	415
- muut rakennukset	7332	9151	80	-20	8892	12559	12484	7874	6169	1727	4064	8836	21572
Rakennusten kok.ala m²	34033	134566	25	-75	161028	99721	181716	130015	105886	181674	158620	167154	125815
As.rak. asuntojen lkm	191	947	20	-80	587	672	1576	1476	1111	600	1466	1292	500
1 h	31	306	10	-90	72	121	497	712	425	223	517	341	123
2 h	65	343	19	-81	252	330	608	478	365	180	553	484	118
3 h	46	203	23	-77	196	143	353	229	221	120	300	290	130
4 h	33	72	46	-54	46	59	99	40	67	56	80	150	91
5 h	12	18	65	-35	17	15	17	14	29	15	12	20	33
6 h+	4	4	93	-7	4	4	2	3	4	6	4	7	5
Omakoti-, pari-, ja erillistalojen asuntojen lkm	79	83	95	-5	66	46	87	91	78	107	63	98	116
Rivitaloasuntojen lkm	32	28	115	15	69	0	0	21	13	40	8	56	39

Myönnettyt luvat 1.1. - 30.11. vuosina 2014 - 2023

	2023	10:n vuoden keski- arvo	2023 %:a keski- arvosta	prosentti- na keskiarvo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Erilaisia hakemuksia	781	967	81	-19	1099	985	1104	1074	885	933	940	958	906
Rakennuslupia	368	525	70	-30			641	649	528	493	523	528	469
Rakennuluvat + muutoslumat + pidennykset	492	668	74	-26	816	718	754	748	642	614	664	629	604
- rakennuslupajaosto	32	53	60	-40	55	45	73	58	57	56	70	42	46
- viranhaltijat	460	615	75	-25	761	673	681	690	585	558	594	587	558
Toimenpidelupia	289	311	93	-7	369	301	353	327	244	319	276	329	302
Rakennusten tilav. m³	1756795	2123801	83	-17	1552308	2159163	2370750	2863399	1766589	2068658	2558482	2E+06	1925760
Rakennusten kerrosala m²	262811	401046	66	-34	381426	396435	483444	499665	403216	376396	493985	350636	362441
- asuinrakennukset	89339	223125	40	-60	233247	201703	341295	307755	231557	195986	271777	174094	184496
- liikeyrakennukset	43150	22675	190	90	14084	20883	5048	18987	37352	14181	40221	23255	9587
- toimistorakennukset	3405	18694	18	-82	18440	6512	15729	18868	21829	17376	16477	4550	63758
- liikenteen rakennukset	12784	39110	33	-67	75421	83809	27323	25625	21358	75670	33662	22097	13352
- teollisuusrakennukset	28512	19460	147	47	15681	6405	7989	8137	26832	5709	40072	20519	34748
- varastorakennukset	43694	44022	99	-1	7319	51951	45810	102540	36683	39585	109	82228	30303
- muut rakennukset	41927	24911	168	68	17234	25172	26908	17753	27605	27889	14536	23885	26197
Rakennusten kok.ala m²	306009	459890	67	-33	454796	455678	542786	572395	447296	482405	518785	395259	423488
As.rak. asuntojen lkm	1245	3080	40	-60	2809	2574	4932	4520	3574	2749	3855	2230	2315
1 h	322	1011	32	-68	466	570	1739	1986	1621	1039	1252	548	565
2 h	406	1059	38	-62	1338	1158	1798	1413	955	722	1383	712	703
3 h	329	646	51	-49	629	573	1043	733	619	603	840	515	571
4 h	153	272	56	-44	264	179	265	293	281	305	292	342	345
5 h	32	74	43	-57	92	70	62	81	81	58	73	84	104
6 h+	3	20	15	-85	20	24	25	14	17	22	15	29	27
Omakoti-, pari-, ja erillistalojen asuntojen lkm	203	343	59	-41	318	272	327	393	352	364	335	415	447
Rivitaloasuntojen lkm	33	103	32	-68	99	130	71	119	144	114	32	212	75

Myönnettyt luvat 1.9. - 30.11. vuosina 2014 - 2023

	2023	10:n vuoden keski- arvo	2023 %:a keski- arvosta	prosenttei- na keskiarvo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Erilaisia hakemuksia	204	264	77	-23	260	269	284	298	256	277	261	257	270
Rakennuslupia	87	139	63	-37			158	174	133	138	142	135	143
Rakennuluvat + muutoslumat + pidennykset	123	178	69	-31	195	195	190	194	179	172	177	167	186
- rakennuslupajaosto	10	15	68	-32	11	8	13	17	20	19	25	8	16
- viranhaltijat	113	163	69	-31	184	187	177	177	159	153	152	159	170
Toimenpidelupia	81	90	90	-10	88	89	94	104	78	105	84	90	84
Rakennusten tilav. m³	355989	583416	61	-39	499946	352140	364494	1284060	510778	565188	1004249	253233	644079
Rakennusten kerrosala m²	56621	111010	51	-49	130641	57613	74230	182466	116723	127085	189962	62025	112734
- asuinrakennukset	18879	57586	33	-67	59178	33834	54004	98244	66398	68691	87490	42935	46209
- liikeyrakennukset	0	8684	0	-100	336	197	0	7052	21536	8292	39886	155	9383
- toimistorakennukset	0	3796	0	-100	-1269	241	0	7889	0	6471	226	2956	21449
- liikenteen rakennukset	6279	12908	49	-51	67318	5436	1094	4036	5	25080	14027	173	5628
- teollisuusrakennukset	4056	4659	87	-13	3245	1109	5301	4619	8765	2023	10219	7152	98
- varastorakennukset	18701	14701	127	27	1292	7472	6222	55680	16911	14513	109	1701	24411
- muut rakennukset	8706	5447	160	60	541	9324	7609	4946	3108	2015	5715	6953	5556
Rakennusten kok.ala m²	62402	124338	50	-50	154870	67935	83026	210253	126783	155295	197237	64264	121315
As.rak. asuntojen lkm	230	791	29	-71	735	441	769	1452	998	967	1297	473	549
1 h	44	247	18	-82	141	96	311	602	387	362	366	60	99
2 h	81	269	30	-70	335	156	245	499	271	289	492	155	170
3 h	68	172	40	-60	193	117	137	232	192	213	295	137	136
4 h	29	77	38	-62	48	52	54	87	126	81	105	83	102
5 h	7	21	33	-67	15	16	18	27	19	15	34	28	35
6 h+	1	5	20	-80	3	4	4	5	3	7	5	10	7
Omakoti-, pari-, ja erillistalojen asuntojen lkm	26	92	28	-72	80	76	89	133	119	97	86	112	103
Rivitaloasuntojen lkm	3	29	10	-90	42	59	18	39	20	22	5	40	44

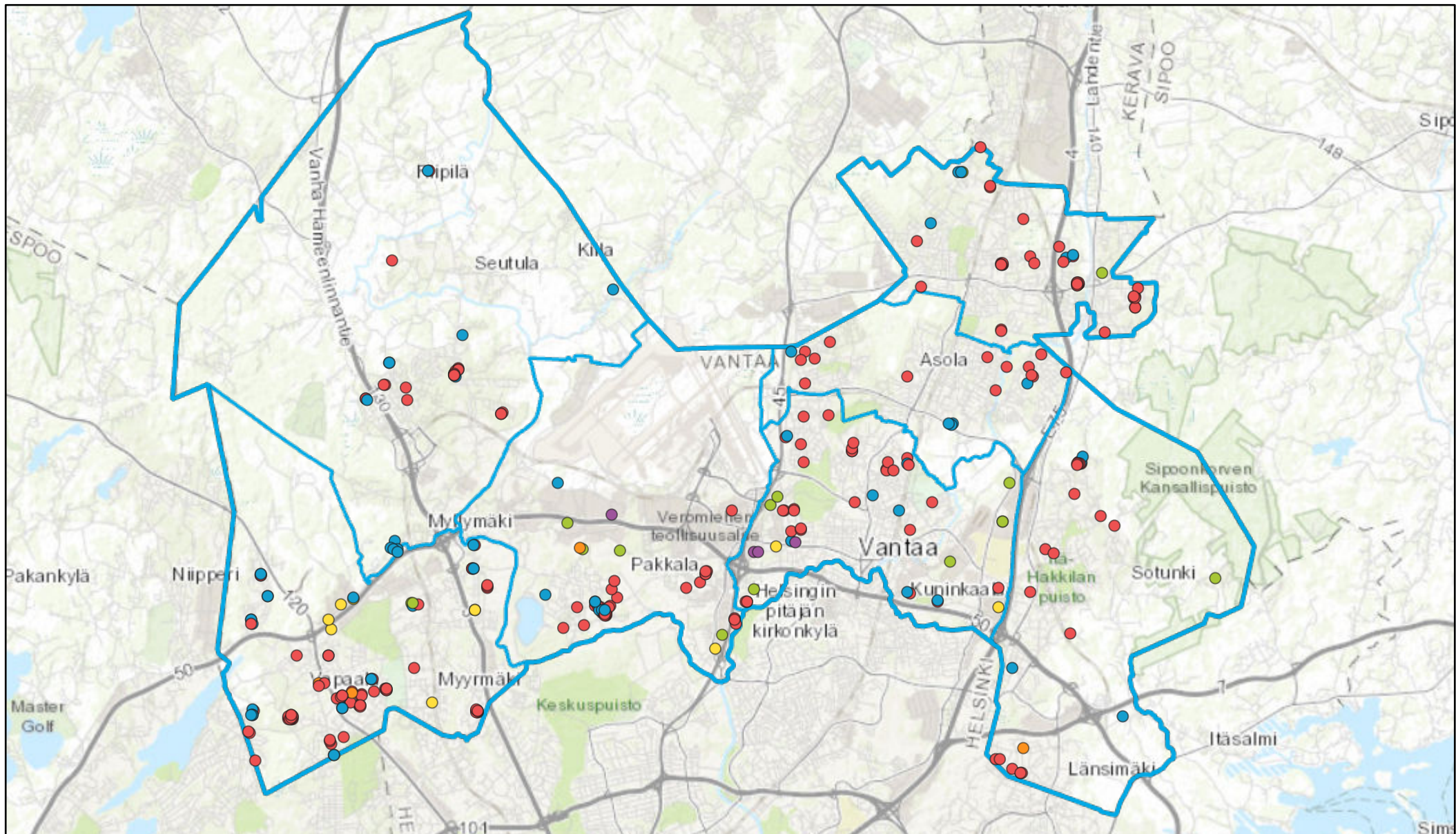
Valmistuneet rakennukset 1.1. - 30.11. vuosina 2014 - 2023

	2023	10:n vuoden keski- arvo	2023 %:a keski- arvosta	V. 2023 ero prosentteina keskiarvoon	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Erilaisia hakemuksia	325	378	86	-14	457	419	435	392	394	320	360	310	363
Rakennuslupia	313	304	103	3			214	287	334	302	333	297	353
Rakennuluvat + muutoslumat + pidennykset	323	375	86	-14	455	417	428	390	392	318	360	309	360
- rakennuslupajaosto	48	51	94	-6	41	58	52	52	54	67	40	51	48
- viranhaltijat	275	324	85	-15	414	359	376	338	338	251	320	258	312
Toimenpidelupia	2	2	87	-13	2	2	7	2	2	2	0	1	3
Rakennusten tilav. m³	1623557	1898491	86	-14	1683757	1948755	1887668	1699515	1815295	2282992	1538685	2169010	2335677
Rakennusten kerrosala m²	313928	357148	88	-12	257093	368767	401262	335089	409316	450493	276641	381563	377331
- asuinrakennukset	213240	216792	98	-2	151461	218797	203488	222562	301367	272358	188931	184148	211565
- liikeyrakennukset	25672	12278	209	109	10611	3894	34479	1666	817	24171	2685	16211	2570
- toimistorakennukset	6127	13508	45	-55	16733	14527	10586	31555	23369	9277	0	6261	16643
- liikenteen rakennukset	10728	35328	30	-70	14610	55546	88735	5974	7141	66777	6516	82804	14444
- teollisuusrakennukset	27285	16272	168	68	36347	14561	6012	5898	8724	8116	11391	14886	29497
- varastorakennukset	18552	38272	48	-52	13452	54182	23803	38914	45302	43210	109	61011	84189
- muut rakennukset	12324	18318	67	-33	13879	7260	34159	15178	22596	26584	16534	16242	18423
Rakennusten kok.ala m²	361746	410425	88	-12	317197	434573	462287	374963	451233	500740	370101	429832	401577
As.rak. asuntojen lkm	2871	2926	98	-2	1705	2481	2598	3118	4202	4000	2672	2845	2770
1 h	779	912	85	-15	203	372	533	1048	1405	1606	1078	1358	742
2 h	952	1036	92	-8	725	1130	1160	1118	1510	1279	783	782	925
3 h	648	625	104	4	486	614	600	658	905	787	447	466	634
4 h	384	257	149	49	190	244	201	217	289	248	271	189	338
5 h	78	75	104	4	75	97	76	62	74	64	76	45	102
6 h+	30	21	144	44	26	24	28	15	19	15	17	5	29
Omakoti-, pari-, ja erillistalojen asuntojen lkm	344	329	105	5	268	310	271	316	370	332	368	299	407
Rivitaloasuntojen lkm	84	116	73	-27	156	118	78	152	123	154	90	41	161

Valmistuneet rakennukset 1.9. - 30.11. vuosina 2014 - 2023

	2023	10:n vuoden keski- arvo	2023 %:a keski- arvosta	V. 2023 ero prosentteina keskiarvoon	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Erilaisia hakemuksia	93	113	82	-18	138	121	141	104	125	91	112	88	119
Rakennuslupia	90	93	96	-4			77	82	111	84	104	85	114
Rakennuluvat + muutoslumat + pidennykset	92	113	82	-18	137	119	141	104	124	91	112	88	117
- rakennuslupajaosto	17	18	93	-7	17	9	20	16	23	28	15	18	19
- viranhaltijat	75	94	80	-20	120	110	121	88	101	63	97	70	98
Toimenpidelupia	1	1	143	43	1	2	0	0	1	0	0	0	2
Rakennusten tilav. m³	815541	587531	139	39	532292	233850	680577	356808	660782	924790	437752	780725	452195
Rakennusten kerrosala m²	129887	112927	115	15	94917	50891	138224	73982	160541	163163	77079	125778	114804
- asuinrakennukset	76895	70620	109	9	58552	32245	80235	52433	112994	87902	49364	65072	90507
- liikeyrakennukset	9397	4141	227	127	76	3273	16848	87	50	7026	2572	2083	0
- toimistorakennukset	919	4530	20	-80	16600	6	10345	0	8745	0	0	2956	5731
- liikenteen rakennukset	4013	10465	38	-62	2527	5950	14982	1052	4211	45604	11	18250	8052
- teollisuusrakennukset	23580	4311	547	447	1530	2906	489	707	2162	2511	1329	7423	474
- varastorakennukset	12703	10531	121	21	11696	4510	3241	7449	27155	9102	109	24580	4768
- muut rakennukset	2380	6319	38	-62	3936	2001	12084	12254	5224	11018	3605	5414	5272
Rakennusten kok.ala m²	152800	131089	117	17	129055	69578	159041	89335	175650	182139	87186	144438	121669
As.rak. asuntojen lkm	1017	990	103	3	723	366	1028	884	1647	1263	762	958	1248
1 h	256	326	78	-22	87	70	268	423	552	462	404	381	361
2 h	326	341	96	-4	347	143	411	268	591	408	180	321	414
3 h	265	213	125	25	211	93	266	138	365	261	92	160	276
4 h	139	82	169	69	60	35	51	39	103	99	54	83	159
5 h	23	22	107	7	13	19	23	13	29	31	26	12	26
6 h+	8	6	136	36	5	6	9	3	7	2	6	1	12
Omakoti-, pari-, ja erillistalojen asuntojen lkm	98	95	103	3	96	73	74	62	142	107	100	62	133
Rivitaloasuntojen lkm	53	36	146	46	55	45	22	21	34	53	11	12	57

Aloitettut rakennukset 1.1. - 30.11.2023

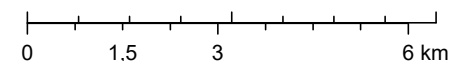
1:240 000

Rakennusluvut energiatiedoin

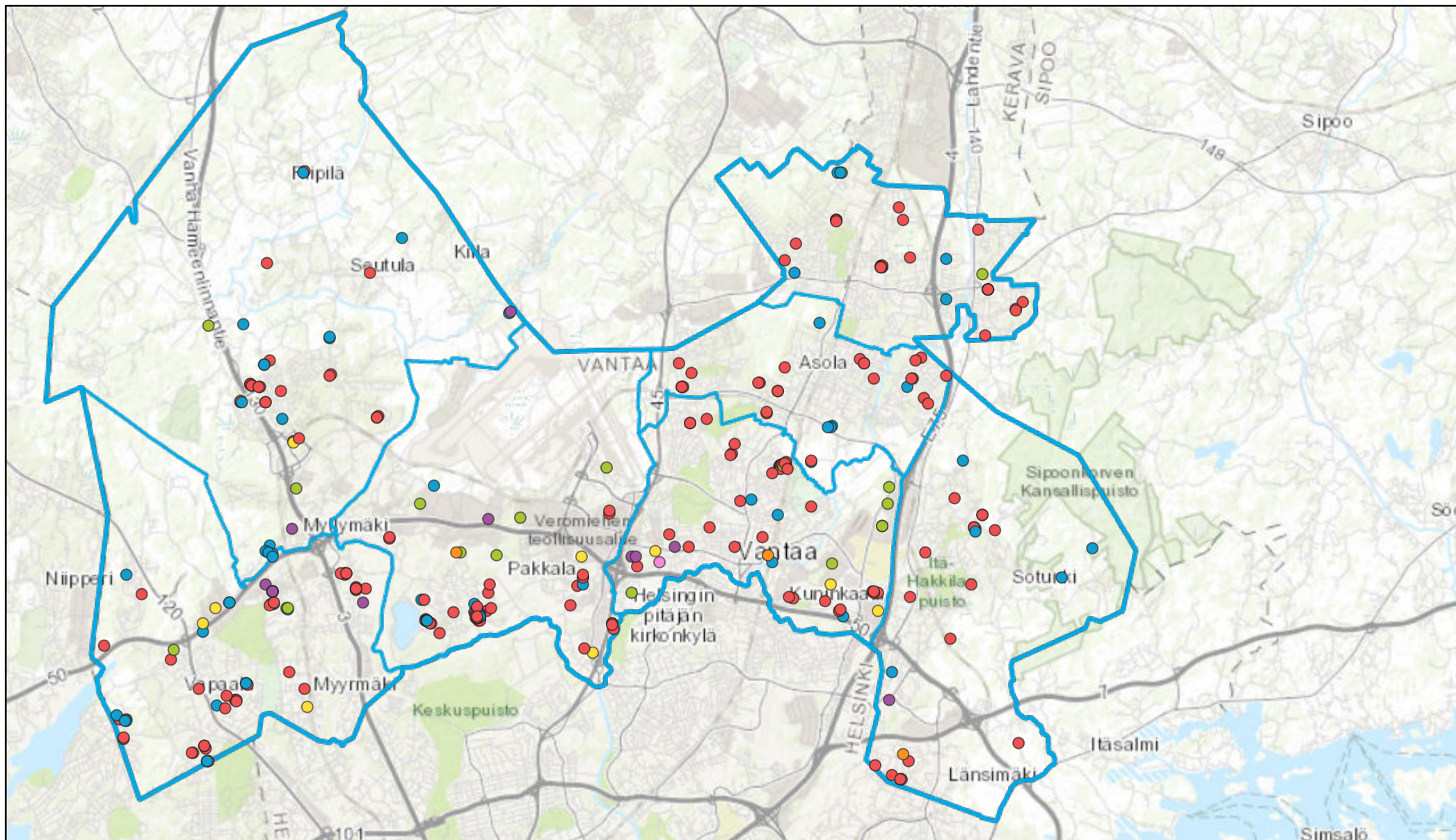
- Asuinrakennus
- Muu rakennus

- Varastorakennus
- Teollisuusrakennus
- Liikerakennus
- Liikenteen rakennus
- Kaupunginraja
- Suuralueet

LIITE: Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 19.12.2023 / 141 §

Myönnettyt rakennukset 1.1. - 30.11.2023

1:240 000

Rakennusluvut energiatiedoin

- Asuinrakennus
- Muu rakennus

● Varastorakennus

● Teollisuusrakennus

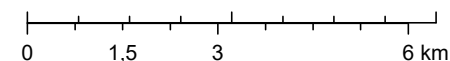
● Liikenteen rakennus

● Liikerakennus

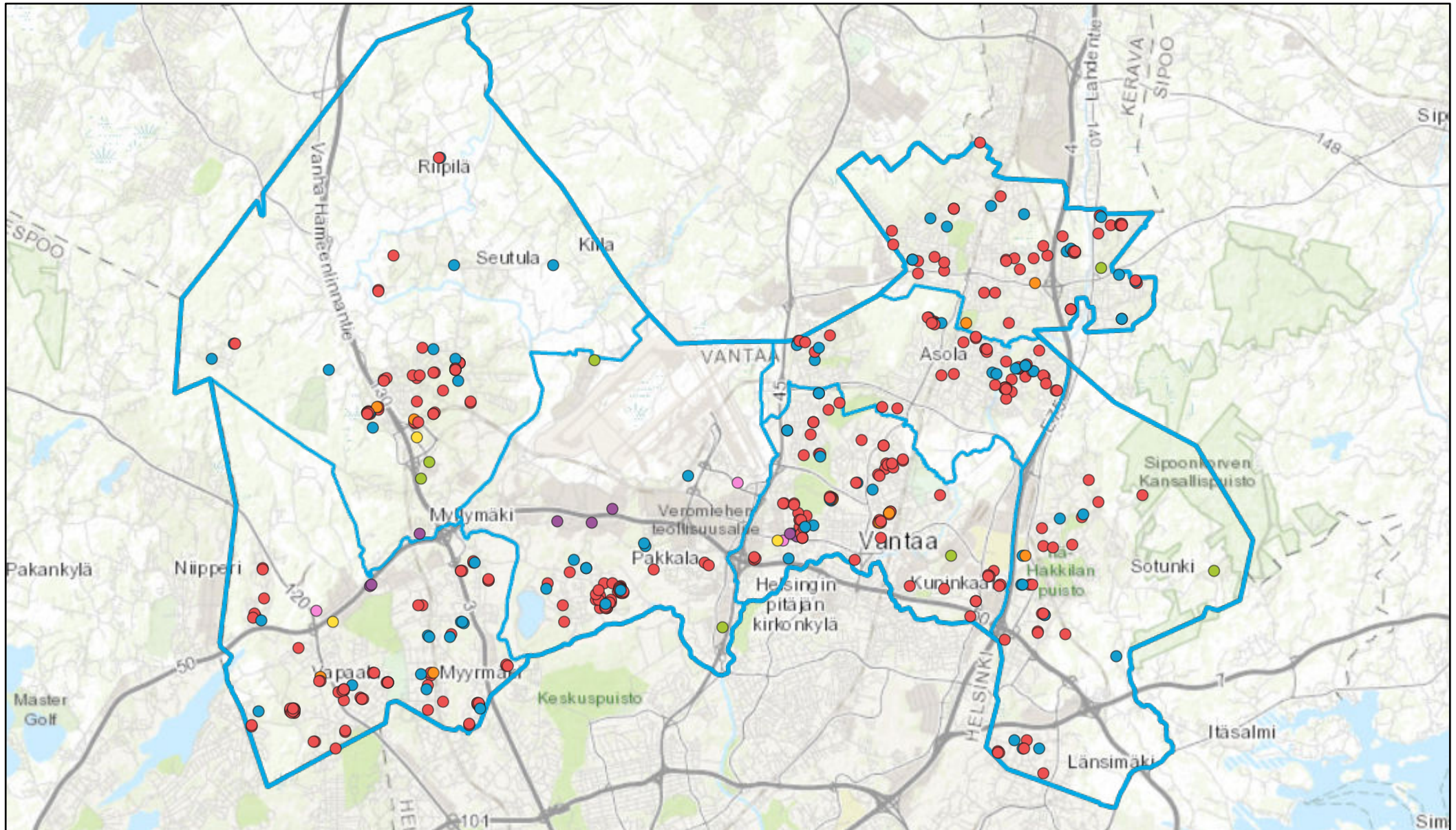
● Toimistorakennus

□ Kaupunginraja

□ Suuralueet

Valmistuneet rakennukset 1.1. - 30.11.2023

1:240 000

Rakennusluvut energiatiedoin

Asuinrakennus

Muu rakennus

Varastorakennus

Teollisuusrakennus

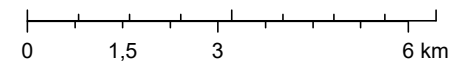
Liikenteen rakennus

Liikerakennus

Toimistorakennus

Kaupunginraja

Suuralueet

23.11.2023

Dnro 1257/03.04.04.04.16/2023

Asia

Rakennusvalvontaa koskeva valituslupahakemus

Muutoksenhakija

Heikki Härmä

Päätös, jota muutoksenhaku koskee

Helsingin hallinto-oikeus, 29.3.2023, 1886/2023

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Valituslupahakemus hylätään. Korkein hallinto-oikeus ei siten anna ratkaisua valitukseen.

Perustelut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Sen perusteella, mitä muutoksenhakija on esittänyt ja mitä asiakirjoista muutoin ilmenee, asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi ei ole valitusluvan myöntämisen perustetta.

Korkein hallinto-oikeus:

Riitta Mutikainen
oikeusneuvos

Kari Tornikoski
oikeusneuvos

Jaakko Autio
oikeusneuvos

Anna Soininen
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös
Jäljennös

Heikki Härmä, oikeudenkäyntimaksu 530 euroa
Helsingin hallinto-oikeus
Vantaan kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto
Ympäristöministeriö

Asiakirjan oikeaksi todistaa

Vastaava jaostosihteeri Päivi Koivurova

1

Ympäristökeskuksen viranhaltijoiden (ympäristöjohtaja, 1. kaupungineläinlääkäri, ympäristöpäällikkö, johtava terveydensuojelutarkastaja, johtava ympäristötarkastaja) tekemät päätökset ovat nähtävissä Vantaan kaupungin verkkosivuilla osoitteessa https://paatokset.vantaa.fi/ktwebscr/vparhaku_tweb.htm.

Lisätietoja antavat ao. viranhaltijat.

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 19.12.2023 § 142**Ympäristöjohtajan va. esitys:**

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi

143 §

Rakennuslupahakemus: Asunto Oy Vantaan Kilterinkaari 6, kaksitoistakerroksisen asuinkerrostalon rakentaminen, Kilterinkaari 6a, Myyrmäki, LP-092-2023-04528

VD/87/10.03.00.03/2023

RL/TT/LP-092-2023-04528

Lupatunnus	LP-092-2023-04528
Kiinteistötunnus	92-15-809-1
Kiinteistön osoite	Kilterinkaari 6a
Kaavatilanne	Asemakaava
Kaavan käyttötarkoitus	AK = Asuinkerrostalojen korttelialue.
Hankkeeseen ryhtyvä	Asunto Oy Vantaan Kilterinkaari 6 Kilterinkaari 6, 01600 Vantaa

Toimenpide Kaksitoistakerroksisen asuinkerrostalon rakentaminen.

Lisäselvitykset Rakennetaan kaksitoistakerroksinen asuinkerrostalo. Rakennuksessa on toiminnallinen ullakko, jossa saunaosasto, irtaimistovarastoja ja yksi asunto, ei kellaria.

Asuntoja 62 kpl ja niiden keskipinta-ala on 53,2 m². Huoneistotyyppit ovat 33,0–34,5 m² yksiöitä, 46,0–49,5 m² kaksioita, 61,5 m² kolmioita sekä 74,0-81,0 m² neliöitä.

Hanke on saanut kaupunkikuvaneuvottelukunnan puoltavan lausunnon jatkosuunnittelua varten. Hanketta on jatkokehitetty lausunnon pohjalta.

Vihertehokkuus 1.6 toteutettava tontilla vihertehokkuuslaskurin mukaisesti.

Rakennuksen korkeus on n. 40 metriä ja ylimmän kerrostason korkeusero sisäänkäyntitasolta on 36 m. Kantavat rakenteet ovat betonia ja julkisivut pääosin tiiltä ja tiililaattaa. Rakennus liitetään vesi-, viemäri- ja kaukolämpöverkostoon ja varustetaan huoneistokohtaisella koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdoilla. Väestönsuoja mitoitetaan 102 hlölle. Kohteen asemakaavassa on annettu ulkovaipan äänitasoeron vaatimukseksi 32 dB (lentomelua vastaan). Rakennuspaikkaan ei kohdistu liikennemelua.

Korttelissa on yhteiset leikki- ja oleskelualueet. Tontilla on jäteaitaus, jossa syväkeräysastiat. Hulevedet ohjataan viivytettyinä kaupungin hulevesiverkostoon.

Kaavamerkintä: asuinkerrostalojen korttelialue (AK), sallittu kerrosuku 12.

Rakennusoikeus tontilla on 3590 k-m². Rakennusoikeutta on käytetty 3890 k-m².

Lisäkerrosalaa on käytetty 1282 k-m² ja rakennettava kerrosala yhteensä on 5120 k-m².

Rakennuksen kokonaisala on 5126 m². Pinta-alataulukko on luvan liitteenä.

Asuntojen autopaikat sijaitsevat viereisellä LPA-tontilla. Asemakaavan mukainen autopaikkamäärä on 1 ap/130 k-m², kuitenkin vähintään 1 ap/3 asuntoa. Autopaikkojen määrää voidaan vähentää 15%, kun pysäköinti keskitetään nimeämättömin paikoin pysäköintilaitokseen. Vieraspysäköintiin tulee toteuttaa vähintään 1ap/1500 k-m² ja lyhytaikaista huoltopysäköintiä varten tulee varata 1 ap/5000 k-m². Le-paikkoja tulee olla väh. 1/50ap.

Laskelma: 3838/130= 30 ap. Autopaikat nimeämättömiä, eli voidaan vähentää 15% = 3838/130 x 0,85 = 25 ap. Lisäksi vieraspaikkoja 3838/1500 = 3 ap. Yhteensä toteutetaan 28 autopaikkaa, joista 1 LE-paikka. Lyhytaikaiseen pysäköintiin tarkoitettu autopaikka on tontilla 2. Muut autopaikat sijoittuvat läheiseen pysäköintilaitokseen.

Polkupyöräpaikkoja tulee varata 2 pp/asunto. 80% pyöräpaikoista on oltava säältä suojattuja. Polkupyöräpaikat sijoitetaan sisälle varastoihin (102 pp) sekä piha-alueelle (22 pp).

Korttelin rakennusten kesken laaditaan yhteisjärjestelysopimus. Pysäköinti viereisellä LPA-tontilla hoidetaan erillisellä sopimuksella. Tontilla on rasitteena maanalainen huoltotunneli.

Poikkeamat TopTen-ohjeista:

Ulkoiluvälinevarastojen pinta-ala jää hieman alle Topten-kortin ARK02C ohjeesta.

Perustelu: Ulkoiluvälinevarastojen laskennalliset pinta-alat jäävät ohjeistuksen alle 29,5 m², mutta vaadittavat polkupyöräpaikat mahtuvat suunniteltuihin tiloihin. Piha-alueella on lisäksi helppokäyttöisiä pyöräpaikkoja.

Yhteistilojen määrät jäävät alle Topten-kortin ARK02C suosituksesta.

Perustelu: Yhtiöön rakennetaan pesula, jonka yhteydessä on kaksi kuivaushuonetta.

Näiden katsotaan olevan pinta-alaltaan ja kooltaan riittäviä, sillä kaikkiin asuntoihin on varattu tilat pesukoneille ja kuivausrummuille.

Hankkeen vaativuus Poikkeuksellisen vaativa

Rakennusoikeus 3590

Suunnittelun vaativuus Pääsuunnittelija Poikkeuksellisen vaativa
Rakennussuunnittelija Vaativa
Pohjarakenteiden suunnittelija Poikkeuksellisen vaativa
Paloturvallisuussuunnittelija Vaativa
Rakennusfysikaalinen suunnittelija Vaativa
RAK-rakennesuunnittelija Vaativa
Akustiikkasuunnittelija Tavanomainen
LVI-suunnittelija Poikkeuksellisen vaativa

Ilmoitetut suunnittelijat Pääsuunnittelija Sari Anneli Samuli, arkkitehti
Rakennussuunnittelija Terhi Johanna Kupila, arkkitehti
Pohjarakenteiden suunnittelija Petri Olavi Ihalainen, diplomi-insinööri
Paloturvallisuussuunnittelija Valtteri Korventausta, LVI-insinööri
Rakennusfysikaalinen suunnittelija Hanna Leena Kaarina Vehmaa, diplomi-insinööri
RAK-rakennesuunnittelija Hanna Leena Kaarina Vehmaa, diplomi-insinööri
Akustiikkasuunnittelija Tuukka Tapio Lyly, diplomi-insinööri
LVI-suunnittelija Ilkka Juhani Sippola, LVI-insinööri

Kerrosala 5120 m²
Rakennusoikeudellinen kerrosala 3890 m²
Kokonaisala 5126 m²
Tilavuus 16006 m³
Paloluokka P1
VSS-luokka S1

Autopaikat 1: Asuinrakennus – 104123246C
Rakennetut autopaikat (yhteensä) 28

Poikkeamiset Poikkeama MRA 58§:
1) Rakennuksen ullakko on tila, joka sijaitsee ylimmän kerroksen yläpuolella ja pääasiallisesti julkisivun ja vesikaton leikkauslinjan tasoa ylempänä. Ullakon tulee jäädä enintään 45 asteen kulmassa kohoavan vesikattotason – todellisen tai kuvitellun – alapuolelle. (Ympäristöopas, kohta 2.2) Ullakkokerros sijaitsee osittain suoraan alempien kerrosten kanssa samassa linjassa. Ullakolla on yhteistilojen lisäksi yksi asunto.
Perustelu: Maamerkkimäinen sijainti tontin kulmassa antaa tilaa korkeuden puolesta.

Rakennus on korttelin matalimmassa kulmassa, jolloin lisäkorkeus on jopa hyväksi alueen yleisilmeelle ja rakennusten rytmille. Rakennuksen massa tuottaa vahvemman vertikaalisen aiheen, kun ullakko jatkuu julkisivun linjassa. Ullakkokerroksessa on noin puolet yhteistiloja, mutta näkyvin kulma haluttiin antaa asuinkäyttöön, koska se on rakennuksen hienoin tila. Samalla ylimmän kerroksen yhdellä asunnolla mahdollistetaan ullakkokerroksen suuret ikkunat ja nurkan majakkamainen ilme. Tornin huippu antaa rakennukselle tunnistettavuutta ja on elementti, joka muodostaa maamerkin suurmaisemaan.

Poikkeamat asemakaavasta:

2) Rakennukset eivät noudata rakennusalueen rajoja ja rakennusalueen raja ylittyy vähäisissä määrin. (Vantaan rakennusjärjestyksen mukaan tontin sisäisen rakennusalan rajan voi ylittää katosten, räystäiden, parvekkeiden, portaiden ja muiden vastaavien osalta 1,2m.)

Rakennusalueen ylitystä 0,6-1,6m, ja rakennuksen muoto on osittain erilainen.

Perustelu: Suurin osa ylityksistä on parvekkeiden kohdilla. Kaavan rakennusalueen raja noudattelee viitesuunnitelman mallia, jossa parvekevyöhykkeet muodostavat kulmikkaat julkisivut rakennuksen itä- ja länsipuolelle. Koska ylitykset tapahtuvat suurilta osin tontin kadun puoleisille osille (pohjoiseen ja itään), niistä ei aiheudu haittaa ympäristölle tai naapureille, eikä se hankaloita tontin käyttöä. Rakennuksen vertikaalisuutta on haluttu korostaa kaupunkikuvallisista lähtökohdista ja massoittelemisen tutkimisen jälkeen katsottiin tämän ratkaisun tuottavan selkeän maamerkin, joka kuitenkin keskustelee myös korttelin muiden rakennusten kanssa. Asemakaavan ruusettimainen rakennusalueen raja on otettu suunnitelmaan mukaan erityisesti rakennuksen maantasokerroksissa. Sisäänkäyntikatos luo voimakkaan linjan rakennuksen katujulkisivuille. Länsipuolella toisessa kerroksessa rakennusalueen rajan muotokieli on tuotu esille asuntopihojen rakenteiden avulla. Ylemissä kerroksissa parvekkeet noudattavat myös rakennusalueen muotokieltä.

3) Rakennusoikeuden vähäinen ylitys. Asemakaavassa sallittu rakennusoikeus on 3590m².

Nyt suunniteltu rakennusoikeus on 3890 m² (hieman yli 8.5%:n ylitys).

Perustelu: Kaavassa edellytetään, että rakennukset on rakennettava koko rakennusalan pituudelta. Koska rakennus poikkeaa kaavan pohjana toimineen viitesuunnitelman massasta, suunnitteluratkaisussa taloa on pyritty tuomaan mahdollisimman lähelle rakennusalan rajoja. Hiukan laajempaa torni toimii myös kaavan tarkoittamassa korttelia rajaavassa roolissa. Lisäksi rakennuksen kaksikerroksinen sisäänkäyntiäihe avautuu tontin sekä katujen kulmaan, luoden paikasta laadukkaan, alueelle merkityksellisen, puolijulkisen aukiomaisen tilan.

4) Julkisivumateriaali. Asemakaavassa edellytetään, että julkisivumateriaalin ja -sävyyn tulee vaihtua 8. kerroksen yläpuolella. Suunnitelmassa tumman ja vaalean tilien välinen raja vaihtelee 7.–9. kerrosten välillä.

Perustelu: Vaalean tiililaatan rajausta vaihtelee julkisivuittain. Näin on haluttu korostaa rakennuksen kadunkulman korkeutta ja saatu vaihtelua eri julkisivuihin.

5) Julkisivumateriaali. Kaavassa edellytetään, että parvekkeiden julkisivumateriaalina tulee käyttää julkisivuihin määrättyjä materiaaleja.

Perustelu: Kaupunkikuvallisesti halutaan korostaa tornin korkeutta tärkeällä paikalla. Vertikaalisuutta korostetaan katkaisemalla tornin julkisivupinnat parvekevyöhykkeillä, jolloin kuhunkin kulmaan syntyy vaikutelma hoikasta ja korkeasta tornista.

6) Kattoterassi. Asemakaavassa edellytetään, että tontilla 15809/1 on asukkaiden käyttöön rakennettava saunaosasto ja kattoterassi.

Perustelu: Katsomme, että kattoterassin olennainen ominaisuus on se, että se on ylimmässä kerroksessa oleva ulkotila. Vaikka terassin alla on parveke eikä lämmin tila, niin kyseessä on kuitenkin kattoterassi.

Edellä listatut poikkeamat rakentamista koskevista säännöksistä, määräyksistä, kielloista tai muista rajoituksista ovat vähäisiä ja MRL 175 § perusteella rakennusluvan yhteydessä rakennusvalvontaviranomaisen hyväksyttävissä.

KKNK, 16.10.2023, Puollettu
Geotekniikka/Kiinteistön -ja tilat palvelualue Kipa, 5.12.2023, Ehdollinen
Kadunsuunnittelu/Kadut-ja puistot palvelualue Kapu, 11.12.2023, Lausunto
Kaupunkimittaus sijainti, pysyvä rak.tunnus, purkaminen/Kipa, 28.11.2023, Ei huomautettavaa
Liikennesuunnittelu/Kapu, 14.12.2023, Lausunto
Pelastuslaitos/Mikko Hämäläinen, 28.11.2023, Ehdollinen
Vantaan Energia, 5.12.2023, Puollettu
Vesihuolto/Kadut -ja puistot palvelualue Kapu, 4.12.2023, Puollettu
YHT Lausunnot Kiinteistöt ja asuminen/ Kiinteistöt ja tilat Kipa, 30.11.2023, Ei huomautettavaa
Maisema-arkkitehti/ asemakaavoitus, yleiskaavoitus, Aviapolis, Kivistö ja Länsi-Vantaa., 11.12.2023, Lausunto

Naapurien kuuleminen Viranomainen on kuullut naapureita 28.11.2023, naapureilla ei ole huomautettavaa hankkeesta.

Liitteet	Asemapiirros	1 kpl
	Julkisivupiirustus	4 kpl
	Leikkauspiirustus	3 kpl
	Muu pääpiirustus	10 kpl
	Pohjapiirustus	13 kpl

Päätösehdotus Myönnetään rakennuslupa seuraavin ehdoin.

Tämä pykälä tarkastetaan heti.

Käsittely: Merkittiin, että rakennusvalvontapäällikkö teki esitykseen seuraavat korjaukset: korjataan esitystekstistä virheelliset kohdat.

Korjataan rakennusoikeuden käytetty määrä ja rakennusoikeudesta poikkeamista koskeva kohta muotoon:

3) Rakennusoikeuden vähäinen ylitys. Asemakaavassa sallittu rakennusoikeus on 3590m2.

Nyt suunniteltu rakennusoikeus on 3890 m2 (hieman yli 8,5%:n ylitys).

Perustelu: Kaavassa edellytetään, että rakennukset on rakennettava koko rakennusalan pituudelta. Koska rakennus poikkeaa kaavan pohjana toimineen viitesuunnitelman massasta, suunnitteluratkaisussa taloa on pyritty tuomaan mahdollisimman lähelle rakennusalan rajoja. Hiukan laajempaa torni toimii myös kaavan tarkoittamassa korttelia rajaavassa roolissa.

Lisäksi rakennuksen kaksikerroksinen sisäänkäyntiaihe avautuu tontin sekä katujen kulmaan, luoden paikasta laadukkaan, alueelle merkityksellisen, puolijulkisen aukiomaisen tilan.

Päätös Myönnetty

Hyväksyttiin korjattu päätösehdotus.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Vaaditut työnjohtajat Vastaava työnjohtaja
Vesi- ja viemäryönjohtaja
Ilmanvaihtotyönjohtaja

Vaaditut katselmukset Aloituskokous
Sijaintikatselmus
Pohjakatselmus
Rakennekatselmus
Paikan merkitseminen
Vesi- ja viemärikatselmus

Ilmanvaihtokatselmus
Erityismenettely
Muu katselmus
Loppukatselmus

Vaaditut erityissuunnitelmat

Ilmanvaihtosuunnitelmat
Rakennesuunnitelmat
Vesi- ja viemärisuunnitelmat
Piha- ja istutussuunnitelma
Pohjarakennesuunnitelmat

Lupaehto

Ennen rakennustyön aloittamista on järjestettävä aloituskokous. Kokouksesta sovitaan rakennusvalvonnan tarkastusinsinöörin kanssa.

Sähköautopaikkoja on rakennettava vähintään "733/2020 laki rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä" mukaisesti.

Ennen rakennuksen käyttöönottoa on perustettava tarvittavat rasitteet.

Ennen käyttöönottoa Lupapisteeseen on tallennettava hankkeen tietomalli, ifc-tiedostona.

Katualue on katselmoitava ennen aloituskokousta. Katualuekatselmus tilataan lupien ja valvonnan palveluyksiköstä, osoitteesta lupavalvonta@vantaa.fi.

Erityismenettely: Hankkeen pohjarakenteiden toteutuksen laatusuunnitelman sisällön arviointiin sekä sen toteutuksen valvontaan ja todentamiseen on asetettava pätevä asiantuntija. Asiantuntijan lausunto laatusuunnitelman sisällöstä on esitettävä rakennusvalvonnan tarkastusinsinöörille ennen aloituskokousta (Ympäristöministeriön asetus pohjarakenteista (465/2014) 11 §, MRL 150 b §).

Erityismenettely: Hankkeen kantavien rakenteiden toteutuksen laatusuunnitelman sisällön arviointiin sekä sen toteutumisen valvontaan ja todentamiseen on asetettava pätevä asiantuntija. Asiantuntijan lausunto laatusuunnitelman sisällöstä on esitettävä rakennusvalvonnan tarkastusinsinöörille ennen aloituskokousta (Ympäristöministeriön asetus kantavista rakenteista (477/2014) 9 §, MRL 150 b §).

Parvekkeiden lasikaideratkaisujen rakennesuunnitelmat laskelmineen tulee toimittaa rakennusvalvontaan ulkopuolisen asiantuntijan hyväksymänä ennen kyseisen rakennusosan rakennustöihin ryhtymistä (MRL 150 c §). Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee esittää selvitys ulkopuolisen asiantuntijan pätevydestä rakennusvalvonnan tarkastusinsinöörille ennen tarkastustyön aloittamista.

Lasirakenteiden parvekekaiteiden asennuksesta tulee esittää asiantuntijatarkastus ennen rakennuksen osittaista, käyttöön hyväksyvää loppukatselmusta (MRL 150 b §)

Äänitekniisiin mittauksiin perustuva asiantuntijalausunto siitä, täyttääkö rakentaminen sille säännöksissä asetetut akustiset vaatimukset ilmaääneneristysluvun ja askeläänitasoluvun osalta, on esitettävä rakennusvalvonnalle rakennuksen käyttöön hyväksyvään loppukatselmukseen mennessä. Ennen rakennuksen käyttöönottoa on suoritettava melumittaus melua tuottavien tilojen ja niitä ympäröivien asuntojen välillä.

Vihertehokkuuslaskelma on hyväksyttävä Vantaan rakennusvalvonnan lupa- arkkitehdilla ennen aloituskokousta.

Piha- ja istutussuunnitelma on hyväksyttävä Vantaan rakennusvalvonnan lupa- arkkitehdilla ennen aloituskokousta.

Järjestettävä esteetön uloskäynti porrashuoneesta piha-alueelle oman tontin kautta.

Mallikatselmukset: Julkisivujen pinnat ja rakennusosat on hyväksyttävä mallein ja suunnitelmin rakennusvalvonnassa hyvissä ajoin ennen työhön ryhtymistä. Hyväksynät edellytetään julkisivupintojen, esimerkiksi tiilipintojen, parvekekaide-elementtien ja niiden saumauksen, elementtisaumojen, parvekeseinien, maantasokerroksen ovien, ikkunoiden, tehostevärien ja ilmanvaihtolaimien osalta.

Lupapisteeseen on tallennettu lausunnonantajien hanketta koskevat lausunnot ja ohjeet, joissa esitettyjen vaatimusten täyttymisestä huolehtii rakennushankkeeseen ryhtyvä asiantuntijoinen.

Mikäli tonttia rakennettaessa tulee vastaan pilaantuneelta vaikuttavaa maa-ainesta (öljyn haju tai muu poikkeuksellinen haju) taikka jätteitä, on rakennustyöt keskeytettävä ja otettava yhteyttä Vantaan ympäristökeskukseen tai Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

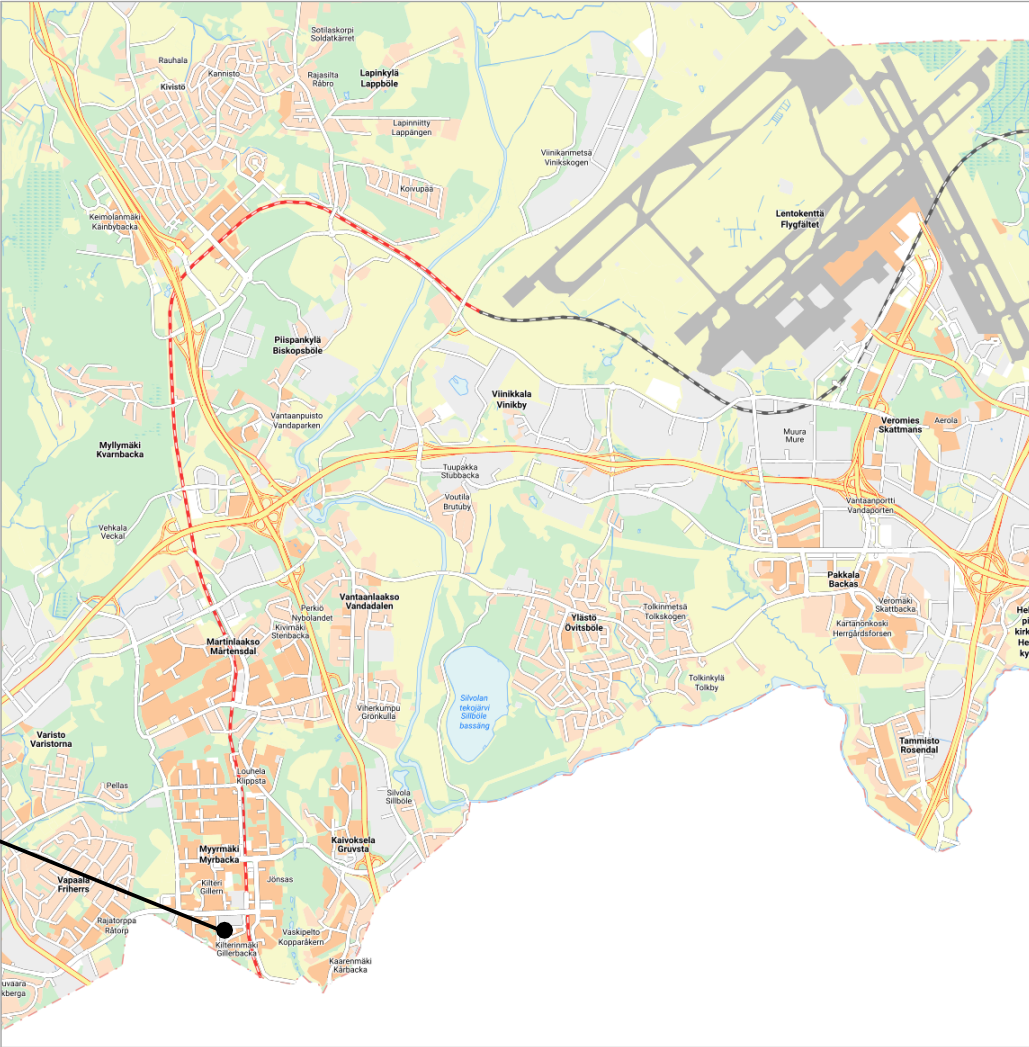
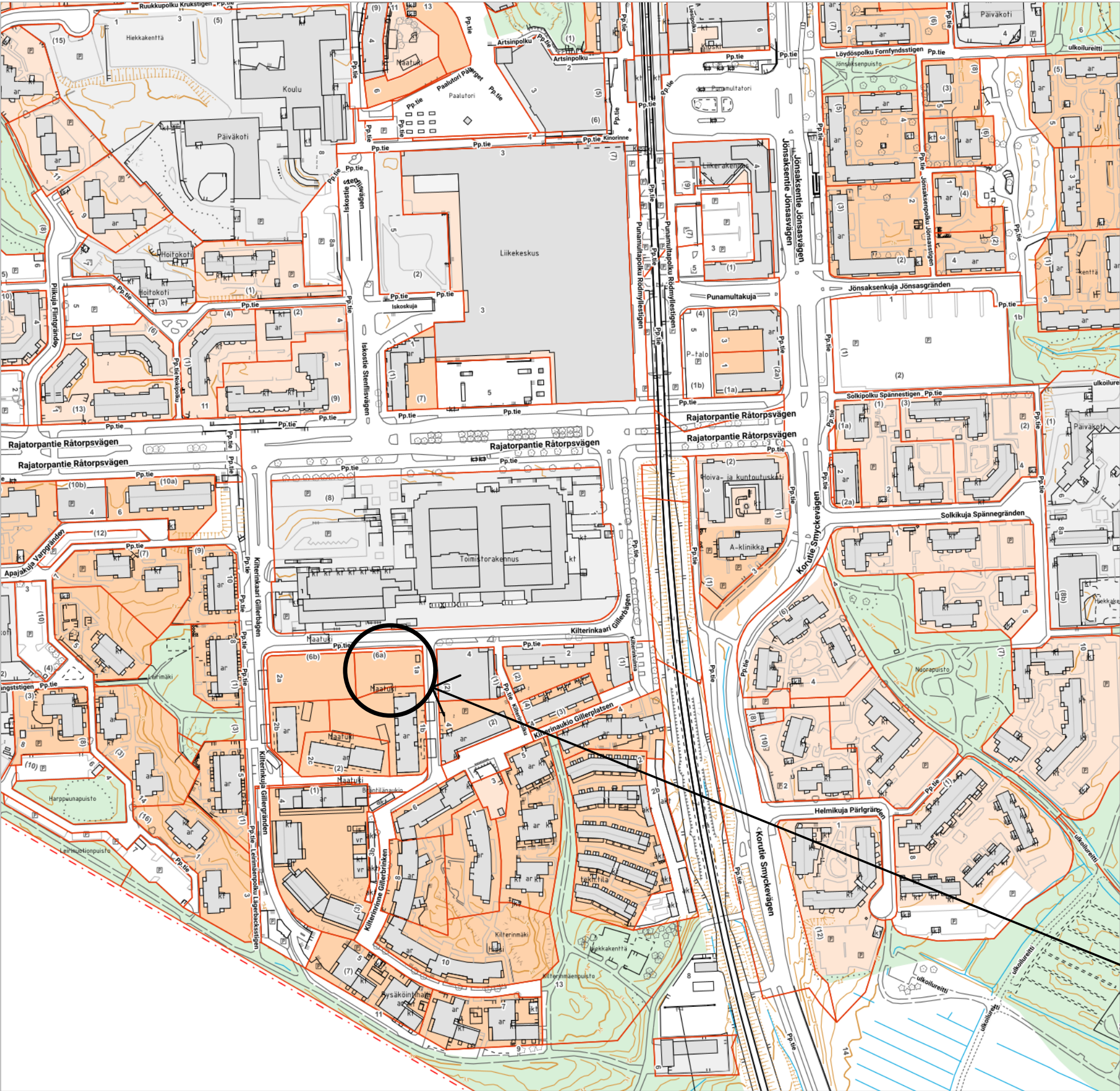
Käsittelijä
Päätätjä

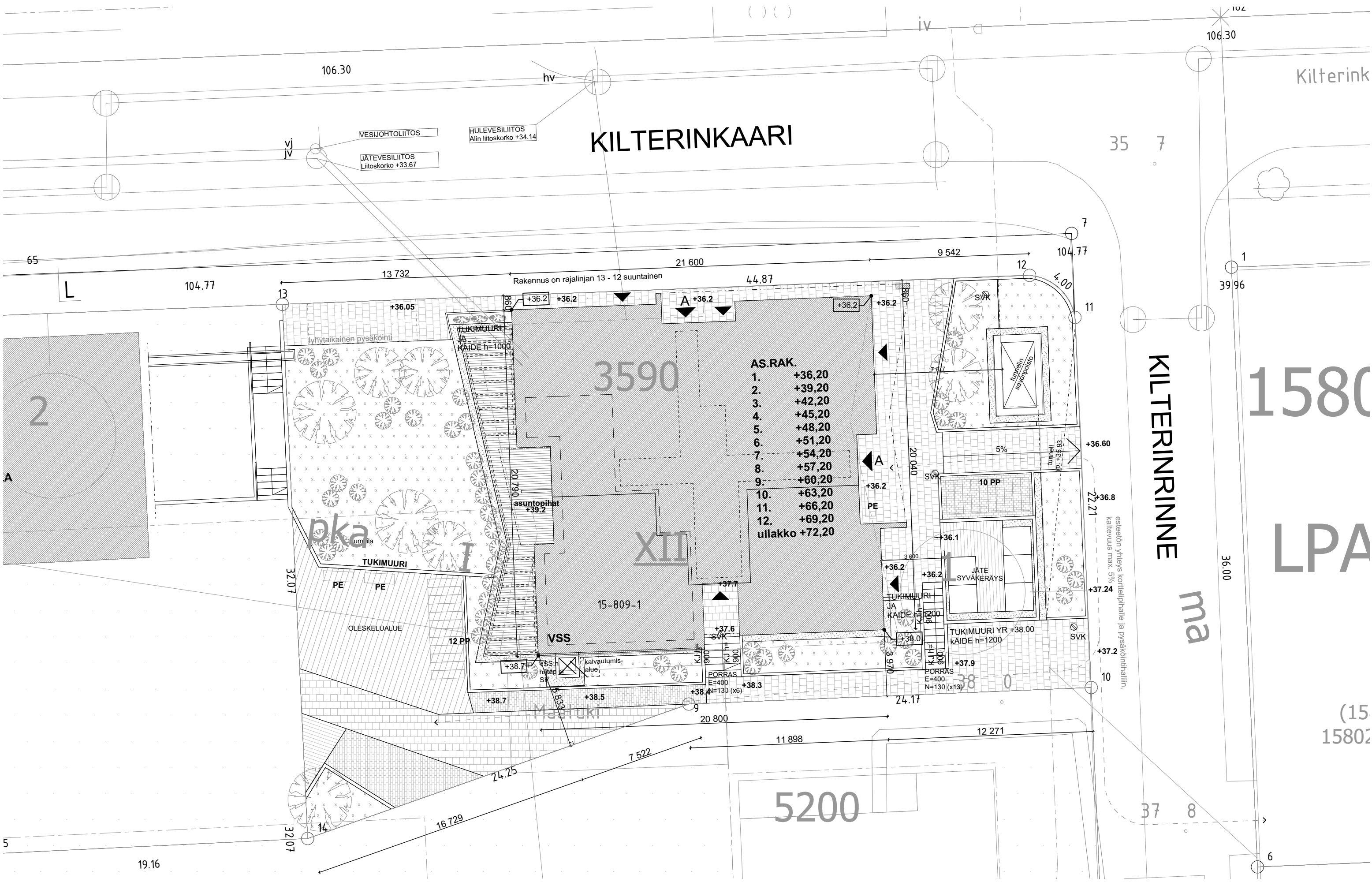
Lupa-arkkitehti Timo Tamminen
Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto
Vantaan kaupunki rakennusvalvonta

Päätöspäivämäärä	19.12.2023
Päätöksen julkipanopäivä	20.12.2023
Päätöksen antopäivä	21.12.2023
Oikaisuvaatimus jätettävä	viimeistään 22.1.2024
Päätös lainvoimainen	23.1.2024
Päätöksen voimassaolo	Rakennustyöt on aloitettava viimeistään 23.1.2027 ja saatettava loppuun 23.1.2029 mennessä. Lupa raukeaa, mikäli voimassaoloaikaa ei erityisestä syystä pidennetä.

Liitteenä: esittelymateriaali

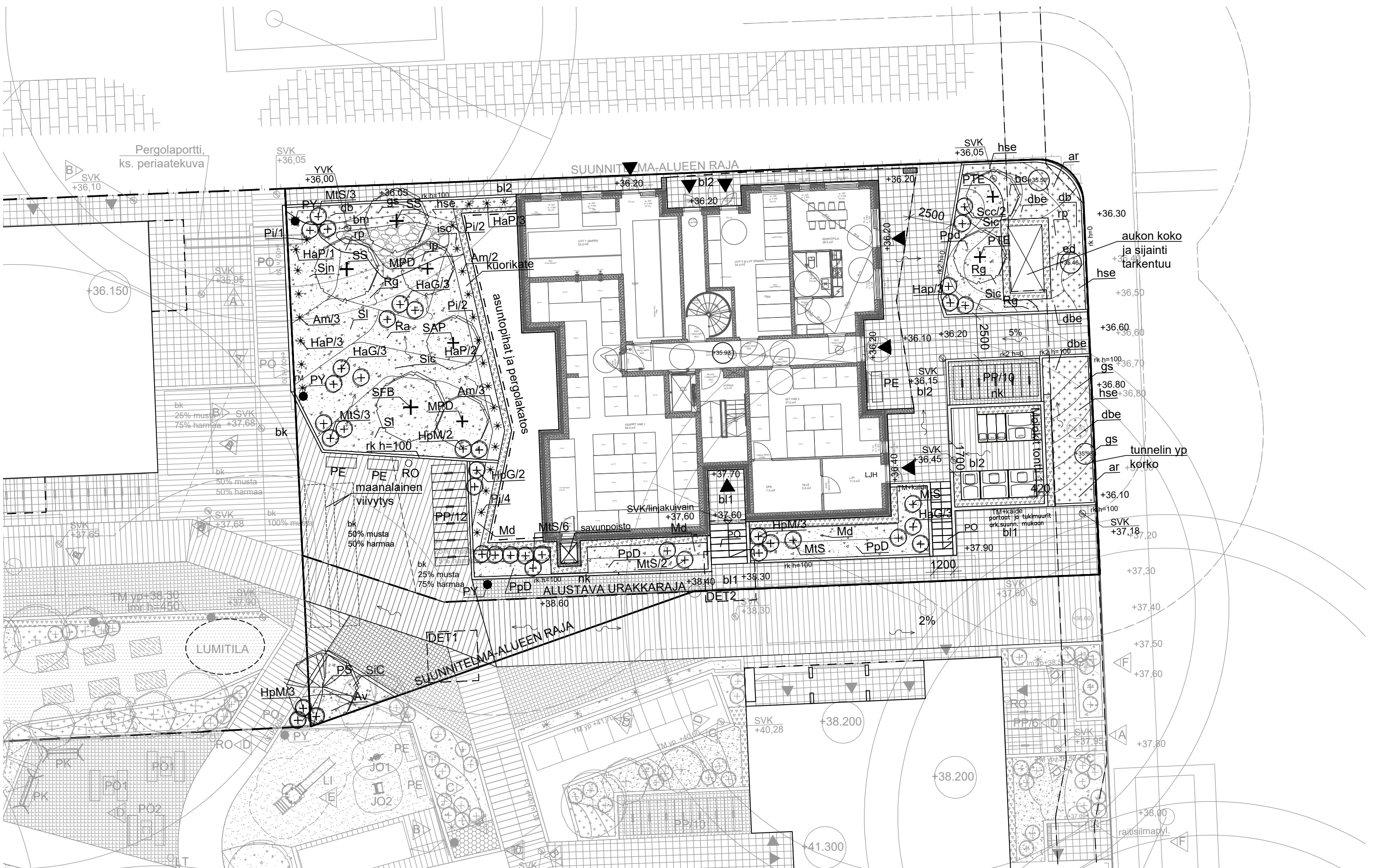

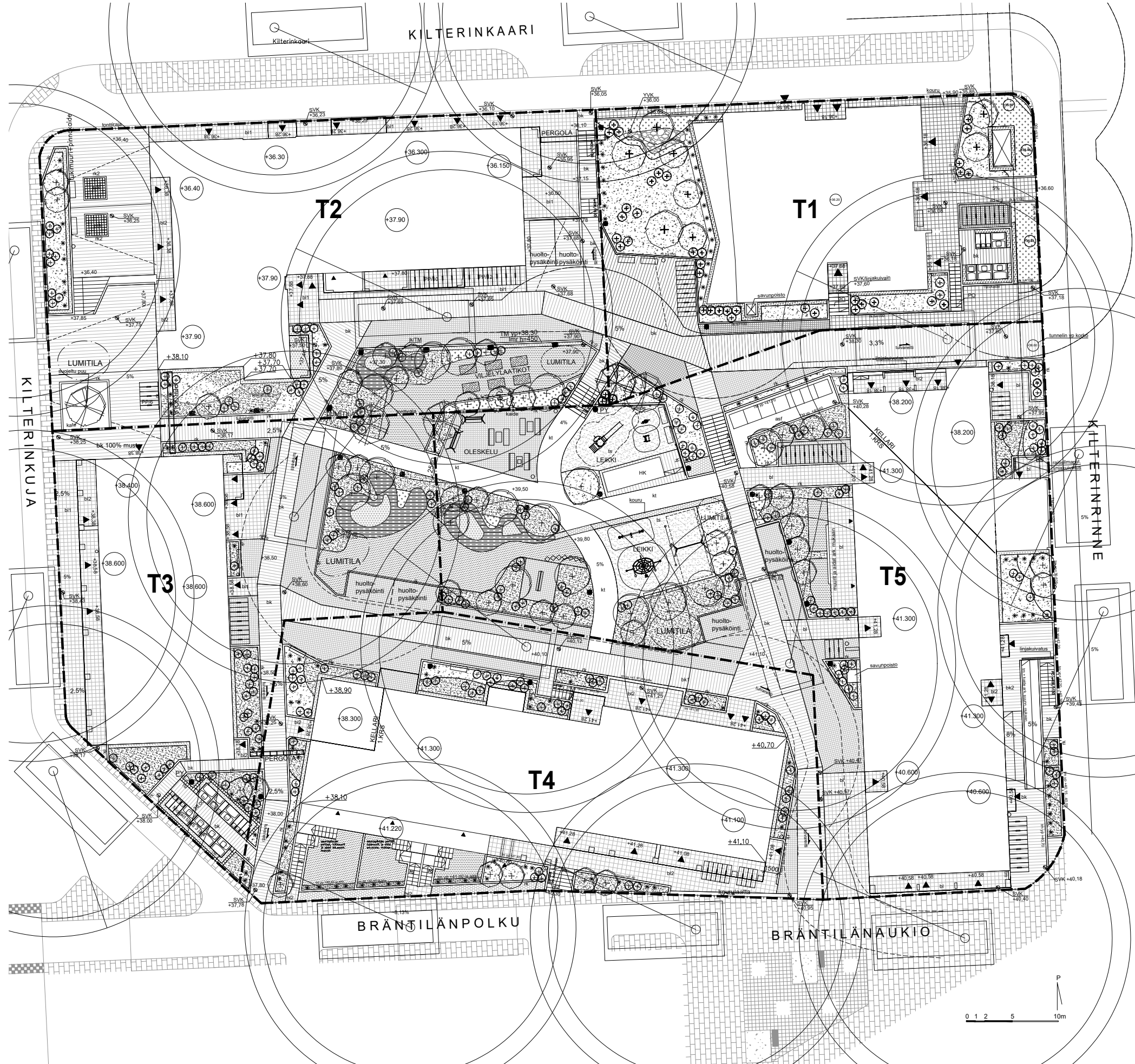

AS.RAK.

1.	+36,20
2.	+39,20
3.	+42,20
4.	+45,20
5.	+48,20
6.	+51,20
7.	+54,20
8.	+57,20
9.	+60,20
10.	+63,20
11.	+66,20
12.	+69,20
ullakko	+72,20

Tasokoordinaatisto / Plankoordinaatistystem:
ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä / Höjdsystem:
N2000

KAUPUNKIKORTTELI	KORTTELI	TOIKITI	RAKENUSLUKUN TUNNUS
15. MYRMÄKI	15809	1.2.3.4.5	
RAKENUSLUKUN	PIIRUSTUS	PIIRUSTUS	JUOKS. NRO
UUDISRAKENNUS	PÄÄPIRUSTUSLITE	SEILIT	MITTAKUVA

As Oy Vantaan Kilterinkaari 6 (T1), As Oy Vantaan Brooklyn (T2),
As Oy Kilterinkuja 2 (T3), As Oy Vantaan Bronksi (T4), As Oy Vantaan Kilterinrinne 3 (T5)
01600 Vantaa

YHDISTETTY KORTTELIN
PIHASUUNNITELMA

1:200

HELMA
Tuuli Salovuori, maisema-arkkitehti MARK
c:\users\tuuli\helsingin maisema-arkkitehtitoimisto helma oy\helsinki - documents\projektit\aktiviset\018
kilterinrinne\suunnitelmat\työkalio\kilterinrinne_pha_231123.dwg

YHTIYSHENKILÖ

YHTIYSHENKILÖ

PAIKAS

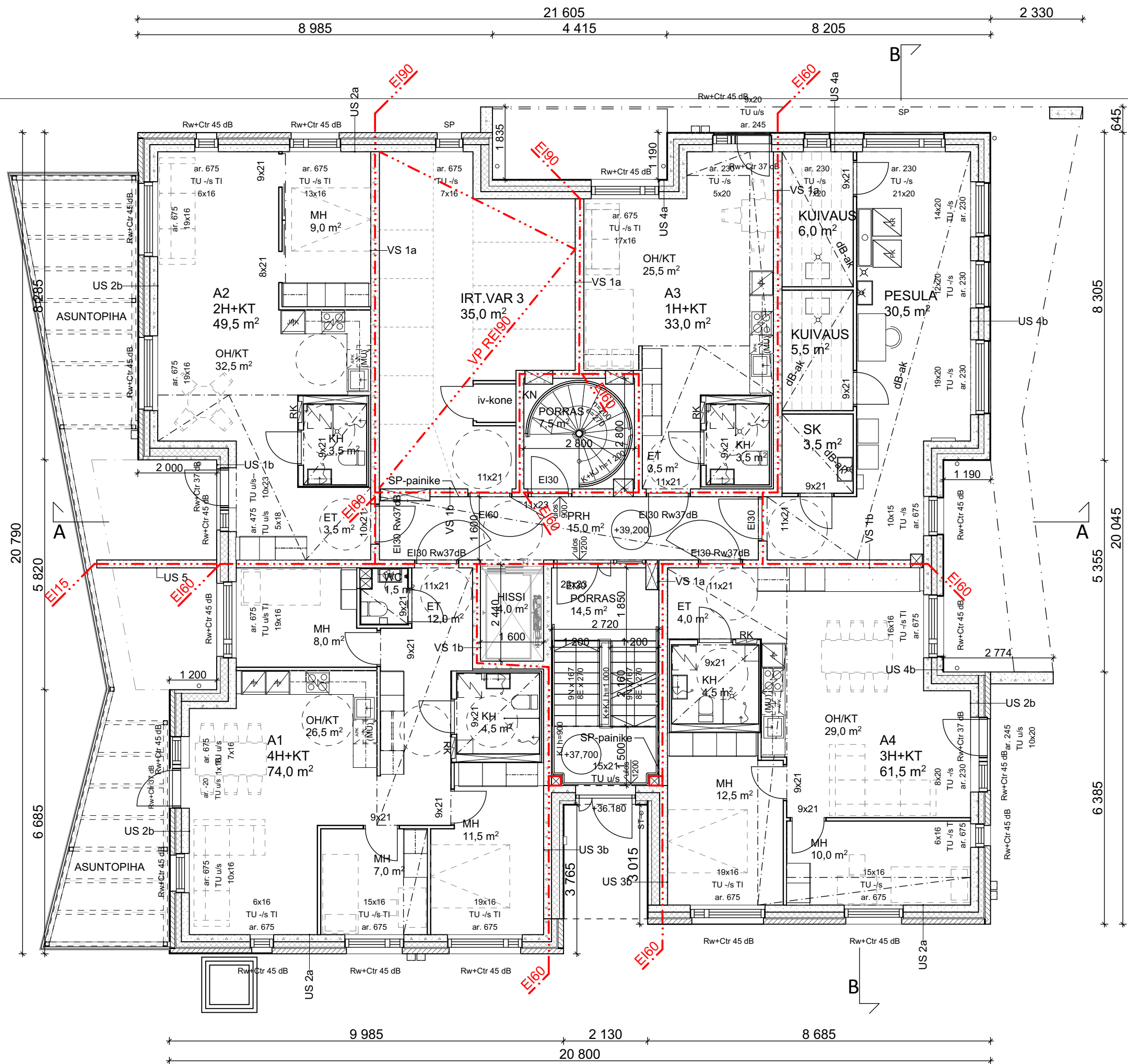
034 - 003

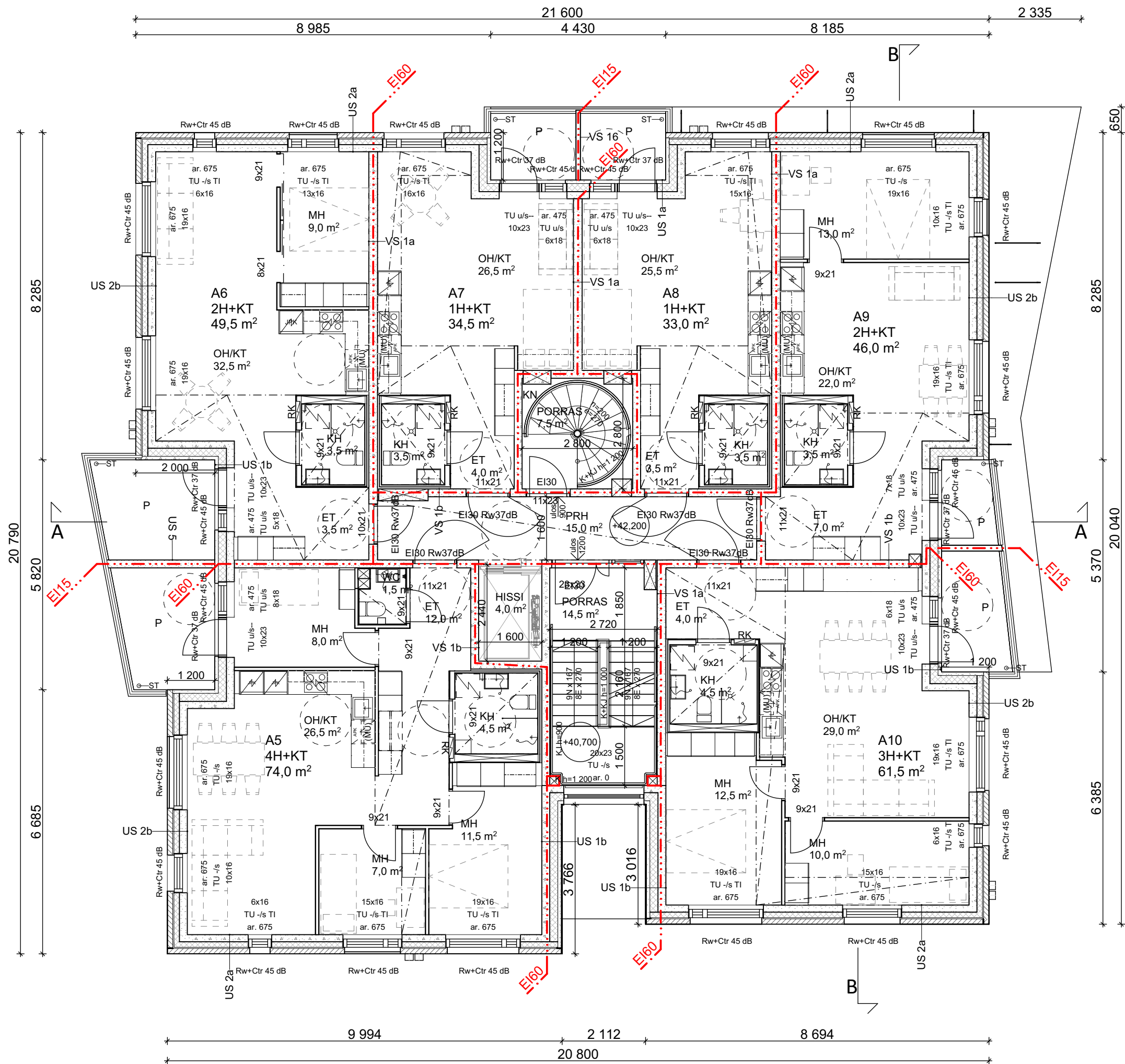
23.11.2023

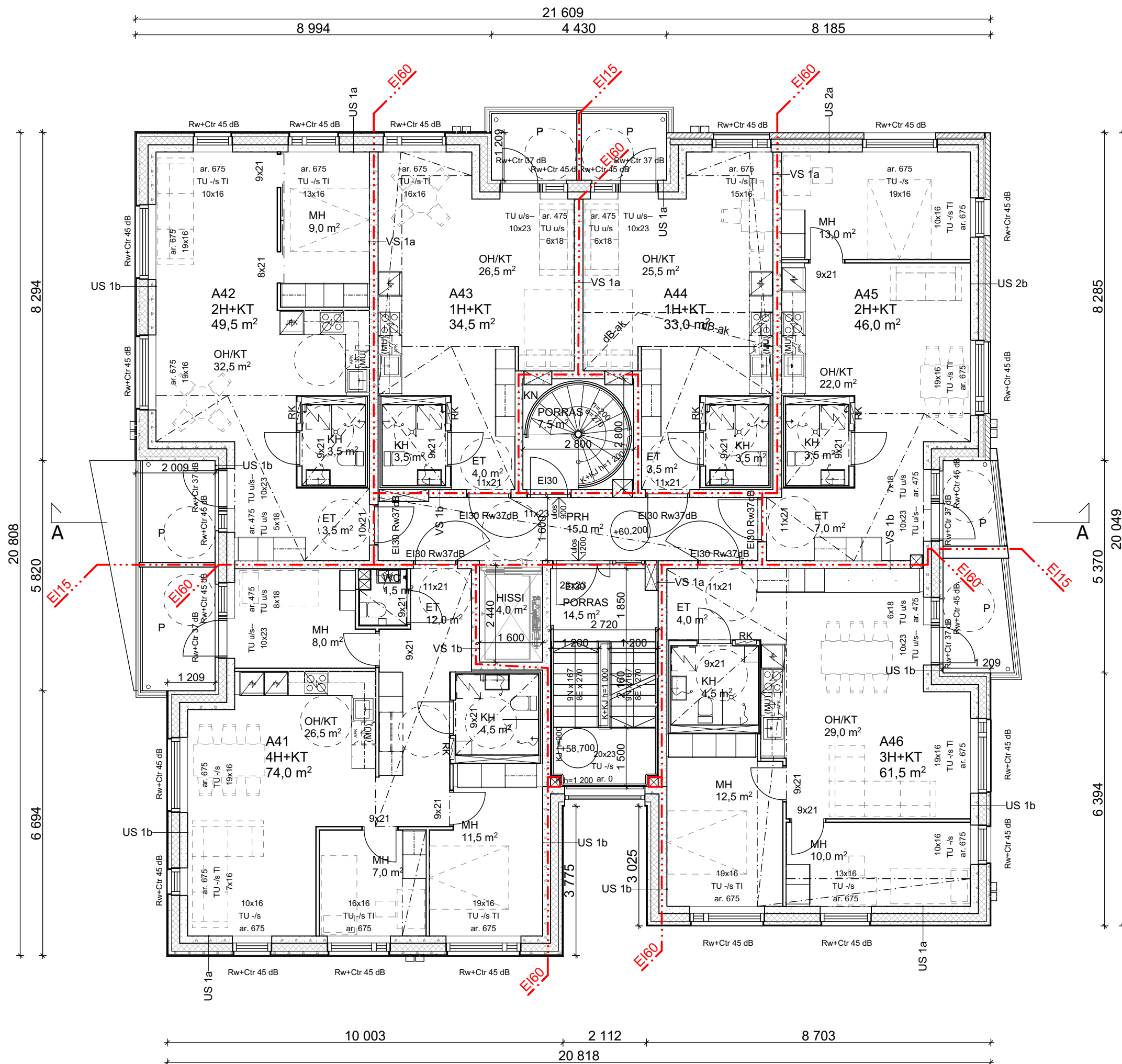
Pihasuunnitelma koko kortteli
Lupajaoston esittelymateriaali

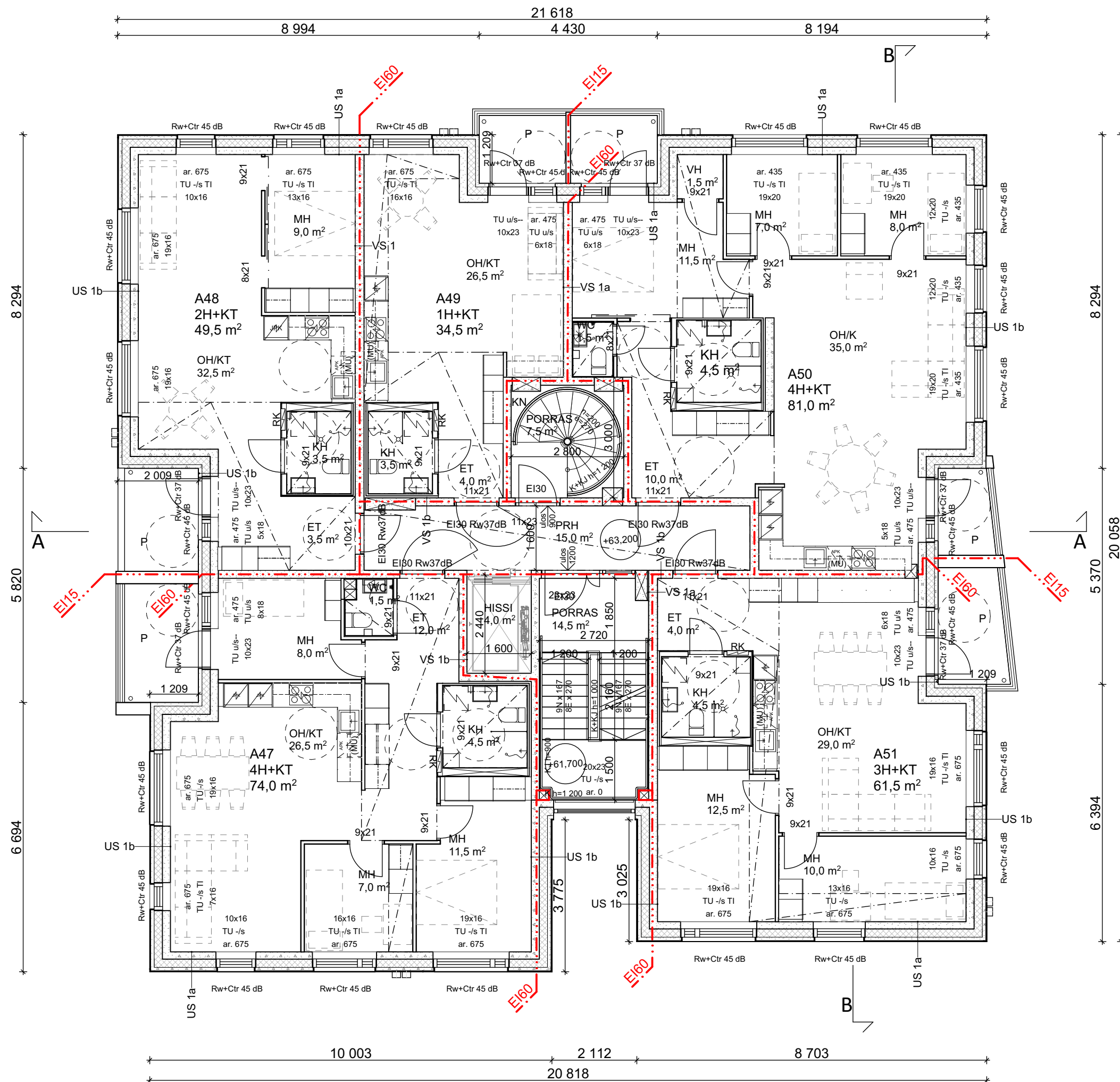
19.12.2023

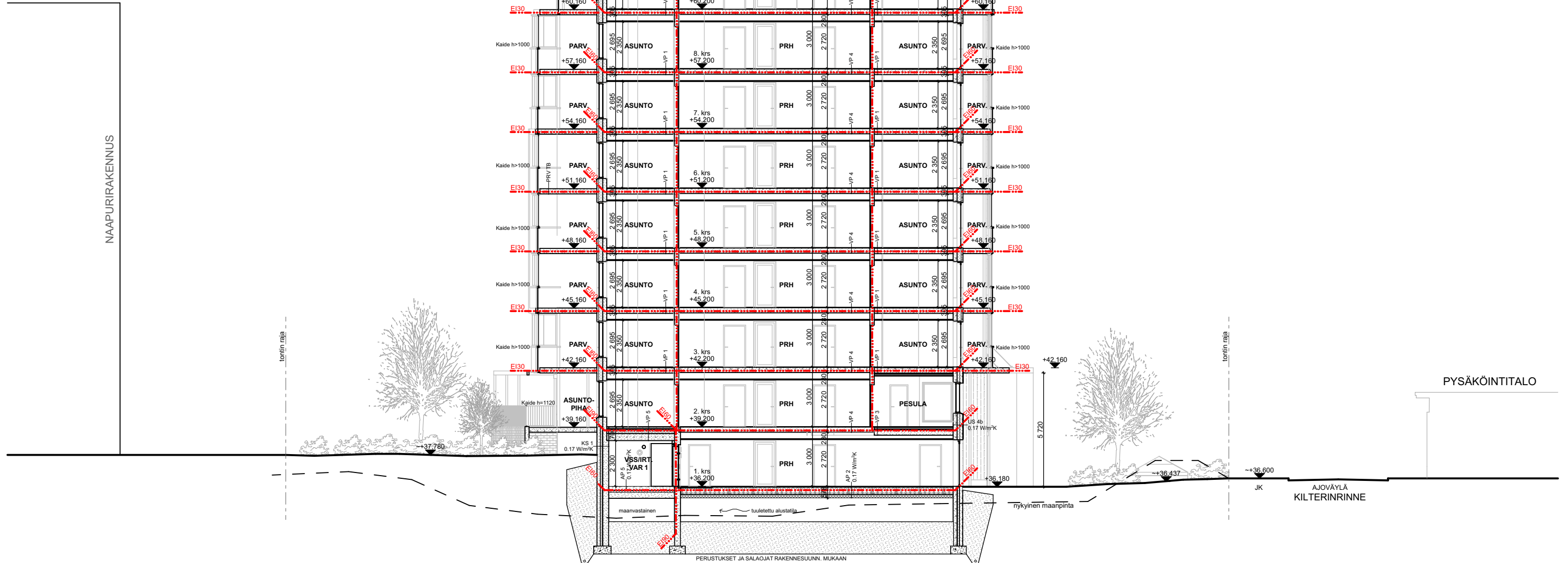
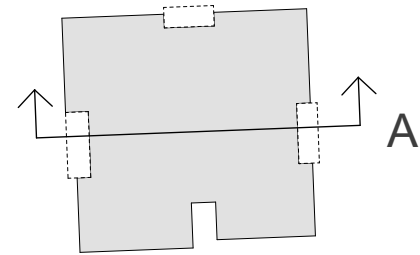
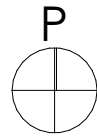
arkkitehti
palvelu

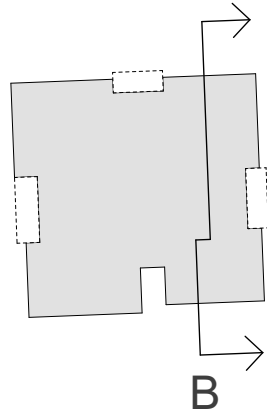
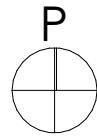

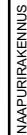
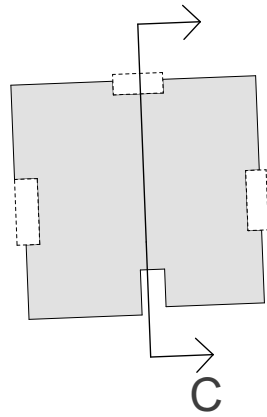

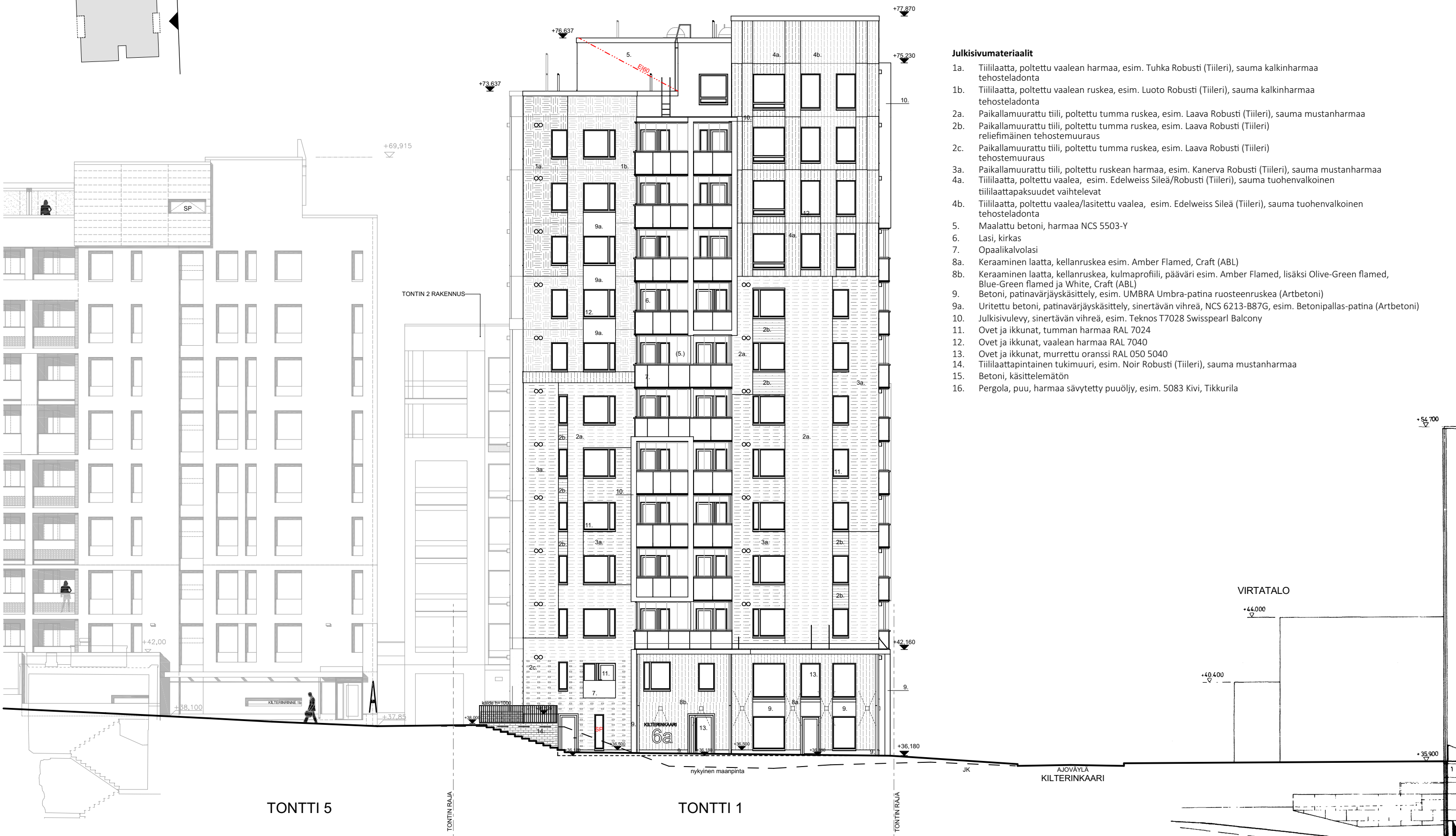
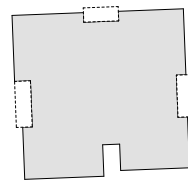
NAAPURIRAKENNUS

Leikkaus B
Lupajaoston esittelymateriaali

1:200
19.12.2023

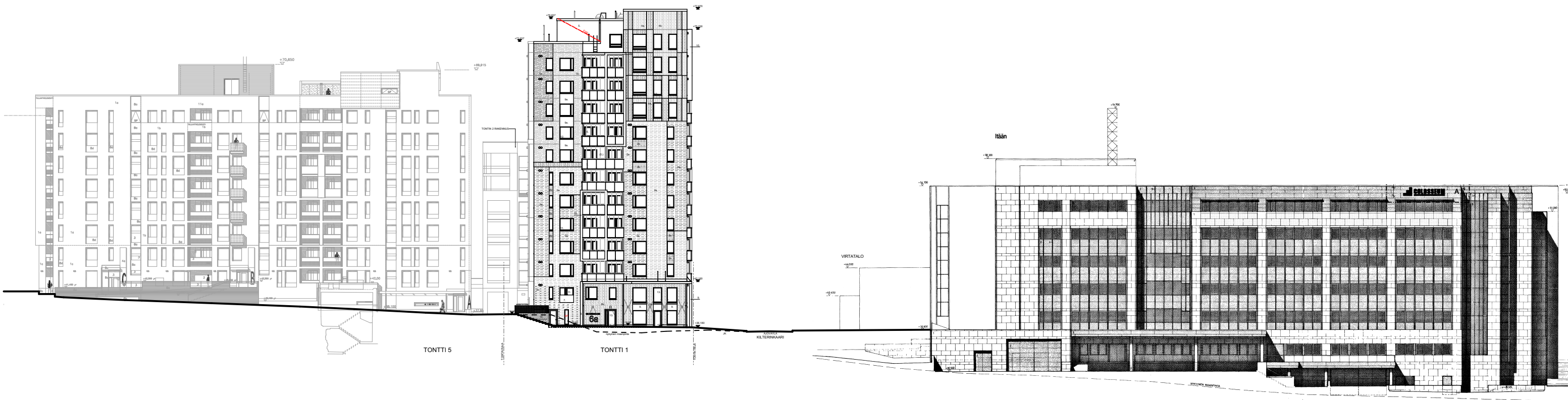

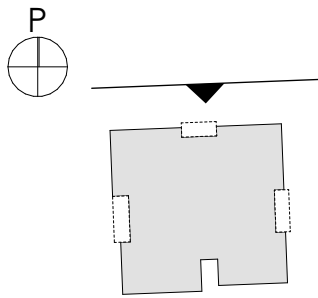

Julkisivumateriaalit

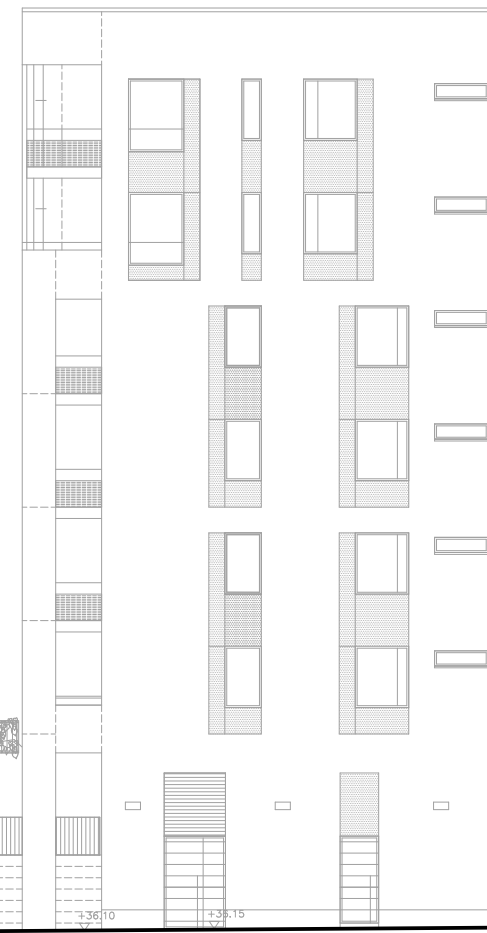
- 1a. Tiililaatta, poltettu vaalean harmaa, esim. Tuhka Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
- 1b. Tiililaatta, poltettu vaalean ruskea, esim. Luoto Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
- 2a. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
- 2b. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) reliefimäinen tehostemuuraus
- 2c. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) tehostemuuraus
- 3a. Paikallamuurattu tiili, poltettu ruskean harmaa, esim. Kanerva Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
- 4a. Tiililaatta, poltettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä/Robusti (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tiililaattapaksuudet vaihtelevat
- 4b. Tiililaatta, poltettu vaalea/lasitettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tehosteladonta
5. Maalattu betoni, harmaa NCS 5503-Y
6. Lasi, kirkas
7. Opaalikalvolasi
- 8a. Keraaminen laatta, kellanruskea esim. Amber Flamed, Craft (ABL)
- 8b. Keraaminen laatta, kellanruskea, kulmaprofiili, pääväri esim. Amber Flamed, lisäksi Olive-Green flamed, Blue-Green flamed ja White, Craft (ABL)
9. Betoni, patinavärjäyskäsittely, esim. UMBRA Umbra-patina ruosteenruskea (Artbetoni)
- 9a. Uritettu betoni, patinavärjäyskäsittely, sinertävän vihreä, NCS 6213-B87G, esim. Betonipallas-patina (Artbetoni)
10. Julkisivulevy, sinertävän vihreä, esim. Teknos T7028 Swisspearl Balcony
11. Ovet ja ikkunat, tumman harmaa RAL 7024
12. Ovet ja ikkunat, vaalean harmaa RAL 7040
13. Ovet ja ikkunat, murrettu oranssi RAL 050 5040
14. Tiililaattapintainen tukimuuri, esim. Noir Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
15. Betoni, käsittelemätön
16. Pergola, puu, harmaa sävytetty puuöljy, esim. 5083 Kivi, Tikkurila

Julkisivumateriaalit

- 1a. Tiililaatta, poltettu vaalean harmaa, esim. Tuhka Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
- 1b. Tiililaatta, poltettu vaalean ruskea, esim. Luoto Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
- 2a. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
- 2b. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) reliefimäinen tehostemuuraus
- 2c. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) tehostemuuraus
- 3a. Paikallamuurattu tiili, poltettu ruskean harmaa, esim. Kanerva Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
- 4a. Tiililaatta, poltettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä/Robusti (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tiililaattapaksuudet vaihtelevat
- 4b. Tiililaatta, poltettu vaalea/lasitettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tehosteladonta
5. Maalattu betoni, harmaa NCS 5503-Y
6. Lasi, kirkas
7. Opaalikalvolasi
- 8a. Keraaminen laatta, kellanruskea esim. Amber Flamed, Craft (ABL)
- 8b. Keraaminen laatta, kellanruskea, kulmaprofiili, pääväri esim. Amber Flamed, lisäksi Olive-Green flamed, Blue-Green flamed ja White, Craft (ABL)
9. Betoni, patinavärjäyskäsittely, esim. UMBRA Umbra-patina ruosteenruskea (Artbetoni)
- 9a. Uritettu betoni, patinavärjäyskäsittely, sinertävän vihreä, NCS 6213-B87G, esim. Betonipallas-patina (Artbetoni)
10. Julkisivulevy, sinertävän vihreä, esim. Teknos T7028 Swisspearl Balcony
11. Ovet ja ikkunat, tumman harmaa RAL 7024
12. Ovet ja ikkunat, vaalean harmaa RAL 7040
13. Ovet ja ikkunat, murrettu oranssi RAL 050 5040
14. Tiililaattapintainen tukimuuri, esim. Noir Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
15. Betoni, käsittelemätön
16. Pergola, puu, harmaa sävytetty puuöljy, esim. 5083 Kivi, Tikkurila

PYSÄKÖINTITALO

AJOVÄYLÄ
KILTERINRINNE

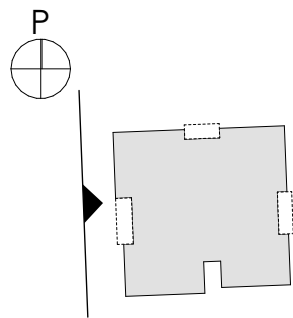
JK

nykyinen maanpinta

TONTTI 1

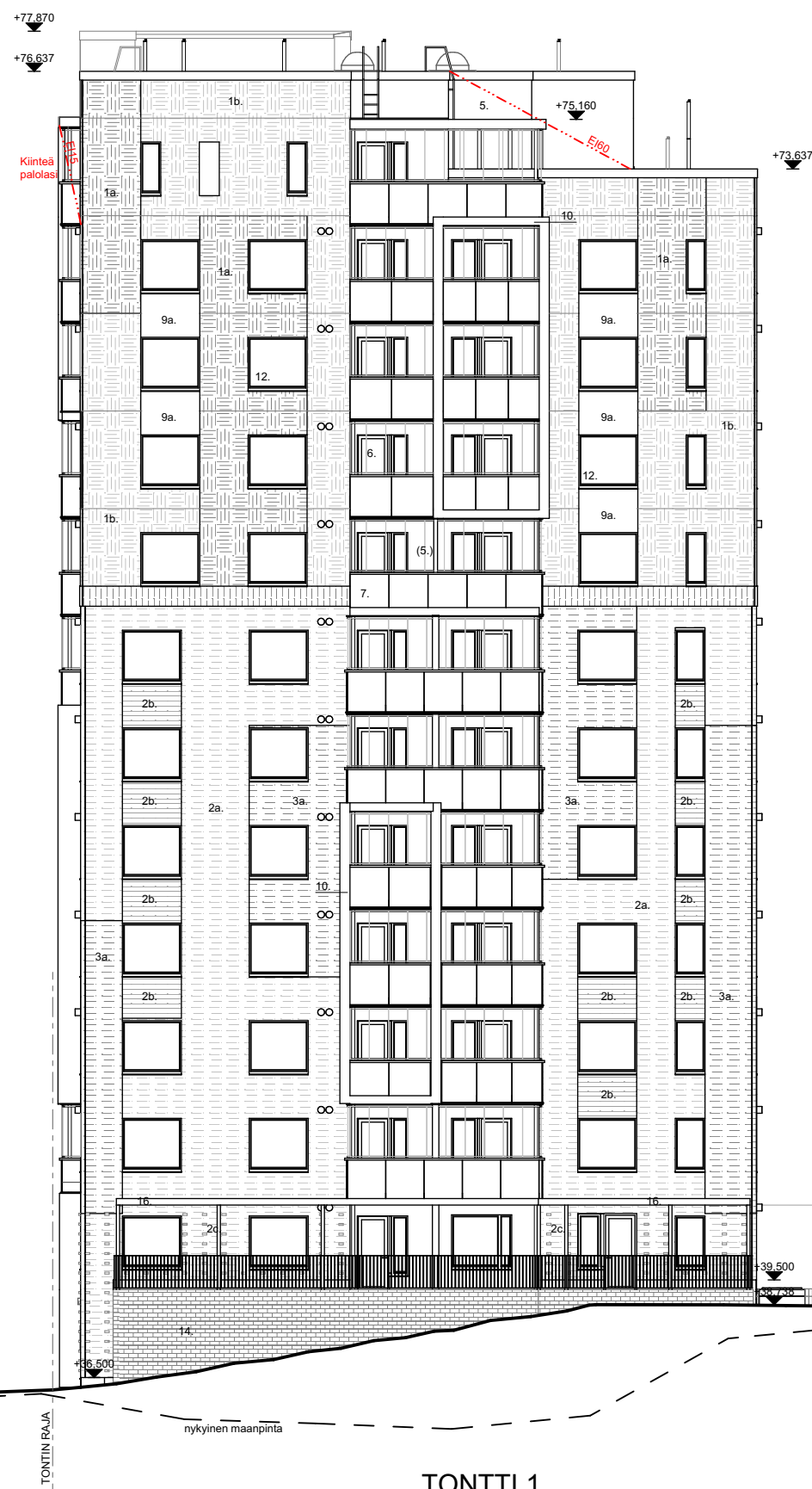
TONTTI 2

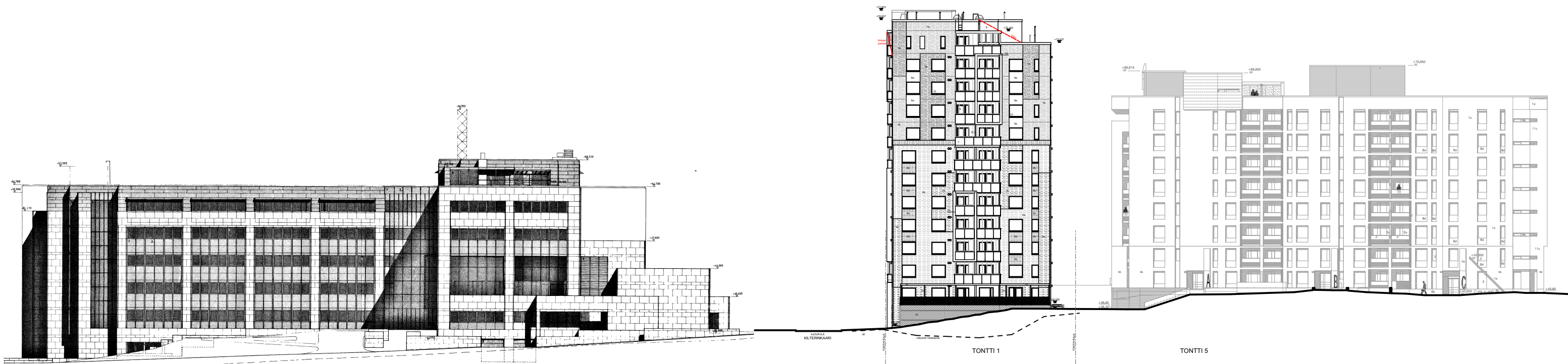

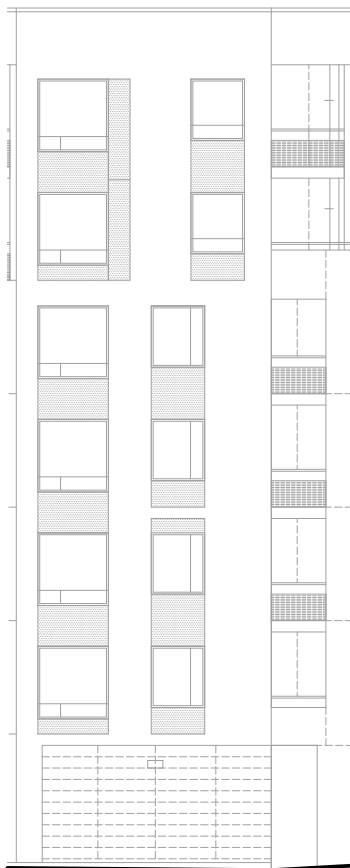
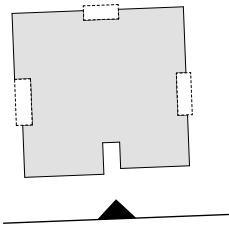
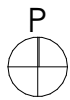

Julkisivumateriaalit

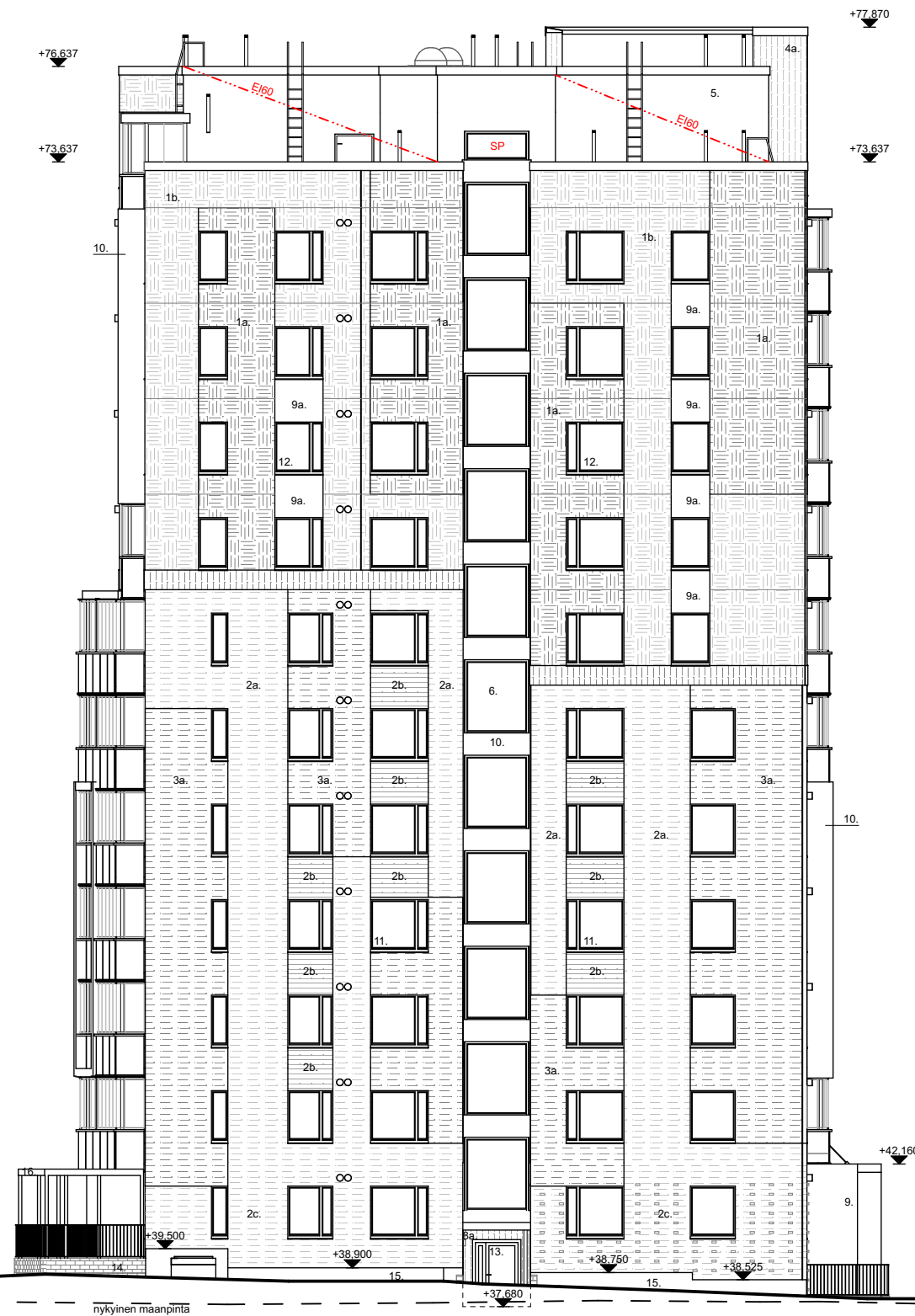
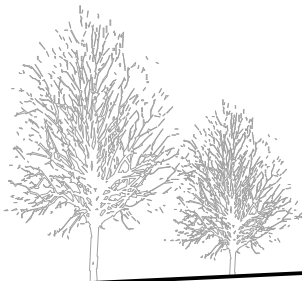
- 1a. Tiililaatta, poltettu vaalean harmaa, esim. Tuhka Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
- 1b. Tiililaatta, poltettu vaalean ruskea, esim. Luoto Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
- 2a. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
- 2b. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) reliefimäinen tehostemuuraus
- 2c. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) tehostemuuraus
- 3a. Paikallamuurattu tiili, poltettu ruskean harmaa, esim. Kanerva Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
- 4a. Tiililaatta, poltettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä/Robusti (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tiililaattapaksuudet vaihtelevat
- 4b. Tiililaatta, poltettu vaalea/lasitettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tehosteladonta
5. Maalattu betoni, harmaa NCS 5503-Y
6. Lasi, kirkas
7. Opaalikalvolasi
- 8a. Keraaminen laatta, kellanruskea esim. Amber Flamed, Craft (ABL)
- 8b. Keraaminen laatta, kellanruskea, kulmaprofiili, pääväri esim. Amber Flamed, lisäksi Olive-Green flamed, Blue-Green flamed ja White, Craft (ABL)
9. Betoni, patinavärjäyskäsittely, esim. UMBRA Umbra-patina ruosteenruskea (Artbetoni)
- 9a. Uritettu betoni, patinavärjäyskäsittely, sinertävän vihreä, NCS 6213-B87G, esim. Betonipallas-patina (Artbetoni)
10. Julkisivulevy, sinertävän vihreä, esim. Teknos T7028 Swisspearl Balcony
11. Ovet ja ikkunat, tumman harmaa RAL 7024
12. Ovet ja ikkunat, vaalean harmaa RAL 7040
13. Ovet ja ikkunat, murrettu oranssi RAL 050 5040
14. Tiililaattapintainen tukimuuri, esim. Noir Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
15. Betoni, käsittelemätön
16. Pergola, puu, harmaa sävytetty puuöljy, esim. 5083 Kivi, Tikkurila

TONTTIN RAJA

nykyinen maanpinta

TONTTIN RAJA

JK

AJOVÄYLÄ
KILTERINRINNE

PYSÄKÖINTIALUE

8

TONTTI 2

TONTTI 1

Julkisivumateriaalit

- 1a. Tiililaatta, poltettu vaalean harmaa, esim. Tuhka Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
- 1b. Tiililaatta, poltettu vaalean ruskea, esim. Luoto Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
- 2a. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
- 2b. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) reliefimäinen tehostemuuraus
- 2c. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) tehostemuuraus
- 3a. Paikallamuurattu tiili, poltettu ruskean harmaa, esim. Kanerva Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
- 4a. Tiililaatta, poltettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä/Robusti (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tiililaattapaksuudet vaihtelevat
- 4b. Tiililaatta, poltettu vaalea/lasitettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tehosteladonta
5. Maalattu betoni, harmaa NCS 5503-Y
6. Lasi, kirkas
7. Opaalikalvolasi
- 8a. Keraaminen laatta, kellanruskea esim. Amber Flamed, Craft (ABL)
- 8b. Keraaminen laatta, kellanruskea, kulmaprofiili, pääväri esim. Amber Flamed, lisäksi Olive-Green flamed, Blue-Green flamed ja White, Craft (ABL)
9. Betoni, patinavärjäyskäsittely, esim. UMBRA Umbra-patina ruosteenruskea (Artbetoni)
- 9a. Uritettu betoni, patinavärjäyskäsittely, sinertävän vihreä, NCS 6213-B87G, esim. Betonipallas-patina (Artbetoni)
10. Julkisivulevy, sinertävän vihreä, esim. Teknos T7028 Swisspearl Balcony
11. Ovet ja ikkunat, tumman harmaa RAL 7024
12. Ovet ja ikkunat, vaalean harmaa RAL 7040
13. Ovet ja ikkunat, murrettu oranssi RAL 050 5040
14. Tiililaattapintainen tukimuuri, esim. Noir Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
15. Betoni, käsittelemätön
16. Pergola, puu, harmaa sävytetty puuöljy, esim. 5083 Kivi, Tikkurila

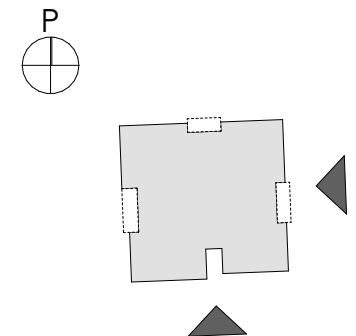

Julkisivu etelään

Julkisivu itään

- Julkisivumateriaalit**
- 1a. Tiiliä, poltettu vaalean harmaa, esim. Tuhka Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
 - 1b. Tiiliä, poltettu vaalean ruskea, esim. Luoto Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
 - 2a. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
 - 2b. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) reliefimäinen tehostemuuraus
 - 2c. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) tehostemuuraus
 - 3a. Paikallamuurattu tiili, poltettu ruskean harmaa, esim. Kanerva Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
 - 4a. Tiiliä, poltettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä/Robusti (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tiiliäattapaksuudet vaihtelevat
 - 4b. Tiiliä, poltettu vaalea/lasitettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tehosteladonta
 5. Maalattu betoni, harmaa NCS 5503-Y
 6. Lasi, kirkas
 7. Opaalikalvolasi
 - 8a. Keraaminen laatta, kellanruskea esim. Amber Flamed, Craft (ABL)
 - 8b. Keraaminen laatta, kellanruskea, kulmaprofiili, pääväri esim. Amber Flamed, lisäksi Olive-Green flamed, Blue-Green flamed ja White, Craft (ABL)
 9. Betoni, patinavärijäykäsittely, esim. UMBRA Umbra-patina ruosteenruskea (Artbetoni)
 - 9a. Uritettu betoni, patinavärijäykäsittely, sinertävän vihreä, NCS 6213-B87G, esim. Betonipallas-patina (Artbetoni)
 10. Julkisivulevy, sinertävän vihreä, esim. Teknos T7028 Swisspearl Balcony
 11. Ovet ja ikkunat, tumman harmaa RAL 7024
 12. Ovet ja ikkunat, vaalean harmaa RAL 7040
 13. Ovet ja ikkunat, murrettu oranssi RAL 050 5040
 14. Tiiliäattapintainen tukimuuri, esim. Noir Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
 15. Betoni, käsittelemätön

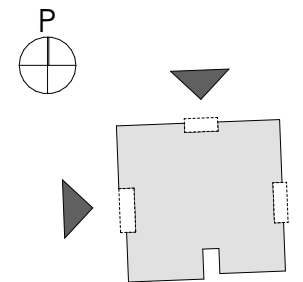

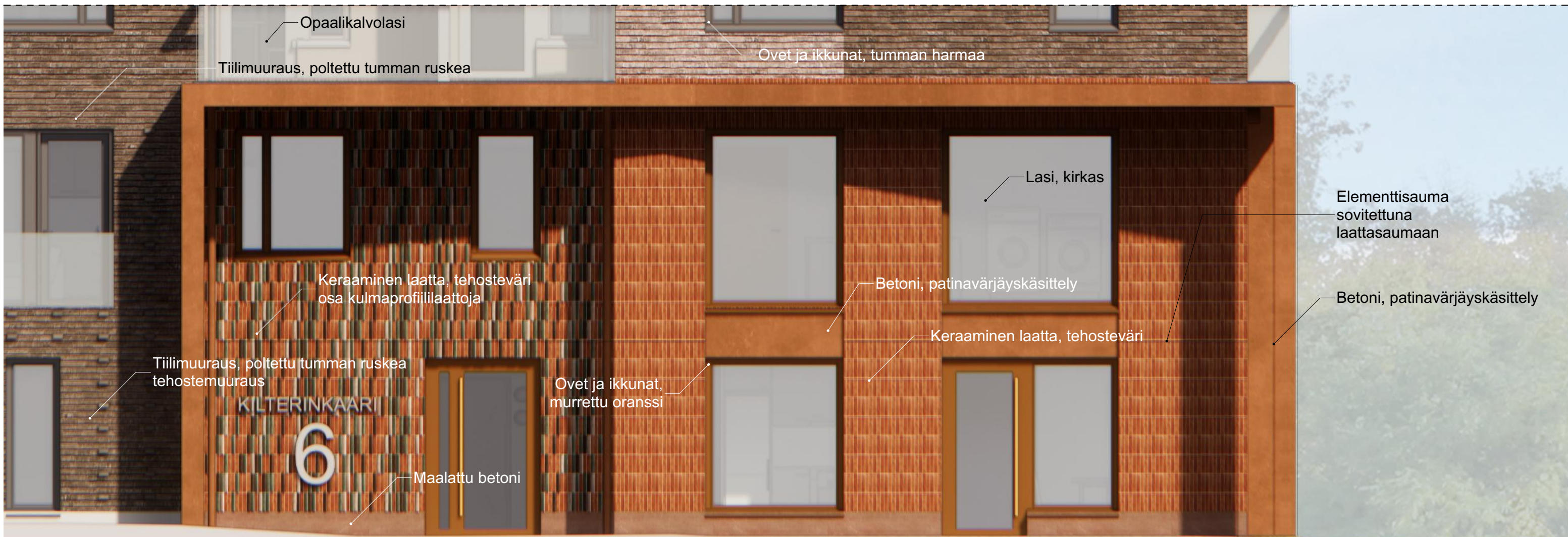
Julkisivu länteen

Julkisivu pohjoiseen

- Julkisivumateriaalit**
- 1a. Tiiliä, poltettu vaalean harmaa, esim. Tuhka Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
 - 1b. Tiiliä, poltettu vaalean ruskea, esim. Luoto Robusti (Tiileri), sauma kalkinharmaa tehosteladonta
 - 2a. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
 - 2b. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) reliefimäinen tehostemuuraus
 - 2c. Paikallamuurattu tiili, poltettu tumma ruskea, esim. Laava Robusti (Tiileri) tehostemuuraus
 - 3a. Paikallamuurattu tiili, poltettu ruskean harmaa, esim. Kanerva Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
 - 4a. Tiiliä, poltettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä/Robusti (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tiiliä, poltettu vaalea/lasitettu vaalea, esim. Edelweiss Sileä (Tiileri), sauma tuohenvalkoinen tehosteladonta
 - 5. Maalattu betoni, harmaa NCS 5503-Y
 - 6. Lasi, kirkas
 - 7. Opaalikalvolasi
 - 8a. Keraaminen laatta, kellanruskea esim. Amber Flamed, Craft (ABL)
 - 8b. Keraaminen laatta, kellanruskea, kulmaprofiili, pääväri esim. Amber Flamed, lisäksi Olive-Green flamed, Blue-Green flamed ja White, Craft (ABL)
 - 9. Betoni, patinavärijäykäsittely, esim. UMBRA Umbra-patina ruosteenruskea (Artbetoni)
 - 9a. Uritettu betoni, patinavärijäykäsittely, sinertävän vihreä, NCS 6213-B87G, esim. Betonipallas-patina (Artbetoni)
 - 10. Julkisivulevy, sinertävän vihreä, esim. Teknos T7028 Swissspearl Balcony
 - 11. Ovet ja ikkunat, tumman harmaa RAL 7024
 - 12. Ovet ja ikkunat, vaalean harmaa RAL 7040
 - 13. Ovet ja ikkunat, murrettu oranssi RAL 050 5040
 - 14. Tiiliä, poltettu tumma ruskea, esim. Noir Robusti (Tiileri), sauma mustanharmaa
 - 15. Betoni, käsittelemätön

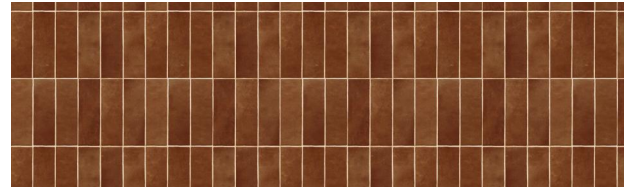
Tiilimuuraus, poltettu tumma ruskea

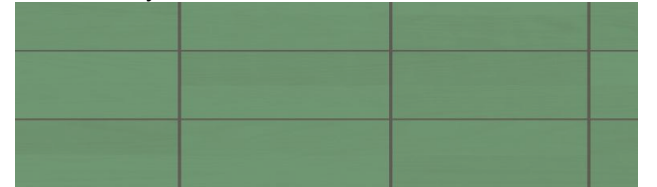
Tiilimuuraus, poltettu ruskean harmaa

Keraaminen laatta, tehosteväri

Julkisivulevy, tehosteväri

Tiilimuuraus, poltettu tumma ruskea
tehostemuuraus

Tiililaatta, poltettu vaalean
harmaa, tehosteladonta

Tiililaatta, poltettu vaalean
ruskea, tehosteladonta

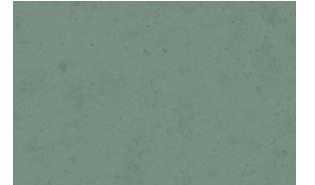
Keraaminen laatta, tehosteväri, kulmaprofiili

Maalattu betoni, harmaa

Maalattu betoni, tehosteväri

Tiilimuuraus, poltettu tumma ruskea
reliefimäinen tehostemuuraus

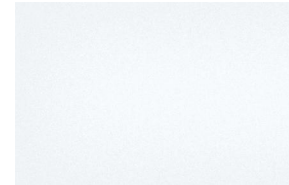
Tiililaatta, poltettu vaalea,
tehosteladonta, tiililaattapaksuudet vaihtelevat

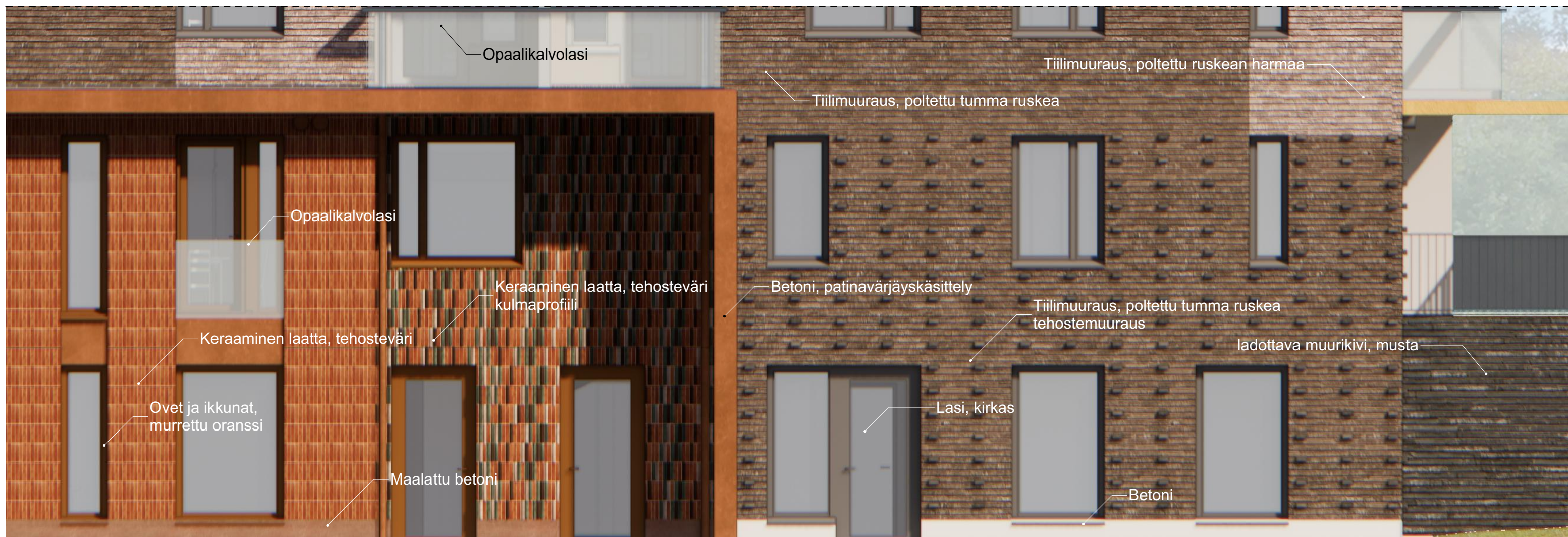
Betoni, patinavärjäyskäsittely

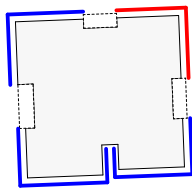

Lasi, kirkas

Opaalikalvolasi

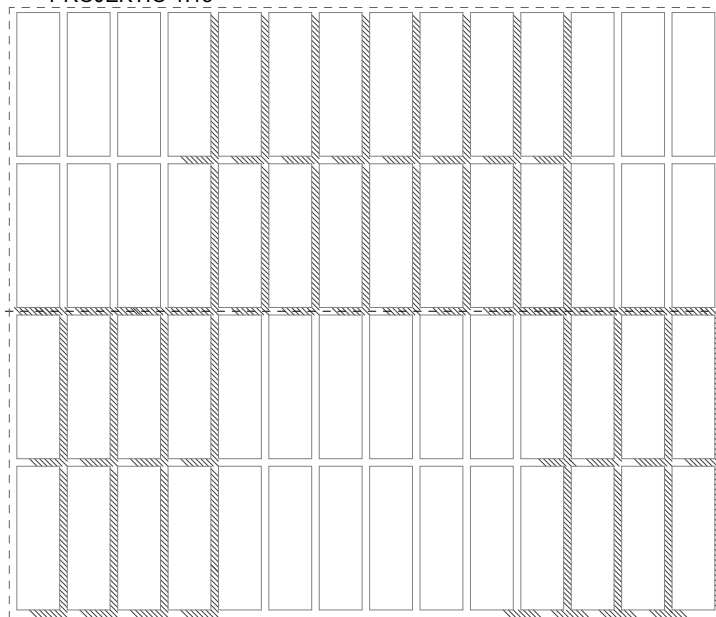

ELEMENTTITYYPPI 1
ELEMENTTITYYPPI 2

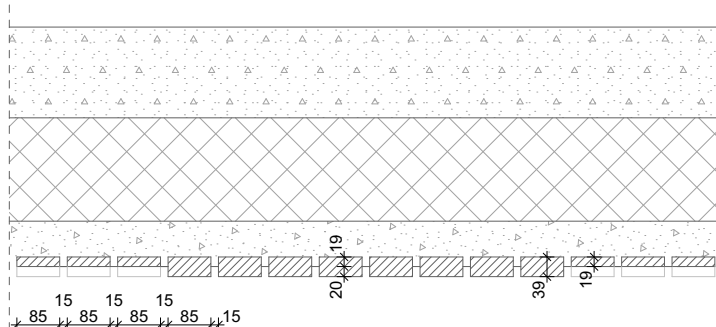
ELEMENTTITYYPPI 1

TIILILAATTA
285x85x19/39

PROJEKTIO 1:15

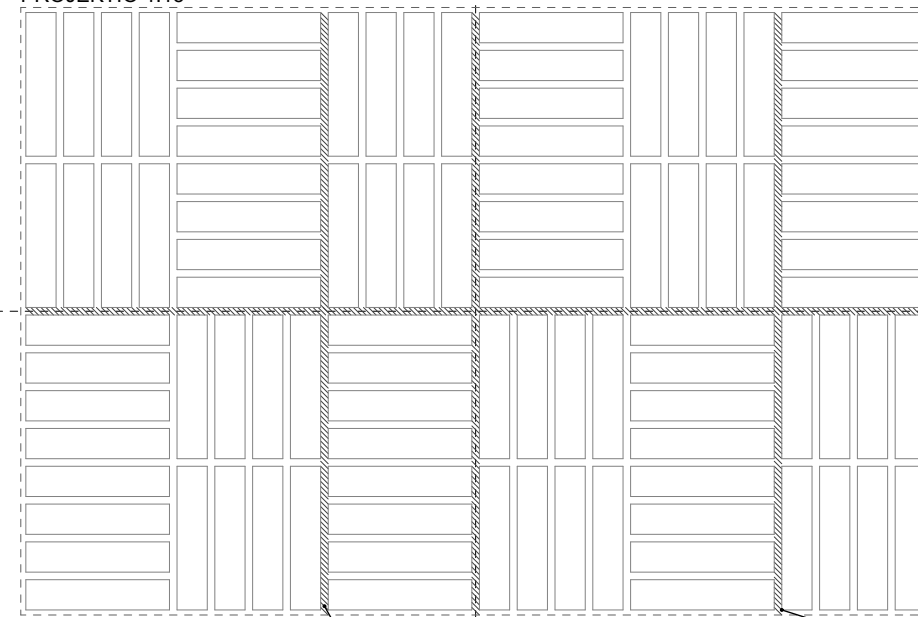
VAAKALEIKKAUS 1:15

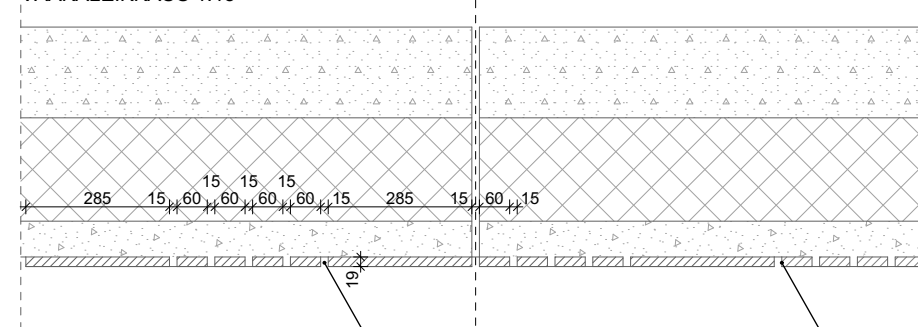
ELEMENTTITYYPPI 2

TIILILAATTA
285x60x19

PROJEKTIO 1:15

VAAKALEIKKAUS 1:15

ELEMENTTISAUMA

Sauma syvennettyä

Elementtisauma

Sauma syvennettyä, saumojen sijainti vaihtelee

Sauma syvennettyä

Sauma syvennettyä

Kilterinkaari 6a

Kilterinkaari 6b

144 §

Ympäristönsuojeluviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen lausunto Suomi-rata Oy:n Lentoradan ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

VD/11405/11.00.03.00/2022

JV/AM/MRA/JA/PJ-H/JH/AO/MV

Asia

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena Vantaan ympäristönsuojelun ja ympäristöterveyden lausuntoa Suomi-rata Oy:n Lentoratahanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus). Lausunto tulee toimittaa viimeistään 29.12.2023.

YVA-selostus ja kuulutus ovat nähtävillä 1.11.-29.12.2023 ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/L217entorataYVA. Painettu versio on nähtävillä muun muassa Vantaa-infossa Tikkurilassa (Dixi, Ratatie 11, 2. krs, Vantaa) ja Tuusinfossa, Autoasemankatu 2, Tuusula.

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto oli 1.11.2022 antanut lausuntonsa Suomi-rata Oy:n Lentoradan ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Hankkeen kuvaus ja arvioitavat vaihtoehdot

Hankkeessa on tarkasteltu kahta perusratkaisua pääradan kapasiteetin ja toimintavarmuuden lisäämiseksi Pasilan ja Keravan välisellä rataosalla. Nämä ovat joko Helsinki–Vantaan lentoaseman kautta kulkeva uusi ratayhteys (Lentorata, hankevaihtoehto VE L) tai pääradan varteen sijoittuva lisäraide (pääradan 5. raide, hankevaihtoehto VE P).

Lentoradan (VE L) suunnittelualue alkaa Pasilan aseman pohjoispuolelta, Pasilan ja Ilmalan ratapihalta ja päättyy Keravan aseman pohjoispuolelle, erikseen pääradan ja Lahden oikoradan suunnille. Kokonaisuudessaan noin 30 kilometriä pitkstä radasta noin 2 km on avorataa ja 28 kilometriä on kahdessa erillisessä ratatunnelissa. Radalla on tunneliasema Helsinki–Vantaan lentoasemalla.

Päärata-vaihtoehdossa (VE P) uuden rataosuuden pituus on 22,5 kilometriä. Lisäraide sijoittuu nykyisten raiteiden länsipuolelle lukuun ottamatta Tikkurilan aseman kohtaa, jossa uusi raide sijoittuu nykyisten raiteiden itäpuolelle.

Vertailuvaihtoehto VE0+ käsittää nykyisen pääradan, jolle on toteutettu Pasila–Riihimäki-rataosan liikenteellisen välityskyvyn parantamisen 1. ja 2. vaiheiden mukaiset toimenpiteet. Vertailuvaihtoehdossa, kuten kaikissa hankevaihtoehdoissa, digitaalinen turvalaite- ja kulunvalvontajärjestelmä oletetaan toteutetuksi.

Lentoradan yleissuunnitelman ja ratasuunnitelman laatiminen kestävät vahvistamismenettelyineen arviolta 5–6 vuotta. Lentoradan rakentamisen keston arvioidaan olevan kokonaisuudessaan 5-7 vuotta. Hankkeen toteutuessa liikenne alkaisi aikaisintaan 2030-luvun puolivälissä.

Vaihtoehtojen keskeiset vaikutukset ja vertailu

Melu

Raideliikenteen melualueella sijaitsevien asuinrakennusten määrä lisääntyisi nykytilanteen 672 rakennuksesta vertailuvaihtoehdossa VE 0+ 929 rakennukseen ja vaihtoehdossa VE P 959 rakennukseen. Meluntorjunnalla VEP vaihtoehdossa altistuvien rakennusten määrä vähenisi 409 rakennukseen. VE L vaihtoehdossa rakennusten määrä vähenisi 335 rakennukseen.

Raideliikenteen melualueella asuvien asukkaiden määrä lisääntyisi nykytilanteen 10 698 asukkaasta vertailuvaihtoehdossa VE 0+ 13 535 asukkaaseen ja vaihtoehdossa VE P 13 598 asukkaaseen ilman lisättyä meluntorjuntaa. Meluntorjunnalla VEP vaihtoehdossa altistuvien asukkaiden määrä vähenisi meluntorjunnalla 8 183 asukkaaseen. VE L vaihtoehdossa asukkaiden määrä vähenisi 6 166 asukkaaseen.

Selostuksessa on arvioitu myös sisämelun ohjearvon mahdollisia ylittymisiä. Pääradan rautatieliikenteen aiheuttamat päiväajan keskiäänitasot on todettu sisämelutasojen kannalta mitoittavammaksi kuin yöaikaiset keskiäänitasot tai hetkelliset enimmäisäänitasot. Sisämelutasojen ylittymisen riski on arvioitu sen olettamuksen pohjalta, että kaikkien asuinrakennusten julkisivujen äänitasoero raideliikennettä vastaan olisi vähintään 30 dB. Tämän tarkastelun perusteella sisämelutaso ylittyisi nykytilanteessa 49 rakennuksessa, vertailuvaihtoehdossa VE 0+ 108 rakennuksessa ja vaihtoehdossa VE P 111 rakennuksessa. VE L vaihtoehdossa rakennusten määrä vähenisi neljään rakennukseen. Rakennusmäärät on esitetty ilman uutta meluntorjuntaa. Tätä on selostuksessa perusteltu sillä, että melusteillä ei yleensä esitetyn mukaisesti olisi merkittävää vaikutusta rakennusten julkisivuihin kohdistuviin suurimpiin melutasoihin.

Selostuksessa raideliikenteen vaikutuksia herkkiin kohteisiin on arvioitu sanallisesti nykytilanteen osalta. Ohjearvot ylittyvät nykytilanteessa osittain tai kokonaan Hiekkaharjussa palvelutalon, Havukoskessa päiväkodin, Koivukylässä kahden päiväkodin, Asolassa päiväkodin, Rekolassa päiväkodin, Korsossa vähäisin osin päiväkodin, Metsolassa Koulun ja Vallinojassa koulun piha-alueella.

Vaihtoehdossa VE P ilman uutta meluntorjuntaa melutaso kasvaa Vantaanjoen varrella olevalla virkistysalueella ja ohjearvot ylittävä melualue laajenee nykyisestä noin 60–90 metriä molemmin puolin ulottuen suurimmillaan 240 metrin etäisyydelle rautatiestä. Melutaso kasvaa myös Kehäradan erkaantumiskohdassa sijaitsevalla virkistysalueella ja ohjearvot ylittävä melualue laajenee nykyisestä 250 metristä 300 metriin. Vaihtoehdossa VE L ohjearvot ylittävä melualue pienenee huomattavasti virkistysalueilla.

Rakentamisen aikana melua aiheutuu meluavista töistä kuten louhinnasta ja räjäytyksistä sekä louheen kuljetuksesta. Louhekuljetusten ajoittuminen päiväaikaan vähentää tärinästä ja melusta aiheutuvia haittoja. VE L vaihtoehdossa pystykuilut ja ajotunnelit sijaitsevat Pakkalassa asuinkerrostalojen tienpuoleisten julkisivujen läheisyydessä sekä Aviapoliksessa ja lentoasemalla. Rataosilla, joissa nopeudet olemassa olevilla raiteilla ovat yli 140 km/h, joudutaan työskentelyä varten tekemään liikennekatkoja ja rakentaminen ajoittuu todennäköisesti iltakymmenen ja aamukuuden välille.

Runkomelu ja tärinä

Raideliikenteen aiheuttamia runkomelutasoja on arvioitu VTT:n oppaan ”Maaliikenteen aiheuttaman runkomelun arviointi” arviointitason 2 sisätilojen suositusarvojen 35 $L_{p_{rm}}$ dB avoratojen ja 30 $L_{p_{rm}}$ dB tunneliosuuksien pohjalta. Tärinän arviointi on tehty suositusarvon w_{95} 0,30 mm/s pohjalta. Vaihtoehdossa VE 0+ liikenteen lisääntyminen voi arvion mukaan pienissä määrin lisätä runkomelulle altistuvien rakennusten määrää. Vaihtoehdolla ei ole nykytilanteesta poikkeavia tärinävaikutuksia. VE P vaihtoehdossa tärinän vaikutuspiirissä sijaitsevien asuinrakennusten määrä Vantaalla lisääntyisi muutamilla (< 20 rakennuksella).

Vaihtoehdossa VE L ratatunnelin vaikutusalueella on arvioitu Ylästön, Pakkalan ja lentoaseman alueilla sijaitsevan 32 asuinrakennusta ja yksi hotelli, joissa laskennallinen runkomelutaso ylittää ohjearvotason radan 15 dB:n runkomeluvaimennuksesta huolimatta. Kaukoliikenteen siirtymisen pääradalta lentoradan tunneliin vähentää runkomelulle altistuvien rakennusten määrää 200 rakennuksella. Runkomelulle altistuvien rakennusten vähentämiseksi ja haitallisten vaikutusten lieventämiseksi on radan 15 dB:n runkomeluvaimennuksen lisänä nostettu lisävaimennuskeinona esille syvempään rakennetut tunneliosuudet, paksummat radan alapuoleiset rakennekerrokset sekä radan rakentaminen kiintoraiteeksi.

Rakentamisen aikana vertailuvaihtoehdolla VE 0+ ei ole tärinä- tai runkomeluvaikutuksia. VE L Rakentamisessa tärinää ja runkomelua aiheuttavia töitä ovat paalutus, pontitus ja kiviaineksen rikotus. Louhintaräjäytykset aiheuttavat vain tärinävaikutuksia. Lisäksi louhintamateriaalien kuljetus aiheuttaa vähäistä tärinää kuljetusreittien varrella. VE P vaihtoehdossa paalutuksesta ja pontituksesta syntyy tärinää ja runkomelua, lähellä sijaitsevan asuinrakennusten kohdalla. Vaikutukset ovat VE P vaihtoehdossa lyhytaikaisia toiminnan siirtyessä ratalinjaa pitkin.

Ilmanlaatu

Hankkeen ilmanlaatuvaikutusten arvioidaan olevan merkittävimmät rakentamisen aikana ja suurimmat VE-L vaihtoehdossa louhekuljetusten takia. Rakentamisen aikaiset ilmanlaatuvaikutukset on arvioitu lyhytkestoisiksi ja vähäisiksi suhteessa liikennöintiin.

Merkittävimmäksi ilmanlaatuvaikutukseksi on arvioitu rakentamisen aikaisten kuljetusten aiheuttama pölyäminen etenkin Lentoratavaihtoehdossa kuljetusreitin alkuosassa. Kuljetustapahtumia on enimmillään noin 500 kappaletta vuorokaudessa. Kaikki kuljetusreitit ovat pinnoitettuja, mutta etenkin reitin alkuosalle voi levitä autojen renkaiden mukana maa-ainesta, joka kuivuessaan nousee pölynä ilmaan. Pöly voi levitä häiritsevästi reitin läheisyydessä.

Pölyhaittojen lievennyskeinoina nostetaan esille toiminnan ajoittaminen ja kuormien peittäminen sekä ajoväylien kastelu ja pesu. Pesua suositellaan kaikkien työmaateiden osalta, sillä karttatarkastelun perusteella kaikkien kuljetusreittien läheisyydessä on asuinrakennuksia tai muita herkkiä kohteita.

Maa- ja kallioperä sekä luonnonvarojen hyödyntäminen

Lentoradan rakentamisessa syntyy louhetta noin 5,5 milj. m³ ktr ja noin 0,7 milj. m³ ktr kaivumassoja. Hanke tarvitsee alustavasti noin 30 000 m³ massoja rakenteisiin. Pääkaupunkiseudun potentiaalisissa rakennuskohteissa voitaisiin louheesta nykytiedoilla hyödyntää enimmillään noin 1,7 milj. m³ vuosien 2027-2033 aikana. Luonnonvarojen hyödyntäminen vähentää neitseellisten luonnonvarojen hyödyntämisen tarvetta, mikä edistää kiertotaloutta ja vähentää hankkeen hiilijalanjälkeä. Maa-aineksia voitaneen osin hyödyntää maisemarakentamisessa, mutta niitä jouduttaneen myös kuljettamaan maa-ainesten sijoitusalueille.

Pääratavaihtoehdossa muodostuvien maa- ja kiviainesten määrä on vähäinen. Vaikutukset eivät poikkea tavanomaisista maanrakennushankkeista.

Pintavedet

Lentorata –vaihtoehdo (VE L) rakennettaisiin Vantaan alueella kokonaan tunneliin. Arviointiselostuksen mukaan tunnelijakson läheisyyteen on suunniteltu rakentamisen ja käytön aikana tarvittavia ajotunneleita ja pystykuiluja. Kylmäojan latvahaaran välittömään läheisyyteen on suunniteltu pystykuilu ja Pakkalan ajotunneli on Pakkalanpuron (Krakanojan läheisyydessä). Kylmäoja on arvokas virtavesi ja

taimenvesistö ja lähin tiedossa oleva kutusoraikko on noin 1 km alavirtaan päin pystykuilusta. Samoin Pakkalanpuro (Krakanoja) on arvokas virtavesi ja Krakanojan varrella on luonnonsuojelualue.

Merkittävimpien pintavesivaikutusten arvioidaan ajoittuvan rakentamisvaiheeseen. Tunnelin louhiminen sekä ylijäämämaan ja -kiviaineksen käsittely sekä sijoittaminen aiheuttaa kiintoaineksen ja ravinteiden kulkeutumisesta hulevesiin ja sitä kautta sadevesijärjestelmiin, viemäreihin ja vastaanottaviin vesistöihin. Louhinnan yhteydessä räjähdysainejäämistä voi poraus- ja hulevesien mukana kulkeutua vesistöä rehevöittäviä typpiyhdisteitä lähiympäristöön, mikäli vedet johdettaisiin alueen pintavesiin. Lentorata-vaihtoehdossa poraus- ja hulevedet käsitellään ennen niiden johtamista viemäriverkostoon, joten niiden aiheuttamat vaikutukset pintavesiin katsotaan merkityksettömiksi. Käsittelyssä noudatetaan HSY:n työmaavesiohjetta ja sen raja-arvoja.

Suurin osa räjähdeaineperäisestä tyypestä on sitoutuneena tunnelista poistettavaan louheeseen, jonka välivarastointi- tai loppusijoitusalueita ei vielä tiedetä, joten vaikutuksia ei voida arvioida paikkaan sidotusti. Louhe tullaan kuljettamaan pois hankealueelta.

Pintavesiin voi heijastua vaikutuksia Lentoaseman pohjavesialueella, jossa voi olla vähäisiä vaikutuksia lähteistä yms. purkautuvaan vesimäärään. Tunnelin tiivistämisellä ennen louhintaa vaikutetaan merkittävästi ympäristöön heijastuviin vaikutuksiin. Lentoaseman pohjavesialueella vesiä purkautuu nykyisin Kylmäojaan.

Lentoradan käytönaikaiset vaikutukset pintavesiin aiheutuvat hulevesissä olevasta kiintoaineesta ja ravinteista sekä tunnelien suotovesistä. Tunnelin suotovedet tullaan johtamaan viemäriverkostoon. Päärata-vaihtoehdon (VE P) maanpäällisiin radan muutosalueisiin kuuluu useita arvokkaita virtavesikohteita ja purovarren luontotyyppejä. Keravanjoki on virtavesien arvokas elinympäristö ja ekologinen käytävä. Rekolanojalla on havaittu erityisesti suojeltava ja erittäin uhanalainen halavasepikkä. Rekolanoja on paikallisesti arvokas savimaiden puro ja siellä on virtavesien arvokkaita elinympäristöjä sekä useita taimenen poikastuotantoalueita. Vallinoja on Rekolanojan sivuhaara ja siellä sijaitsee Tussinkosken luonnonsuojelualue.

Päärata-vaihtoehdossa pintavesivaikutukset syntyvät pääosin nykyisen olemassa olevan radan alueella. Merkittävin vaikutus on työmaavesien aiheuttama kiintoaine- ja ravinnekuormitus, jota aiheutuu lähes kaikesta radan rakentamiseen liittyvästä toiminnasta, mikäli työmaavesiä ei hallita riittävällä tavalla, sekä vesirakentamisen vaikutukset uomissa.

Työmaavesien aiheuttama kuormitus kohdistuu radan lähellä sijaitseviin vesistöihin. Merkittävimmät toimenpiteet ovat Rekolanojan siirto sekä Vantaanjoen ja Keravanjoen ylittävien ratasiltojen levantäminen. Vaihtoehdossa Rekolanojan uomaa siirretään ja ennallistetaan useassa kohtaa ja uusi uoma toteutetaan luonnonmukaisen vesirakentamisen mukaisesti. Uoman siirroilla arvioidaan olevan vaikutuksia vedenlaatuun lähinnä kiintoainepitoisuuden ja sameustason paikallisena ja väliaikaisena kohoamisena. Rekolanojan siirto voi edellyttää vesilain mukaista lupaa. Hankkeella ei arvioida olevan pysyviä eikä merkittäviä väliaikaisia vaikutuksia Rekolanojan kalastoon tai muuhun vesieliöstöön, kun huomioidaan, että vettä samentavat työt tehdään vähän veden aikaan taimenen nousu- ja kutuajan (1.9.–30.11.) ulkopuolella. Vantaanjoen ja Keravanjoen ylittävien siltojen levantäminen edellyttää vesirakentamistoita (esim. paalutukset, työsilat), jotka aiheuttavat väliaikaista sedimentin leviämistä ja kiintoaine- ja ravinnepitoisuuden kohoamista. Vaikutuksien arvioidaan olevan paikallisia ja väliaikaisia.

Käytönaikaisen vaikutuksen arvioidaan Rekolanojassa olevan enintään vähäinen kielteinen, eikä muihin vesistöihin arvioida kohdistuvan muutosta. Käyttö ei heikennä luokiteltujen vesistöjen ekologista tilaa eikä estä tilatavoitteen saavuttamista.

Pohjavedet

Tunnelin rakentaminen pohjavesialueella lisää pohjaveden määrään liittyviä riskejä erityisesti niillä pohjavesialueilla, joilla on vedenottoa. Lähtökohtaisesti kalliotunneli tiivistetään siten, että valmis tunneli ei vaikuta haitallisesti tunnelin ympäristön pohjavesiolosuhteisiin ja kalliotiloihin tapahtuvat vesivuodot eivät haittaa tunnelin käyttöä.

Kuninkaanlähteen vedenottamon eteläpuolella olevan Sammonmäen alueella on käynnissä pohjaveden suojapumppaus alueella todettujen haitta-aineiden vuoksi. Tunnelilouhintojen aiheuttamilla muutoksilla pohjaveden virtauskuvassa voi olla vaikutuksia myös alueen pohjavedessä todettujen haitta-aineiden kulkeutumiseen.

Kehäradan rakentamisen aikana todettiin, että lentoaseman alueella on kulkeutunut glykolia ja sen hajoamistuotteita maaperään ja myös kalliopohjaveteen. Niitä voidaan todeta myös Lentoradan alueella, joten yhdisteet on otettava huomioon radan suunnittelussa ja rakentamisessa.

Tunnelilinjaus sijoittuu paikoin tiiviisti rakennetulle taajama-alueelle. Linjan läheisyydessä saattaa olla talousvesikaivoja tai maalämpökaivoja. Lisäksi tunnelilinjaus risteää Pitkälän raakavesitunnelin kanssa Paloheinän alueella. Tunnelilinjaus ei sijoitu Päijännetunnelin suojavyöhykkeelle. Etäisyys Päijännetunneliin on pienimmillään noin 2 km.

Luonto- ja suojelualueverkosto

Arviointiselostuksessa Lentorata-vaihtoehdon (VE L) vaikutuksen suuruus ja merkittävyys suojelualueisiin ja muihin arvokkaisiin luontokohteisiin arvioitiin vähäisiksi. Rakentamisen ja käytön aikaisia vaikutuksia kohdistuisi lähinnä muutamaan pystykuilujen ja ajotunneleiden kohdalla sijaitsevaan arvokkaaseen luontokohteeseen.

Päärata-vaihtoehdon (VE P) vaikutusten merkittävyys on kohtalainen tai suuri kielteinen, riippuen muun muassa siitä, esiintyykö erityisesti suojeltava ja erittäin uhanalainen kovakuoriaislaji halavasepikkä Rekolanojan varrella. Vaikutusten arvioinnin suuruuteen liittyy epävarmuutta, sillä halavasepikän esiintymisestä ja elinympäristöistä hankevaihtoehdon vaikutusalueella ei ole riittävästi tietoa. Päärata-vaihtoehdossa lisäraide ylittää Keravanjoen, jossa esiintyy uhanalaista EU-direktiivilaji vuolejokisimpukkaa. Laji tulee huomioida radan suunnittelussa ja rakentamisessa Keravanjoen ylityksessä.

Päärata sitä reunustavine aitoineen muodostaa merkittävän eläinten liikkumista vaikeuttavan esteen. Arviointiselostuksessa Päärata-vaihtoehdon vaikutukset ekologisiin yhteyksiin arvioitiin vähäisiksi, koska hankevaihtoehdo ei muuttaisi merkittävästi eläinten liikkumismahdollisuuksia rata-alueen poikki nykytilanteeseen nähden. Tämän edellytyksenä on kuitenkin, että virtavesien ylityspaikoilla säilytetään vähintään nykyisen kaltaiset kulkuyhteyksimahdollisuudet, eikä uusia aidattuja rataosuuksia tehdä nykyisille aidattomille osuuksille.

Ilmasto

Lentorata-vaihtoehdon elinkaaren aikaiset ilmastopäästöt (n. 547 000 t CO₂-ekv.) ovat noin 2,3 kertaa suuremmat kuin Päärata-vaihtoehdon (n. 189 000 CO₂-ekv.). Molemmissa vaihtoehdoissa suurimmat

ilmastovaikutukset muodostuvat rakentamisesta ja kunnossapidosta hankkeiden alkuvaiheessa. Molemmissa vaihtoehtoissa rakentamisen aikaisista päästöistä noin puolet aiheutuu betonin valmistuksesta.

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 19.12.2023 § 144

Ympäristönjohtajan va. esitys:

Päätetään antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraava lausunto. Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto toimii sekä ympäristönsuojelu- että terveydensuojeluviranomaisena ja lausuu Suomi-rata Oy:n Lentoratahanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavaa.

Melu, runkomelu ja tärinä

Raideliikenteestä aiheutuva asuinrakennusten sisätilojen keskiäänitaso nykytilanteessa ja tarkasteltavissa vaihtoehtoissa on arvioitu oletetulla 30 dB:n äänitasoeron eristävyydellä raideliikenteen melua vastaan. Tarkastelua tulisi tarkentaa tarkistamalla ja huomioimalla asemakaavan ja rakentamisajankohdan mukainen rakennukselta vaadittu äänitasoero.

Selostuksessa päiväajan keskiäänitaso on selostuksessa todettu sisätilojen melun kannalta mitoittavamaksi kuin yöajan keskiäänitaso tai yöaikaiset hetkelliset enimmäisäänitasot. Selvityksessä ei ole esitetty tämän tueksi mallinnuskarttoja julkisivuihin kohdistuvien päivä- ja yöaikaisten keskiäänitasojen ja hetkellisten enimmäisäänitasojen osalta. Selostuksen liitekarttoja tulisi täydentää näiden osalta ja kartoilla tulisi selkeästi tuoda esille sellaiset rakennukset, joissa on riski päivä- tai yöajan ohjearvotason tai hetkellisten enimmäisäänitasojen suositustason ylitykselle.

Selostuksesta ei käy ilmi, mihin perustuu oletamus siitä, että melusteilla ei ole vaikutusta rakennusten julkisivuihin kohdistuviin suurimpiin melutasoihin ja on epäselvää, tarkoitetaanko olettamuksella pelkästään hetkellisiä julkisivuun kohdistuvia enimmäisäänitasoja L_{Amax} vai myös päivä- ja yöaikaisia julkisivuihin kohdistuvia keskiäänitasoja L_{Aeq} . Melusteiden vaikutus tulisi esittää kartoilla päivä- ja yöaikaisten julkisivuihin kohdistuvia keskiäänitasojen ja hetkellisten enimmäisäänitasojen L_{Amax} osalta.

Selostuksessa ei ole esitetty kattavia arvioita yhteismeluvaikutuksista tieliikenteen melun kanssa. Selostuksen arvioita ja karttaliitteitä tulee täydentää raide- ja tieliikenteen yhteismelun osalta sekä yhteismelun sisämelun keskiäänitasojen ohjearvon ja hetkellisten enimmäisäänitasojen suositusarvojen ylittymisen osalta. Yhteismelu tulee huomioida myös meluntorjunnan tarvetta määritettäessä.

Selostusta tulee täydentää arvioilla eri hankevaihtoehtojen ja meluntorjunnan vaikutuksista herkkiin kohteisiin. Arviot tulee esittää niin, että vaihtoehtojen vaikutusalueilla sijaitsevat herkätkohteet ovat helposti yksilöitävissä ja tunnistettavissa. Selostusta tulee täydentää myös arvioilla herkkien kohteiden sisämelun ohjearvon tai enimmäisäänitason suositusten ylittymisen osalta. Herkätkohteet tulee huomioida meluntorjuntatarpeen määrittämisessä ja herkkien kohteiden sijainnit tulee merkitä melukarttaliitteille.

Selostuksessa eri hankevaihtoehtojen vaikutukset virkistysalueisiin on esitetty hyvin yleispiirteisesti. Selostusta tulee täydentää kattavamilla arvioilla eri vaihtoehtojen ja meluntorjunnan vaikutuksilla virkistysalueiden ääniympäristöihin. Virkistysalueiden melutasoissa tapahtuvat muutokset olisi hyvä tuoda esille havainnollistavina karttoina. Selvityksessä ei käy ilmi, onko meluntorjuntatarpeen tarkastelu tai esitetty meluntorjunnan tarve ulotettu koskemaan myös virkistysalueita ja sellaisessa tilanteessa,

joissa torjuntatarve koskisi lähtökohtaisesti vain virkistysalueita. Virkistysalueita koskevia arvioita tulee täydentää ja tuoda esille niiden melusuojauksen mitoittamiseen käytetyt tavoitteet ja periaatteet.

Rakentamisen aikaiset vaikutukset on eri vaihtoehtojen osalta esitetty suppeasti ja yleispiirteisesti, eikä rakentamisen aikaista haittaa pysty selostuksen perusteella kattavasti ja kohdekohtaisesti arvioimaan. Selostusta tulee täydentää meluavien työvaiheiden osalta sekä laatia kartta työaikaisen melun vaikutusalueista. Yötöistä voi varsinkin pitkäkestoisina aiheutua erittäin merkittävää haittaa vaikutusalueiden asukkaille ja herkille kohteille. Täydennyksissä tulee kiinnittää erityistä huomiota yöllä tehtäviin meluaviin työvaiheisiin, niiden keston, melutasoihin ja altistuviin kohteisiin. Melun lähteinä tulee huomioida myös mahdolliset tunneleiden suuaukoille asennettavat tunnelipuhaltimet ja niiden käyttö myös öisin. Eri vaihtoehtojen rakentamisen aikainen melu tulee arvioida tarkemmin suunniteltujen asuinrakentamiskohteiden osalta.

Tärinälle altistuvien rakennusten määrä tulee arvioida ja esittää tarkemmin ei vaihtoehtojen osalta. Tärinää ja runkomelua ei ole arvioitu suunniteltujen asuinrakennusten tai suunniteltujen herkkien kohteiden osalta. Arviointia tulee täydentää suunniteltujen alueiden ja -rakennusten osalta, jotta varmistetaan ohje- ja suositusarvojen täyttyminen. Selostusta tulee täydentää runkomelu- ja tärinäkartoilla, joista käy selkeästi ilmi riskialueet sekä tärinälle ja runkomelulle altistuvat rakennukset. Selostuksessa tulisi esittää karttaliitteellä myös sellaiset kohteet, joiden alueella tulisi 15 dB runkomeluvaimennuksen lisänä käyttää muita vaimennuskeinoja, jotta runkomelun tavoitetaso ei ylity.

Ilmanlaatu

Hankkeen ilmanlaatuvaikutukset on arvioitu vähäisiksi ja selostuksessa on merkittävimpänä ilmanlaatuun vaikuttavana päästölähteenä nostettu esille kuljetusten aiheuttama pölyäminen. Haittojen vähentämiskeinoina on selostuksessa ehdotettu toiminnan ajoittamista, kuormien peittoa sekä ajoväylien kastelu ja pesu. Ajoittamista ei voida pitää kovin luotettava toimenpiteenä, koska kuljetukset tehdään ensisijaisesti kuljetustarpeen pohjalta. Tämän takia kuormien peittäminen sekä huolellinen ajoväylien kastelu ja pesu tulee olla ensisijaisia. Pesussa tulee kiinnittää huomiota käytettävään kalustoon ja pesumenetelmään, jotta kuivuessa herkästi pölyävä hienojakoinen lieju ja pöly saadaan tehokkaasti poistettua ajoreiteiltä ja estetään niiden kulkeutuminen katuverkkoon. Huomiota tulisi kiinnittää myös pesujen parhaaseen mahdolliseen ajoittukseen ja säännöllisyyteen.

Ilmasto

Ilmastopäästöjen laskennan lähtötiedot ja rajaukset on perusteltu hyvin. Selostuksessa todetaan, että tunnistetut epävarmuudet molempien vaihtoehtojen laskennassa voivat merkittävästi muuttaa toteutuneita päästöjä. Epävarmuuden laajuus huomioiden laskenta olisi siis pääosin syytä tehdä mahdollisimman konservatiivisilla arvioilla.

Selostuksessa tuodaan ilmi, että molempien vaihtoehtojen myöhemmän vaiheen suunnitteluratkaisuilla on huomattavia mahdollisuuksia pienentää päästöjä, joten ratkaisujen valintaan on päästönäkökulmasta kiinnitettävä huomioita hankkeen jatkosuunnittelussa.

Molemmissa vaihtoehtoissa kasvihuonekaasupäästöt ovat merkittävät. Hankevaihtoehtojen VE L ja VE P suurimmat ilmastovaikutukset muodostuvat rakentamisesta ja kunnossapidosta, VE L -vaihtoehdossa yli 80%. Jatkosuunnittelussa Vantaa edellyttää rakentamisen aikaisten päästövaikutusten tarkentamista. Lentorata-vaihtoehdon elinkaaren aikaiset ilmastopäästöt ovat n. 547 000 t CO₂-ekv. ja Päärata-vaihtoehdon n. 189 000 t CO₂-ekv. Vertailukohtana esimerkiksi Vantaan koko kaupunkialueen päästöt olivat 939 000 t CO₂-ekv vuonna 2022.

Hankkeella tavoitellaan pääradan kapasiteetin ja toimintavarmuuden lisäämistä kahdella tarkastellulla vaihtoehdolla (Lentorata ja Päärata). Selostuksessa kuitenkin todetaan, että uudistettavan junaliikenteen kulunvalvonnan (Digirata-hanke) ja vireillä olevan Pasila–Riihimäki-rataosan liikenteellisen välityskyvyn kasvattamistoimien on arvioitu mahdollistavan tarvittavan lisäkapasiteetin toteutumisen myös ilman Lentorataa ja pääradan lisäraiteita. Kapasiteetin lisätarpeelle ei myöskään ole varmuutta. Näin ollen Lentorata-vaihtoehdon mahdollisena hyötynä olisi lopulta pääasiassa lentokentän saavutettavuuden parantaminen, ja tästä näkökulmasta hankkeen toteuttaminen ei mittavien ilmastopäästöjen näkökulmasta olisi perusteltua.

Maa- ja kallioperä sekä luonnonvarojen hyödyntäminen

Lentorata-vaihtoehdossa syntyy mittava määrä louhetta, josta arviolta vain vajaa kolmannes voitaisiin hyötykäyttää pääkaupunkiseudulla. Arviointiselostuksessa todetaan, että maa-ainesten kiertotalous vähentää materiaalin kuljetustarvetta, mistä syntyy kustannus- ja päästösäästöjä. Kustannus- ja päästösäästöihin vaikuttaa kuitenkin merkittävästi se, miten kauaksi louhetta joudutaan kuljettamaan jatkojalostettavaksi. Neitseellisten luonnonvarojen säilyminen on merkittävä positiivinen vaikutus, mutta toisaalta tunnelista louhittavan kiviaineksen laatu määrittää käyttökelpoisuutta potentiaalisissa käyttökohteissa.

Pintavedet

Lentorata (VE L) vaihtoehdossa tulee varautua siihen, että osa tunnelinlouhinta työmaavesistä on johdettava kuitenkin myös pintavesiin, jos esimerkiksi työmaavesiä syntyy kerralla niin suuria määriä, ettei viemärin kapasiteetti hetkellisesti riitä vesille. Lisäksi uuden suunnitellun Pakkalan ajotunnelin suuaukko sijaitsee Pakkalanpuron (Krakanojan) sivuhaaran ranta-alueella. Ajotunnelille tulisi jatkosuunnittelussa etsiä vaihtoehtoinen paikka, jos sillä on haitallisia vaikutuksia Pakkalanpuroon (Krakanojaan). Ajotunnelin työmaavedet on käsiteltävä, hallittava ja johdettava siten, ettei aiheuteta haittaa Krakanojan virtaamalle, vedenlaadulle ja eliöstölle. Työmaavesien käsittelystä ja johtamisesta on laadittava erillinen työmaavesien hallintasuunnitelma. Krakanoja on arvokas virtavesi, jossa esiintyy taimenta. Krakanojalla on myös tehty kalataloudellisissa kunnostuksissa poikaskivikkoja ja kutusoraikkoja. Lisäksi Krakanojan varrella (ajotunnelin kohdalla ja siitä alavirtaan) sijaitsee Krakanpuiston luonnonsuojelualue.

Tunnelista poistettava louhe tullaan kuljettamaan pois hankealueelta, mutta louheen välivarastointi- tai loppusijoitusaluevaihtoehtoja pitää vielä tarkastella erikseen. Louheen varastoinnista ja loppusijoittamisesta ei saa aiheutua kiintoaine- ja ravinnekuormitusta pintavesiin.

Päärata -vaihtoehdon (VE P) vaikutuksesta Rekolanoja-puroon on arviointiselostuksessa kuvattu alueet, joilla Rekolanojan uomaa siirretään, vaikutukset taimeniin ja kutusoraikkoihin eliöihin ja rantoihin kuten lupajaoston arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa oli edellytetty. Tuusulan ja Vantaan rajalle, Rekolanojan sivuhaaran, Vallinojan (Myllyniitynojan) latvahaaran läheisyyteen tutkitaan ajotunnelin ja pystykuilun sijoittamista (A 9, K 14). Kohdealueesta alavirtaa sijaitsee Tussinkosken luonnonsuojelualue. Jos päärata -vaihtoehto (VE P) toteutetaan, on työmaavesien käsittelystä ja johtamisesta Rekolanojan ja sen sivuhaaran Vallinojan (Myllyniitynojan) läheisyydessä ja siirrettävällä Rekolanojan uomaosuuksilla laadittava erillinen työmaavesien hallintasuunnitelma. Lupajaosto katsoo, että Rekolanojan uoman siirrot edellyttävät vesilain luvan. Keravanjoen ja Vantaanjoen ylittävien siltojen levantamisesta tulee jatkosuunnittelussa laatia erillinen työmaavesien hallintasuunnitelma.

Pääkaupunkiseudun kaupungit ovat laatimassa yhdessä HSY:n kanssa yhteistä työmaavesiohjetta, joka valmistunee vuoden 2024 alussa. Työmaavesien käsittelyssä on noudatettava pääkaupunkiseudulla voimassa olevaa työmaavesiohjetta.

Pohjavedet

Arviointiselostuksessa hankkeen VE L ja VE P vaihtoehtojen pohjavesivaikutukset on arvioitu molemmissa vaihtoehdossa kohtalaisiksi. Lentorata (VE L) -vaihtoehdossa rakentamisen aikaiset vaikutukset voivat vaikuttaa pohjavesialueilta hyödynnettävissä olevan veden määrään. Selostuksessa todetaan, että vuotovesimäärät Kuninkaanlähteen vedenottamon läheisyydessä voivat vaikuttaa ottamon lähialueen pohjaveden virtauskuvaan. Lisäksi on hyvä huomioida, että selostuksessa on todettu Kehäradan tunnelin rakentamisella olleen vaikutusta Lentoaseman pohjavesialueen kalliopohjaveden pinnan korkeuksia laskevasti jopa useilla metreillä. Vastaavaa on siis odotettavissa Mätäkiven pohjavesialueella. Huomioiden Mätäkiven pohjavesialueen merkitys alueen vesihuollolle, kahden käytössä olevan vedenottamon sijoittuminen kyseiselle pohjavesialueelle, hankkeen kohtalainen vaikutus pohjaveden määrään ja laatuun aliarvioidaan kyseisen pohjavesialueen osalta. Lentorata -vaihtoehdossa hankkeen vaikutuksia Mätäkiven pohjavesialueeseen ja sen vedenlaatuun tulee tarkastella kriittisesti ja toiminta suunnitella mahdollisimman huolellisesti, jotta sen vaikutukset alueen pohjaveden laatuun ja määrään voidaan minimoida.

Arviointiselostuksessa on tuotu esiin, että Lentoaseman pohjavesialueelle tulee Lentorata –vaihtoehdossa todennäköisesti kohdistumaan yhteisvaikutuksia sekä olemassa olevan Kehäradan että rakennettavan Lentoradan tunnelien osalta. Yhteisvaikutusten merkitystä ja suuruutta on varmasti vaikea arvioida, mutta niitä tulisi kuitenkin arvioida nyt esitettyä paremmin. Tämä on syytä huomioida myös alueen glykolin ja sen hajoamistuotteiden osalta maaperässä ja kalliopohjavedessä.

Selostuksessa vaikutuksia energiakaivoihin on tunnistettu Keravan alueella. Myös muiden, kuten Vantaan kaupungin osalta, on syytä tehdä kaivokartoitus. Kartoituksessa on syytä huomioida myös yksittäisten talouksien talousvesikaivot sekä hankkeen (etenkin VE L –vaihtoehdon osalta) vaikutuksista energia- ja talousvesikaivojen interaktioihin.

Päärata (VE P) -vaihtoehdon osalta vaikutukset koskisivat Valkealähteen ja Koivukylän pohjavesialueita, joilla jouduttaisiin laajentamaan nykyisiä alikulkuja. Tämän johdosta alikulkujen kuivatuksen alentava vaikutus pohjaveden pinnan korkeuteen ulottuisi nykyistä hieman laajemmalle alueelle. Kyseisillä pohjavesialueilla ei ole aktiivista vedenottamatoimintaa, mutta ne ovat tärkeitä pohjavesialueita. Selostuksessa ei kyseisen Päärata -vaihtoehdon osalta tuoda esille muita vaikutuksia kuin väliaikaista samentumista tai muutoksia pohjaveden pinnankorkeuksissa. Päärata -vaihtoehdon osalta rakentamisen itsensä ja liikenteen määrän muutosten vaikutuksista pohjavesialueisiin ei selostuksessa ole otettu kantaa. Näitäkin olisi hyvä ollut selostuksessa arvioida nykyistä tarkemmin.

Luonto ja suojelualueverkosto

Päärata-vaihtoehdon vaikutukset Vantaan rauhoitettuihin luonnonsuojelualueisiin ovat vähäiset. Sen sijaan haitallisia vaikutuksia kohdistuisi Rekolanjoen keski- ja alajuoksun LUO-alueisiin (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue), joissa lisäraide supistaisi uhanalaisten ja silmälläpidettävien lehtotyyppien alaa ja lisäisi reunavaikutukselle altistuvaa aluetta.

Arviointiselostuksessa tuodaan esille tarve selvittää erittäin uhanalaisen ja erityisesti suojeltavan kovakuoriaislajin, halavasepikän, esiintyminen ja potentiaaliset elinympäristöalueet Rekolanjoen varressa ja selvittää tarkemmin Tarhurinpuiston tiedossa olevan halavasepikkäalueen nykytilanne. Lisäraide ylittää Tikkurilassa Keravanjoen, jossa elää uhanalainen ja EU:n luontodirektiivin tiukasti suojelama laji, vuollejokisimpukka. Ennen mahdollista sillan rakennustöiden aloittamista on selvitettävä kohdealueen vuollejokisimpukkatilanne, sillä sillan rakentamisella voi olla haitallinen vaikutus simpukoihin.

Päärata muodostaa nykyisellään merkittävän liikkumisesteen eläimille, ja lisäraide heikentää ekologisia yhteyksiä entisestään. Pääraide risteää itä-länsisuuntaisten maakunnallisesti tärkeiden ekologisten yhteyksien kanssa Matarissa ja Keravanjokivarressa. Maakunnallisesti tärkeä ekologinen yhteys kulkee Rekolanojaa seuraillen, ja siellä lisäraide heikentäisi pitkältä matkalta pohjois-eteläsuuntaista ekologista yhteyttä. Lisäraide myös heikentäisi kahta muuta Vantaan yleiskaavan ekologista runkoyhteyttä Vallinojalla ja Hiekkaharjussa. Hankevaihtoehdon haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteissä olisi hyvä esittää keinoja myös Kylmäojankorpi-Matarinkoski-välisen maakunnallisen ekologisen yhteyden parantamiseksi.

Lentorata-vaihtoehdossa (VE L) Pakkalanpuron (Krakanojan) yläjuoksulle on rajattu laaja alue, jolle on tarkoitus rakentaa pystykuilu/pystykuiluja. Rajaukseen kuuluu Krakanpuiston luonnonsuojelualueen pohjoisosa. Pystykuilua ei tule rakentaa paikkaan, jossa sillä olisi haitallinen vaikutus Krakanpuiston luonnonsuojelualueeseen tai viereisiin Sarkaniitty-Peltovuoren metsän ja Tuulensuunpuiston LUO-alueisiin. Tuulensuunpuiston LUO-alueella on myös liito-oravan elinympäristöä, kuten luonnontilaisessa uomassa virtaavan puron varren metsää ja huomionarvoista pesimälinnustoa. Ennen rakentamisen aloittamista on selvitettävä vähintään alueen liito-oravatilanne.

Molemmissa hankevaihtoehtoissa suunnitelluille rakentamiskohteille tarvitaan vieraslajiselvitys arviointiselostuksen mukaisesti. Tällöin voidaan huomioida vieraslajien leviämiskatku jo ennen rakentamisvaihetta.

Ihmisten elinolot, viihtyvyys ja terveys

Ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen on arviointiselostuksessa tuotu esiin eri kaupunkien osalta vaikutusten merkittävyydet. Vantaan kaupungin osalta Päärata (VE P) -vaihtoehto on todettu näiden haitallisten vaikutusten merkittävyyden osalta rakentamisen aikana kohtalaiseksi. Syynä mm. rakentamisen liittyvät liikenne, yöaikaan tehtävät meluavat työt sekä erilaisten liike-/toimistorakennusten purkamiset.

Käytön aikana Päärata -vaihtoehto on arvioitu haitallisten vaikutusten merkittävyyden osalta suureksi mm. liikennemäärän kasvun johdosta, joka lisää melulle altistuvien määrää.

Lentorata (VE L) -vaihtoehdon osalta rakentamisen aikaiset haitalliset vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi. Vantaan osalta vaikutukset koskevat mm. louhinnasta ja räjäytyksistä aiheutuvia runkoääniä sekä tietyillä alueilla liikennemäärien kasvua.

Käytön aikana Lentorata -vaihtoehdon haitalliset vaikutukset on Vantaan osalta arvioitu vähäisiksi, lähinnä raideliikenteestä aiheutuvasta runkomelusta ratatunnelin yläpuolella olevissa asuinrakennuksissa.

Selostuksessa Lentorata-vaihtoehto aiheuttaa myönteisen vaikutuksen pääradan vaikutuspiiriin ihmisten elinolosuhteisiin.

Hankkeen vaikutusten arviointi ihmisten elinolosuhteisiin ei ole aivan yksiselitteistä. Asioita voidaan pilkkoa vaihtoehtojen mukaisesti, mutta kokonaistarkastelussa jää tällöin helposti huomiotta erilaiset yhteisvaikutukset. Hankkeen aikana ovat vantaalaiset tuoneet esille omia huoliaan koskien esim. Lentorata -vaihtoehdon vaikutuksista pohjavesialueisiin ja talojen rakenteisiin sekä asuintiloihin kantautuvaan runkomeluun. Vaikka Lentorata-hanke vähentäisi pääradan elinolosuhteista meluhaittaa, saattaa kokonaishaitta kuitenkin kasvaa muiden elinympäristöhuolien osalta (pohjavedet, virkistysalueiden luontoarvot yms.). Hankkeen vaikutuksia ihmisten elinolosuhteisiin, viihtyvyyteen ja

terveyteen tulisi tarkastella nykyistä laajemmin ja kokonaisuus huomioiden, esimerkiksi tarkastellen hankkeesta nousseet asukkaiden huolet ja kysymykset.

Käsittely:

Merkittiin, että jäsen Vaula Norrenan esityksestä jaoston yhteisenä päätöksenä lausuntoon lisättiin seuraava lause:

Hankevaihtoehtojen VE L ja VE P suurimmat ilmastovaikutukset muodostuvat rakentamisesta ja kunnossapidosta, VE L -vaihtoehdossa yli 80%. Jatkosuunnittelussa Vantaa edellyttää rakentamisen aikaisten päästövaikutusten tarkentamista.

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Pöytäkirjaan lisätty ehdotuksen mukainen lausuma.

Päätös:

Päätettiin antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristöjohtaja va. esityksenmukainen lausunto Suomi-rata Oy:n Lentoratahanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liitteet:

Täytäntöönpano: Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Maarit Rantataro, puh. 040 045 8017
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

145 §

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2024

VD/8167/11.02.00.00/2019

JV/KHI/AM

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö edellyttää kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on ennakoivaa, riskinarviointiin perustuvaa, tasapuolista, suunnitelmallista ja viranomaiselle asetettujen vaatimusten mukaista.

Valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelma on viisivuotinen (2020-2024) ja Vantaan ympäristöterveydenhuolto on laatinut oman valvontasuunnitelmansa samalle ajalle. Valvontasuunnitelmassa on koko ympäristöterveydenhuoltoa koskeva yleinen osa ja sen jälkeen on omat osiot terveydensuojelu-, tupakka- ja elintarvikevalvonnalle sekä eläinlääkintähuollolle. Valvontasuunnitelmassa on määritelty muun muassa tarkastusten sisällöt, valvontakohtetyyppien tarkastustiheydet, viranomaisvalvonnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteiden tutkiminen sekä valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi. Suunnitelman laadinnassa on otettu huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen valtakunnalliset valvontaohjelmat, joissa on huomioitu muun muassa hallitusohjelman sekä ministeriöiden ja keskusviranomaisten asettamat ympäristöterveydenhuoltoa koskevat linjaukset ja strategiset tavoitteet.

Ympäristölautakunta on hyväksynyt ympäristöterveydenhuollon viisivuotisen valvontasuunnitelman 6.11.2019 § 10. Suunnitelma on päivitetty vuodelle 2024 valvontakohteiden, tarkastusten ja näytteiden määrien osalta. Lisäksi vuosittaiset valvontahankkeet on kirjattu suunnitelmaan. Tarkastuksista osa voidaan tehdä etänä hyödyntäen erilaisia etäyhteyksiä, asiakirjoja ja kuvia.

Vantaan ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallisen valvonnan piirissä on noin 2800 kohdetoimintoa ja vuonna 2024 niihin suunnitellaan tehtävän 1513 tarkastusta. Suunnitelmallisten tarkastusten lisäksi tarkastuksia tehdään erilaisiin terveyshaittaepäilyihin ja valituksiin liittyen muun muassa kouluissa, asunnoissa, elintarvikevalvontakohteissa sekä eläinten pitopaikoissa. Suunnitelmalliseen valvontaan liittyviä viranomaisnäytteitä otetaan noin 770. Näytteet ovat talousvesi-, uimavesi- ja elintarvikenäytteitä. Tämän lisäksi otetaan näytteitä epidemiaepäilyihin tai muihin terveyshaittaepäilyihin liittyen. Vuonna 2024 toteutetaan kolme elintarvikevalvonnan projektia (veden hygieeninen laatu tarjoilupaikoissa, listeria pintapuhtaus hyväksytyissä sekä erityisryhmille valmistavissa elintarvikehuoneistoissa ja vähittäismyymälöiden, etämyynnin ja maahantuojien pakkausmerkintäprojekti). Terveydensuojelussa toteutetaan vanhusten palveluasumisen kohteisiin valvontahanke, jossa kartoitetaan tilojen lämpöolosuhteita hellejakson aikana. Toinen terveydensuojeluvalvonnan valvontahanke kohdistuu uimahallien pintahygienianäytteiden ottamiseen uimahalleista. Lisäksi ympäristöterveydenhuollossa osallistutaan resurssien mukaan keskusvirastojen tai muun ulkopuolisen tahon organisoimiin hankkeisiin.

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 19.12.2023 § 145

Ympäristöjohtaja va. esitys:

Päätetään hyväksyä ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2020-2024, päivitys vuodelle 2024 liitteineen.

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtaja va. esityksen mukaisesti.

Liitteet:

- Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024, päivitys vuodelle 2024

Täytäntöönpano: tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto (kirjaamo.etela@avi.fi)

Muutoksenhakuohje: 3. muutoksenhaku ja valituskielto

Lisätiedot:

1. kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen, p. 040 724 8590 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

YMPÄRISTÖTERVEYDEN VALVONTASUUNNITELMA 2020–2024

PÄIVITYS VUODELLE 2024

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	5
2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET	5
2.1. Vantaan kaupungin organisaatiomuutos.....	5
2.2. Maakunta- ja aluehallinnon uudistus	6
2.3. Valtakunnalliset tietojärjestelmät.....	6
3. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONNAN TEEMA 2020-2024: YHDENMUKAINEN VALVONTA JA YHTEISTYÖ	7
3.1. Arviointi- ja ohjauskäynnit	8
3.2. Viranomaisyhteistyö	8
3.3. Yhteistyö toimijoiden kanssa.....	8
3.4. Varautuminen	9
4. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTAYKSIKKÖ	9
4.1. Toimialue	9
4.2. Valvonnan henkilöresurssit	10
4.3. Koulutus	11
4.4. Kohde- ja päätösrekisterit ja sähköinen tiedonkeruu.....	11
4.5. Laatutyö.....	12
4.6. Viestintä.....	13
5. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTA	14
5.1. Riskinarviointi	14
5.2. Tarkastuksen sisältö, tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika	15
5.3. Valvonnan maksullisuus.....	15
5.4. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen.....	16
6. HÄIRIÖTILANTEISIIN VARAUTUMINEN.....	17
7. RAPORTOINTI JA VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	19
8. TERVEYDENSUOJELUVALVONTA.....	20
8.1. Kunnan terveydensuojelutehtävät.....	20
8.2. Ilmoituksen- ja hakemuksenvarainen toiminta.....	21
8.3. Koulujen ja päiväkotien valvonta	22
8.4. Sosiaalialan laitosten valvonta.....	23
8.5. Talousvesi.....	23
8.6. Uimarannat.....	25
8.7. Kylpylät, uimahallit ja vastaavat.....	26
8.8. Yleisötilaisuuksien valvonta	27

8.9 Sairaalat ja vuodeosastolliset terveyskeskukset	27
8.10 Valvonnan painopistealueet	28
8.11 Valvontahankkeet	29
8.12 Terveystarkastukseen perustuva asuntojen ja oleskelutilojen valvonta.....	30
8.13 Lausunnot	30
8.14 Tarkastusten sisältö, tarkastustiheys ja -aika.....	31
9. TUPAKKALAIN JA NIKOTIINIKORVAUSVALMISTEIDEN VALVONTA	33
9.1 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti	35
9.2 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti.....	38
9.3 Tupakkalain alaisten tuotteiden valvonta ja nikotiinikorvausvalmisteiden valvonta	38
9.4 Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta	40
9.5 Tupakkalain valvonnan painopisteet	43
9.6 Valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset	44
10. ELINTARVIKEVALVONTA	45
10.1 Valvontaviranomaisen tehtävät	45
10.2 Tarkastusten sisältö.....	45
10.3 Elintarvikevalvonnan toteutus ja kohdentaminen	47
10.4 Elintarvikkeiden tarjoilu	49
10.5 Elintarvikkeiden myynti	49
10.6 Laitokset, varastot, valmistus ja kuljetus	51
10.7 Alkutuotannon valvonta	52
10.8 Vientivalvonta	53
10.9 Eläinperäisten elintarvikkeiden maahantuonti sisämarkkinoilta	54
10.10 Takaisinvedot ja RASFF-ilmoitukset	55
10.11 Pakkausmerkinnät.....	55
10.12 Kontaktimateriaalit	57
10.13 Ravintolisät.....	57
10.14 Näytteenotto	58
10.15 Valvontaprojektit.....	60
10.16 Valvonnan painopistealueet	61
11. ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA	62
11.1 Taustaa	62
11.2 Tehtävänjako kaupungineläinlääkärien välillä	63
11.3 Täydennyskoulutussuunnitelma	63
11.4 Tietojärjestelmäkuvaus.....	63
11.5 Viestintä	64

11.6 Painopistealueet.....	64
11.7 Eläinten terveydenhoito.....	64
11.8 Eläinten terveyden valvonta	67
11.9 Eläinten hyvinvoinnin valvonta	71
11.10 Eläinten lääkinnän valvonta	74
11.11 Laatu	74
11.12 Raportointi	75
11.13 Eläinlääkintähuollon resurssitarvekartoitus.....	75

LIITTEET

Liite 1. Terveystensuojelulain valvontasuunnitelma

Liite 2. Elintarvikelain valvontasuunnitelma

Liite 3. Tupakka- ja lääkelain valvontasuunnitelma

Julkaisija

Vantaan kaupunki

Luja 19.12.2023

Ympäristökeskus/Ympäristöterveydenhuolto

Kansikuva: Sami Lievonon

1. JOHDANTO

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa määritetään yhteiset periaatteet valvonnalle. Yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa laadittaessa kantavana ajatuksena on ollut tunnistaa ohjelmakauden haasteet ja tavoitteet. Ohjelmassa otetaan huomioon muun muassa hallitusohjelman sekä ministeriöiden ja keskusviranomaisten asettamat ympäristöterveydenhuoltoa koskevat linjaukset ja strategiset tavoitteet. Valtakunnalliset valvontaohjelmat ohjaavat kunnallisten valvontayksiköiden omien valvontasuunnitelmien sisältöä.

Edellisen valvontaohjelmakauden 2015–2019 teemana oli valvonnan vaikuttavuus. Valvonnan vaikuttavuutta on tärkeää edistää jatkuvasti muun muassa valvonnan riskiperusteisuudella ja valvonnan tehokkaalla kohdentamisella. Ohjelmakauden 2020–2024 teemana on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon kaikki ympäristöterveydenhuollon osa-alueet valtakunnallisten ohjelmien mukaisesti paikalliset tarpeet huomioiden. Eläinlääkintähuoltolain osalta kuntien on otettava lisäksi huomioon myös alueellinen suunnitelma.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö edellyttää kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

2.1. Vantaan kaupungin organisaatiomuutos

Vantaan kaupungin uusi organisaatorakenne tuli voimaan vuoden 2020 alusta. Ympäristöterveydenhuolto on osa kaupunkiympäristön toimialaa. Ympäristökeskus, rakennusvalvonta ja kaupunkisuunnittelu muodostavat yhdessä kaupunkirakenne ja ympäristö -palvelualueen. Toistaiseksi ympäristökeskuksen tehtävät ovat pysyneet ennallaan. Lautakuntarakenne muuttui vuoden 2021 aikana. Ympäristöterveydenhuollon asioita käsitellään nykyään sekä kaupunkiympäristölautakunnassa että sen alaisessa lupajaostossa.

2.2 Maakunta- ja aluehallinnon uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä maakuntauudistuksen kaatumisen myötä myös muut uudistukseen liittyvät lakimuutokset kaatuivat. Maakuntauudistuksen valmistelu kuitenkin lisäsi alueellista yhteistyötä ja valmistelumateriaalia voidaan hyödyntää jatkossa valvonnan yhdenmukaistamisessa ja yhteistyön kehittämisessä. Pääministeri Rinteen hallitusohjelmassa todettiin, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Tähän liittyen selvitettiin ympäristöterveydenhuollon järjestäminen osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Selvityksen tuloksen todettiin, että ympäristöterveydenhuolto ei tässä vaiheessa siirry maakuntaan. Tämän jälkeen parlamentaarinen työryhmä esitti vuonna 2021, että ympäristöterveydenhuollon tulisi siirtyä hyvinvointialueille 2026. Hallitusohjelman 2023 mukaan ympäristöterveydenhuolto ei siirry hyvinvointialueille ainakaan seuraavalla hallituskaudella.

Vantaan ympäristöterveydenhuolto on jatkossakin mukana mahdollisiin muutoksiin liittyvissä selvitystöissä asian vaatimassa laajuudessa.

2.3 Valtakunnalliset tietojärjestelmät

2.3.1 VATI

Vuoden 2019 alussa ympäristöterveydenhuollon keskitetty tietojärjestelmä KUTI/YHTI korvautui ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmä Vati:lla. Vati:ssa on hyödynnetty aiempien järjestelmien tietovarastoja (kohde- ja valvontatietoja) sekä ominaisuuksia kuten analyysitiedonsiirtopalvelua. Vati:n reaaliaikainen käyttöliittymä hyödyntää valvonnan riskiperusteisuuden vaatimusta sekä toimii päivittäisen valvontatyön työkaluna. Järjestelmä toimii jatkossa toiminnanohjaus-, valvontatoimi- ja raportointiratkaisuna ympäristöterveydenhuollon yksiköiden ja ohjaavien viranomaisten välillä.

Uuden tietojärjestelmän käyttöönotto on vaikuttanut valvontayksiköiden toimintaan valvontasuunnitelmakauden aikana. Vati-järjestelmä kaipaa edelleenkin kehittämistä, jotta se palvelisi paremmin ympäristöterveydenhuollon valvontatyötä. Jatkuva järjestelmän kehitystyö ja uusien ominaisuuksien käyttöönotto ja opettelu vie osan valvontaresursseista, mikä täytyy huomioida valvontatyön suunnittelussa.

Vantaan ympäristöterveydenhuollon laskutus on uudistettu vuoden 2023 aikana, minkä jälkeen laskutus on tapahtunut Vati:n kautta.

2.3.2 VYHA

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmän eli VYHA:n avulla hallinnoidaan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietoja.

Järjestelmää käytetään valvontaa ja valvontayksikköä koskevien tietojen keräämiseen. Näitä ovat mm. henkilöresurssit, valvontasuunnitelma ja sen toteuman sanallinen arviointi. Kunnallisten valvontayksiköiden on pidettävä tiedot ajan tasalla ja edistettävä omaa raportointiaan, jotta yksiköt voivat osoittaa oman toiminnan vaikuttavuutta, riskiperusteisuutta ja tuloksellisuutta.

2.3.3 ELVI ja ELTE

ELVI eli eläinlääkintähuollon tietojärjestelmä sisältää aluehallintovirastojen toteuttaman eläinsuojelun otantavalvonnan maataloilla. Lisäksi järjestelmä sisältää eläinsuojelun kuljetustarkastukset, joista vastaavat aluehallintovirastot ja tarkastuseläinlääkärit. Kunnallisten valvontayksiköiden vastuulla olevia eläinsuojelutarkastuksia varten on suunnitteilla tietojärjestelmä, jonka käyttöönottoa suunnitellaan vuodelle 2022. Tietojärjestelmää ei kuitenkaan ole otettu käyttöön, eikä sen käyttöönotto vaikuta tulevaisuudessakaan todennäköiseltä. ELTE eli eläinten terveyden hallinnan tietojärjestelmä on toteutusvaiheessa. Järjestelmä tulee käyttöön asteittain vuosien 2020–2023 välillä. ELTEssä tulee olemaan osiot eläintautitapausten ja -epidemioiden hallintaan, eläintautien terveystarkastukseen (esim. salmonellavalvonta), eläinten lääkitsemisen valvontaan sekä mikrobilääkkeiden käytön tiedonkeruuseen. Toistaiseksi on avoinna, missä laajuudessa kuntien eläintautivalvontaviranomaiset tulevat käyttämään ELTEä.

3. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONNAN TEEMA 2020-2024: YHDENMUKAINEN VALVONTA JA YHTEISTYÖ

Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä voidaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- arviointi- ja ohjauskäynnit
- viranomaisyhteistyö

- yhteistyö toimijoiden kanssa
- varautuminen

Toimialakohtaiset painopisteet kuvataan erikseen terveydensuojelun, tupakkalain valvonnan, elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon suunnitelmissa.

3.1 Arviointi- ja ohjauskäynnit

Aluehallintovirasto tekee kunnallisiin valvontayksiköihin arviointi- ja ohjauskäyntejä. Vantaan elintarvikevalvontaa arvioitiin vuonna 2017 ja koko ympäristöterveydenhuoltoa vuonna 2022. Arviointi- ja ohjauskäynnin tuloksia hyödynnetään valvontayksikön toiminnan kehittämiseen.

3.2 Viranomaisyhteistyö

Hallintolain (10 §) mukaan viranomaisten on autettava toisiaan sekä pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät edellyttävät jatkuvaa vuoropuhelua ja yhteistyötä eri viranomaisten kanssa. Yhteistyötä on tehtävä niin varautumisen kuin toimijoiden valvonnan (luvat, ilmoitukset ja muu valvonta) yhteydessä.

Vantaan ympäristöterveydenhuolto tekee säännöllistä yhteistyötä mm. ympäristönsuojelun, tartuntatautiyksikön, rakennusvalvonnan, työsuojelun, sivistys- ja sosiaalitoimen, varhaiskasvatuksen ja tilakeskuksen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös poliisin, pelastuslaitoksen ja viime aikoina myös verohallinnon kanssa. Yhteistyötä Uudenmaan ympäristöterveydenhuollon välillä on lisätty maakuntavalmistelun yhteydessä ja tätä tiiviimpää yhteistyötä on tarkoitus jatkaa edelleen. Tavoitteena on yhdenmukaistaa alueen valvontatapoja.

3.3 Yhteistyö toimijoiden kanssa

Ympäristöterveydenhuollon lakien noudattaminen edellyttää toimijoilta paljon osaamista. Viranomaisten on neuvottava, ohjattava ja ohjeistettava toimijoita mm. lainsäädäntöön ja sen tulkintaan liittyvissä asioissa. On suotavaa antaa toimijoille vaikuttamismahdollisuuksia aina silloin kuin se on mahdollista.

Ympäristöterveydenhuollolta puuttuu valtakunnallisesti yhteinen alusta, jonka avulla uusien asioiden ja muutosten viestiminen toimijoille olisi vaivatonta. Vantaalla on tarkoitus ottaa käyttöön uusia viestintäkanavia perinteisten viestinnän tapojen ohella. Lisäksi osallistutaan toimijoille järjestettäviin koulutuksiin

luennoitsijoina ja tarvittaessa voidaan järjestää myös kohdennettua koulutusta/keskustelutilaisuuksia tietyille toimijaryhmille.

Ympäristöterveydenhuollon on vahvistettava yhteistyötä niiden toimijoiden kanssa, joilla on velvollisuus varautua ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteisiin. Vantaalla tiivistä yhteistyötä on tehty erityisesti talousvesitoimijoiden kanssa.

3.4 Varautuminen

Terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaviranomaisella on lainsäädännön perusteella velvollisuus toimia epäiltäessä terveyshaittaa ja vastaavasti eläintautiviranomaisella epäiltäessä vastustettavaa eläintautia. Kuntien valmiussuunnitelmissa on oltava myös kunnan ympäristöterveydenhuollon toimialan valmiussuunnitelmaosa, jossa kuvataan mm. yhteydet valvontayksikön ja kunnan välillä, yhteyshenkilö/asiantuntija kunnan johtokeskukseen, sisäinen tiedonkulku ja poikkihallinnollinen yhteistoiminta. Ympäristöterveydenhuollolla on oma häiriötilannesuunnitelma, mutta yksikön toiminta on integroitu melko heikosti kaupungin suunnitelmaan ja muuhun varautumiseen. Asiaa on saatu edistettyä vuosien 2020–2023 aikana ja ympäristöterveydenhuolto huomioidaan nykyisin hieman paremmin kaupungin varautumisessa. Varautumisen yhteensovittamista jatketaan seuraavassa kaupungin valmiussuunnitelman päivityksessä vuonna 2024.

Ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteisiin varautumisesta on kerrottu tarkemmin kappaleessa 6.

4. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTAYKSIKKÖ

4.1 Toimialue

Vantaan ympäristöterveydenhuollon valvonnan toimialueena on Vantaa, asukkaita Vantaalla on noin 240 000.

Valtioneuvoston periaatepäättös ympäristöterveydenhuollon seudullistamisesta edellyttää, että yksikön tulee olla henkilöstömäärältään riittävän suuri, vähintään 10 henkilötyövuotta. Vantaa täyttää tämän vaatimuksen, koska henkilöstöä on yhteensä 25.

4.2 Valvonnan henkilöresurssit

Vantaan ympäristöterveydenhuollossa työskentelee yhteensä 25 henkilöä ja he työskentelevät kolmessa tiimissä (elintarviketurvallisuus, terveydensuojelu ja eläinlääkintähuolto). Terveysnsuojelutarkastajia on 9, elintarviketarkastajia 5, terveystarkastajia 3, johtava terveydensuojelutarkastaja, kaupungineläinlääkäreitä 4, valvontaeläinlääkäreitä 2 ja eläintenhoitaja. Talous- ja hallintopalveluiden tukitoimintoja saadaan 1,5 henkilötyövuoden verran mm. erilaisiin toimitotehtäviin. Kaupungin eläinlääkärinvastaanoton päivystystyöhön on vakituisten viranhaltijoiden lisäksi hankittu ulkopuolisia päivystyseläinlääkäreitä ja eläintenhoitajia. Päivystystyöhön osallistuvat ulkopuoliset työntekijät ja talous- ja hallintopalveluiden henkilöstö eivät sisälly alla oleviin resursseihin.

Ympäristöterveydenhuollon resurssien jakautuminen on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Ympäristöterveydenhuollon resurssien jakautuminen

Toimiala	Kokonaistyöpanos (htv)	Suunnitelmallinen valvonta (htv)
Elintarvikevalvonta	10,50	3,00
Terveysnsuojeluvalvonta	7,7	1,50
Tupakkavalvonta (sis. nikotiinivalmisteiden valvonnan)	1,2	0,50
Eläinlääkintähuolto	3,80	0,10
Ympäristöterveydenhuollon johtaminen	1,8	0
Yhteensä	25,00	5,1

Osa henkilöstöresursseista kuluu muuhun kuin suunnitelmalliseen valvontaan, mm. erilaisten uudistusten valmisteluun, valtakunnallisten tieto- ja tarkastusjärjestelmien (Vati) käyttöön ja kehitystyöhön sekä kouluttautumiseen. Toiminnan kehittäminen (laatujohtaminen, tiimikokoukset), suunnitelmien laatiminen, seuranta, raportointi ja koulutus vievät myös osan kokonaisresursseista. Lisäksi noin 1,8 htv kuluu hallinnollisten tehtävien suorittamiseen.

Taulukossa esitettyyn suunnitelmalliseen valvontaan on otettu huomioon vain suunnitelmallisiin tarkastuksiin käytetty aika. Näiden ulkopuolelle jäävät yllä mainittujen lisäksi mm.

- toimijoiden ja kuntalaisten neuvonta ja ohjaus
- valitusten ja valvontapyyntöjen käsittelyt
- ilmoitusten ja lupahakemusten käsittely
- terveydensuojelulain mukaiset terveyshaittaepäilyt mm. asunnontarkastukset

- ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemiaepäilyjen selvittäminen ja muut erityistilanteet
- häiriötilannesuunnitelmien laatiminen ja yhteensovittaminen mm. kuntien valmiussuunnitelmien kanssa sekä häiriötilanteiden harjoittelu
- toimiminen ympäristöterveydenhuollon asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana (esim. toimijoille suunnatut koulutukset ja informaatio-ohjaus)
- sidosryhmäyhteistyö ja lausunnot muille viranomaisille
- toiminnan kehittäminen

4.3 Koulutus

Henkilöstö osallistuu substanssialakohtaisiin koulutustilaisuuksiin, jotka koskevat elintarvikevalvontaa, tupakkavalvontaa, eläinlääkintähuoltoa, asumisterveyttä sekä muuta terveydensuojelua kuten talous- ja uimavesiasioita. Lisäksi osallistutaan työyksikön kehittämiseen, työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen liittyviin koulutuksiin ja työnohjaukseen.

Koulutuksiin osallistuminen suunnitellaan työyksikön ja viranhaltijoiden tarpeiden mukaan, joten esimerkiksi muutokset tehtäväkuvissa ja lainsäädäntömuutokset huomioidaan. Koulutussuunnitelma laaditaan Vantaan kaupungin henkilöstökeskuksen ohjeiden mukaisesti. Henkilöstöä kannustetaan koulutuksiin osallistumiseen ja muuhun pätevyyden ylläpitämiseen. Koulutustarjontaa seurataan aktiivisesti. Koulutuksiin osallistujat sovitaan tiimipalavereissa ja lisäksi esihenkilö arvioi koulutuksen tarpeen. Koulutusten jälkeen koulutuksen anti esitellään muille tiimipalavereissa.

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto järjestävät paljon ilmaisia koulutuksia ja työnohjauspäiviä, joihin on pyritty osallistumaan. Lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan mm. EU:n tarjoamaan koulutukseen. Viime vuosina on saatu kasvatettua koulutusbudjettia, joka on mahdollistanut osallistumisen myös arvokkaampiin koulutuksiin/koulutuskokonaisuuksiin. Vuosittain koulutuksiin on käytetty yhteensä 70–130 henkilötyöpäivää (htpv).

4.4 Kohde- ja päätösrekisterit ja sähköinen tiedonkeruu

Vuoden 2019 alussa otettiin elintarvikevalvonnan, terveydensuojelun ja tupakkavalvonnan käyttöön valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus ja tietojenhallintajärjestelmä Vati. Kunnan valvontayksikön syöttämät kohde- ja suorit tiedot ovat heti keskusviranomaisten käytettävissä.

Tarkoitus on vähentää erillisen raportoinnin tarvetta. Aiemmin koko yksikön käytössä ollut Digian Tarkastaja-järjestelmä on edelleen aktiivikäytössä eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan kohde- ja suoriterekisterinä. Lisäksi Tarkastajasta haetaan edelleen koko ympäristöterveydenhuollon valvontaan liittyviä aiempia tietoja, mm. tarkastuspöytäkirjoja, toimijoiden yhteystietoja jne.

Vati:sta saadaan jo erilaisia tilastoja toiminnan suunnittelun, seurannan ja raportoinnin tueksi, mutta tältä osin järjestelmän kehitystyö on vieläkin kesken. Raportoinnin lisätövälineenä käytetään ns. VYHA-järjestelmää (ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä), johon raportoidaan suunnitellut/toteutuneet henkilöresurssit, valvontasuunnitelma ja valvonnan toteuman sanallinen arviointi.

Vati -järjestelmän käyttöön siirtyminen on vaatinut ja vaatii edelleen resursseja. Etenkin järjestelmän muutoksiin liittyy uusien toimintatapojen harjoittelua, omaksumista ja kouluttautumista. Vati:a kehitetään edelleen, mikä vie resursseja muulta valvontatyöltä.

Vantaan kaupungilla on käytössä asian- ja asiakirjanhallinnan sähköiseen tallennusjärjestelmä (ASTA). Lautakunnan, lupajaoston ja viranhaltijan päätökset on tehty vuoden 2014 alusta edellä mainitussa järjestelmässä.

4.5 Laatu työ

Vantaan ympäristöterveydenhuolto on laatinut valvontakäytäntöjen yhtenäistämiseksi ja toiminnan tueksi eri toimialoille (elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakkavalvonta ja eläinlääkintähuolto) erilaisia ohjeita, mallipohjia ja lomakkeita. Lisäksi valvontatyössä käytetään keskusvirastojen laatimia ohjeita ja lomakkeita. Valvonnan yhtenäistämiseksi tarkastuksia tehdään myös parityönä ja valvonnan linjauksia käsitellään valvontayksikön palaverissa. Myös kuntalaisille on laadittu ohjeistusta esimerkiksi uimavesiin ja lintujen ruokintaan liittyen.

Aiemmin käytössä olleen LaatuNet-laaturjärjestelmän käyttö on lopetettu, koska järjestelmän hinta moninkertaistui, eikä järjestelmästä saatu hyöty vastannut kustannuksia. Laatu työtä on suunniteltu jatkettavan Uudenmaan yksiköiden välisenä yhteistyönä ja yksikön sisäisten laatu työryhmien avulla.

Ympäristöterveydenhuolto kehittää toimintaansa mm. auditointien ja valvontasuunnitelmien arviointien perusteella. Vuoden 2022 lopulla aluehallintoviraston arviointi- ja ohjauskäynti antoi uusia kehitysideoita ja

kehitystarpeita, joita on jo otettu tai otetaan käyttöön vuoden 2024 aikana. Toiminnan sisäiset auditoinnit on aloitettu ja niitä jatketaan vuonna 2024. Vaihtoehtoisesti on suunniteltu ristiin auditointeja naapuriyksikön kanssa. Yksikköön koulutetaan sisäisiä auditointeja alkuvuoden 2024 aikana.

Yksikön käytössä olevien ohjeiden ja asiakirjapohjien systemaattinen päivitystyö on aloitettu 2023 ja sitä jatketaan vuoden 2024 aikana.

4.6 Viestintä

Ympäristöterveydenhuollon kaikessa toiminnassa noudatetaan Vantaan kaupungin avointa ja aktiivista viestintäpolitiikkaa.

Asiakaspalveluun osallistuvat kaikki viranhaltijat. Valvontakohteita ja kuntalaisia ohjeistetaan ja neuvotaan tarkastuskäynneillä tai heidän ottaessa yhteyttä ympäristöterveydenhuoltoon. Lisäksi kaupungin internetsivuilla annetaan tietoa ympäristöterveydenhuollon toiminnasta kattavasti. Ympäristökeskuksessa on asiakaspalvelua varten puhelinpäivystys arkisin klo 9–15. Ympäristökeskuksella on myös omat Facebook-sivut, jotka ovat ympäristönsuojeluyksikön kanssa yhteiset.

Vuoden 2023 alusta lähtien elintarvikealan toimijoille on lähetetty noin kerran kuussa uutiskirje. Uutiskirjeen tarkoituksena on tiedottaa toimijoita ajankohtaisista asioista ja antaa ohjeistusta toiminnan tueksi. Terveystensuojeluvalvonnassa vastaavat uutiskirjeet toiminnanharjoittajille on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2024 aikana.

Ympäristöterveydenhuollossa ensisijainen tiedotusvastuu on 1. kaupungineläinlääkärillä. Muut viranhaltijat voivat antaa tarvittaessa lausuntoja medialle valmistelemisissaan asioissa. Viestinnässä huomioidaan, että ympäristöterveydenhuollossa käsitellään tietoja, joista osa on julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä. Poikkeuksena on toiselle viranomaiselle virka-apuna annettavat tiedot. Viestinnästä on ohjeistettu tarkemmin ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa sekä ruokamyrkytys- ja vesiepidemiaohjeissa.

Yleisistä, koko maata tai laajoja alueita koskettavista tapauksista tiedottamisen hoitaa pääsääntöisesti paikallisen ympäristöterveydenhuollon sijasta valtion johtavat viranomaiset oman toimintakenttänsä mukaisesti. Näitä viranomaisia ovat Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira), sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ja maa- ja metsätalousministeriö (MMM).

5. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTA

Tämän suunnitelman mukainen valvonta perustuu terveydenhuoltolain 21 §:ssä mainittujen ympäristöterveydenhuollon lakien mukaan kunnille säädettyyn valvontaan. Terveydenhuoltolain tarkoittamia lakeja ovat elintarvikelaki (297/2021), terveydensuojelulaki (763/1994), tupakkalaki (549/2016) ja eläinlääkintähuoltolaki (765/2009). Eduskunta on hyväksynyt uuden eläinlääkintähuoltolain (285/2023), mutta sen voimaantulo viivästyy. Uuden eläinlääkintähuoltolain odotetaan tulevan voimaan vuoden 2025 alussa). Yksityiskohtaisempi lainsäädäntö on esitetty tässä valvontasuunnitelmassa toimialakohtaisissa suunnitelmissa.

5.1. Riskinarviointi

Lainsäädännössä ja valtion viranomaisten toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa korostetaan riskinarvioinnin merkitystä.

Merkittäviä tekijöitä riskinarvioinnin kannalta ovat:

- altistuvien ihmisten määrä ja (erityis-)ryhmä (lapset, nuoret, vanhukset, liikuntarajoitteiset, sairaat)
- altistavan tekijän määrittely (taudinaiheuttaja, myrkyllisyys)
- altistuksen kesto ja/tai toistuvuus (jatkuva tai tilapäinen)
- erityiskohde, johon ei ole olemassa valvonnan ohjetta tai käytäntöä
- toimijan asiantuntemus ja toimintatavat (hygieniatuntemus, omavalvonta tai käyttötarkkailu, yleinen asennoituminen, käytettävissä olevat resurssit ym.)
- aikaisemmat valvonnan tulokset
- onko toiminta ilmoitus- ja hyväksymispäätöksen mukaista
- huoneiston tai tilan olosuhteet, rakenteet ja kalusto (varustelutaso, rakenteiden kunto ym.)
- tiedottaminen ja varautuminen erityistilanteisiin

Vantaan ympäristöterveydenhuollon riskinarviointi pohjautuu keskusvirastojen ohjeisiin. Tarkastustiheyksissä on huomioitu myös valvonnan aiempia tuloksia. Riskinarvioinnin perusteella kunnan valvontayksikön suunnitelmallisen valvonnan piiriin on mahdollista nostaa toimintoja, jotka eivät ole mukana valtakunnallisen valvontaohjelman suunnitelmallisessa valvonnassa.

5.2 Tarkastuksen sisältö, tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Ympäristöterveydenhuollossa tarkastustoiminta on oleellinen osa selvittäessä valvottavan kohteen tai toiminnan vaatimuksenmukaisuutta. Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintaan, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tai jonkin osa-alueen tarkastuksen ja se voi sisältää useiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaista valvontaa.

Tarkastus voidaan tehdä kokonaan tai osin fyysisen tarkastuksen sijaan myös ns. etätarkastuksena erilaisia etäyhteyksiä, kuvia ja asiakirjoja hyödyntäen.

Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus ja siinä esitetään, minkä lakiperusteiden mukaan tarkastus on tehty. Tarkastuskertomukset laaditaan pääasiassa keskusvirastojen laatimia ns. Vati-lomakkeita käyttäen.

Toiminnan luonne ja laajuus vaikuttavat tarkastukseen käytettävään aikaan. Tarkastusaikaan sisältyvät varsinaisen kohteeseen tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen ja tarkastuskertomuksen laatiminen. Tarkastusten sisällöstä, tarkastustiheydestä ja tarkastukseen käytetystä ajasta on selostettu tarkemmin tämän suunnitelman toimialakohtaisissa osioissa.

Kotirauhan piiriin kuuluviin kohteisiin ei pääsääntöisesti ole tehty fyysistä tarkastusta, ellei toiminnan epäillä aiheuttavan terveyshaittaa. Toimintaan liittyviä asiakirjoja (esim. omavalvonta ja siihen liittyvät kirjaukset) voidaan pyytää tarkastettavaksi, mikäli kohteeseen ei suoriteta fyysistä tarkastusta.

5.3 Valvonnan maksullisuus

Ympäristöterveydenhuollon valvonnan maksullisuus koskee ilmoitus- ja hyväksymiskäsittelyjen lisäksi valvontasuunnitelman mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia, näytteenottoja ja näytteiden tutkimuksia. Maksullista on myös valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annetun määräyksen valvonta silloin, kun määräyksen antaminen perustuu säännösten noudattamatta jättämiseen. Myös valvontahankkeisiin liittyvät tarkastukset, mittaukset, näytteiden analysointi ovat maksullisia, kun ne on kirjattu valvontasuunnitelmaan.

Valvontahenkilöstön matkoista aiheutuneet kustannukset peritään maksullisissa tarkastuksissa kaikilta kohteilta samansuuruisina, keskimääräisen 0,5 tunnin matka-ajan mukaisesti. Ympäristöterveydenhuollolle ilmoitetut tai hyväksymishakemuksen tehneet uudet kohteet tulevat heti ilmoitus-/lupakäsittelyn

yhteydessä suunnitelmallisen valvonnan piiriin, jolloin kohteeseen tehty ensimmäinenkin tarkastus on maksullinen.

Maksujen periminen edellyttää hyväksyttyä valvontasuunnitelmaa ja maksutaksaa. Valvontamaksut määritellään siten, että ne kattavat suunnitelmallisesta valvonnasta aiheutuneet kustannukset. Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa on ollut viimeksi kaupunginvaltuuston käsittelyssä joulukuussa 2023. Taksa on nähtävillä Vantaan kaupungin verkkosivuilla.

Säännöllisen, toimijoille maksullisen tarkastustoiminnan lisäksi valvottaviin kohteisiin tehdään tarvittaessa tarkastus- ja näytteenottokäyntejä ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemioiden ja muiden asiakasreklamaatioiden takia. Näistä toimenpiteistä ja tutkimuksista valvontaviranomainen ei ole oikeutettu perimään toimijalta maksua.

5.4 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman tulee sisältää tiedot kunnan viranomaisnäytteenotosta ja näytteiden tutkimisesta. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen ovat valvontamenetelmiä, joilla voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta.

Näytteenotto on yksi valvontaviranomaisen valvontakeino, jolla voidaan varmistaa, että toimijat noudattavat heille asetettuja vaatimuksia ja että esimerkiksi elintarvikkeet, talousvesi ja uimavedet ovat käyttäjille turvallisia.

Valvontaviranomainen on velvollinen ottamaan tarvittavia näytteitä mm. ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemioiden selvittämistä varten.

Valvontaa tukevat tutkimukset on tehty pääsääntöisesti MetropoliLab Oy:ssä, Viikinkaari 4, 00790 Helsinki. Siltä osin, kun tarkastustoiminnan yhteydessä otettujen mikrobiologisten ja kemiallisten näytteiden analysointi ei sisälly laboratorion tutkimusvalikoimaan, käytetään tarvittaessa Ruokaviraston, Työterveyslaitoksen, Tullilaboratoriota tai muuta asiantuntijaa, joka täyttää viranomaisvalvonnan vaatimukset. Vesivälitteisten epidemioiden yhteydessä käytetään tarvittaessa myös muita kuin Ruokaviraston hyväksymiä laboratorioita, mm. virustutkimuksiin. Ympäristöterveydenhuollon viranhaltijat huolehtivat pääosin elintarvikevalvontaan ja sisäilmaan liittyvästä näytteenotosta, mutta tarvittaessa näytteenotto voidaan ostaa myös laboratoriolta. Talous- ja uimavesien näytteenotosta on sopimus laboratorion kanssa ja säännöllinen näytteenotto toteutuu pääosin laboratorion toimesta. Talousveden ja allasveden osalta

ulkopuolisten näytteenottajien (laboratorioiden ja toiminnanharjoittajien) luotettavuus tarkistetaan myös viranhaltijoiden itsensä tekemien näytteenottojen avulla. Laboratorion näytteenottajilla on pätevyys näytteiden ottamiseen. Häiriötilanteissa näytteenotosta sovitaan erikseen laboratorion kanssa.

MetropoliLab Oy toimii Vantaan ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteiden laboratoriona (ml. poikkeusolot) virka-ajan ulkopuolella. Häiriötilanteissa laboratorio huolehtii näytteiden analysoinnista, mutta näytteenotosta sovitaan erikseen tapauskohtaisesti. Laboratoriolla on kuitenkin valmius näytteenottoon myös virka-ajan ulkopuolella.

Tarkemmat suunnitelmat näytteidenotosta on kuvattu toimialakohtaisissa valvontasuunnitelmissa.

Laboratoriopalvelut kilpailutetaan vuoden 2024 aikana.

6. HÄIRIÖTILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Elintarvike-, terveydensuojelu-, ja eläinlääkintähuoltolaissa on määräykset siitä, että kunnan on varauduttava häiriötilanteisiin. Ympäristöterveydenhuollon yksiköllä on valmiussuunnitelma ja yksityiskohtaisia toimintaohjeita häiriötilanteita varten. Yksikkö osallistuu säännöllisesti erilaisiin häiriötilanneharjoituksiin.

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö työskentelee eläinlääkäripäivystystä lukuun ottamatta virka-aikana. Poikkeuksellisen suurissa yleisötapauksissa tai muissa poikkeustilanteissa voidaan resurssien niin salliessa järjestää valvontaa ja näytteenottoa myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Todennäköisimpiä, useita kertoja vuodessa esiintyviä tilanteita ovat ruokamyrkytysepäilyt. Talous- ja uimavesiin liittyviä epidemiaepäilyjä on harvemmin. Epidemiat selvitetään yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Epidemioiden selvittämiseen on laadittu yksityiskohtaisia toimintaohjeita ja lomakkeita. Vuoden 2022 aikana otettiin käyttöön ympäristöterveydenhuollon sähköisessä asiointipalvelussa (ilppa.fi) sairastumis- ja haittailmoitus, jonka kautta kansalaiset ja toiminnanharjoittajat voivat ilmoittaa mahdollisista sairastumisepäilyistä liittyen elintarvikkeisiin tai talous- ja uimavesiin.

Vantaalla selvitystyöryhmään kuuluvat:

- 1. kaupungineläinlääkäri

- johtava terveydensuojelutarkastaja
- elintarviketarkastaja (ruokamyrkytykset)
- talousveden valvonnasta vastaava terveydensuojelutarkastaja
- 2. kaupungineläinlääkäri (zoonoosit, eläintaudit)
- tartuntatautien terveydenhoitaja
- tartuntataudeista vastaava lääkäri
- vesilaitoksen edustaja

Luettelo selvitystyöryhmään kuuluvien henkilöiden ja heidän varahenkilöidensä yhteystiedoista päivitetään aina tarvittaessa ja toimitetaan yhteistyötahoille. Kohdetta valvova tarkastaja tai kaupungineläinlääkäri osallistuu selvitystyöryhmän työhön.

Selvitysryhmää laajennetaan tarpeen mukaan muilla asiantuntijoilla, kuten viestinnän edustajalla, laboratoriokemistillä, ympäristötarkastajalla tai epäilykohteen työterveyshuollon edustajalla.

Ruokamyrkytysepäilyssä ja vastaavissa erityistilanteissa ryhdytään välittömästi selvittämään tartunnanaiheuttajaa ja tekemään epidemiologista tutkimusta. Epäilystä ilmoitetaan hyvinvointialueen tartuntatautiyksikköön ja tehdään epäilyilmoitus Ruokaviraston ja Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) yhteiseen ruokamyrkytysepidemiarekisteritietojärjestelmään (RYMY).

Epidemiaepäilyn selvittämisen jälkeen ympäristökeskuksen edustaja tekee selvitysilmoituksen RYMY-järjestelmään. Ruokamyrkytysepäilystä tai muusta poikkeavasta tilanteesta tehtävä selvitystyö ja näytteenotto tehdään kunnan kustannuksella. Terveyskeskus huolehtii humaaninäytteiden ja ympäristökeskus elintarvike-, vesi- tai muun tarvittavan näytteenoton kustannuksista. Poikkeuksena ovat valtion kustantamat näytteiden tutkimukset (eläintauti).

Ympäristökeskuksella on näytteenottovälineistöä, yleiset haastattelu- ja näytteenottolomakkeet sekä kirjallinen ohjeistus, joka päivitetään tarvittaessa. Täydennystä näytteenottovälineistöön saadaan MetropoliLab Oy:stä, myös virkajan ulkopuolella.

7. RAPORTOINTI JA VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Ympäristökeskus raportoi Vantaan kaupunkiympäristölautakunnan lupajaostolle valvontasuunnitelman toteutumisesta kerran vuodessa.

Raportointi- ja arviointivelvoite perustuu ympäristöterveydenhuollon lakeihin, joiden mukaan kunnan valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä toimittamaan korvauksetta keskusvirastoille tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, maksuja ja valvontaa koskevia tietoja ao. lain valvonnan ohjausta, seuranta, raportointia ja tilastointia varten.

Keskusviranomaisten valvontaohjelmissa edellytetään, että toiminnasta vastaava luottamuselin arvioi vuosittain kunnan valvontasuunnitelman toteutumista.

Keskusviranomaiset raportoivat edelleen vuosittain EU:n komissiolle, miten edellisen vuoden ympäristöterveydenhuollon valvontatehtävät ovat Suomessa toteutuneet. Kuntien on toimitettava kunnan valvontaviranomaisen, monijäsenisen toimielimen arvio edellisen vuoden valvontasuunnitelman toteutumisesta aluehallintoviranomaisille maaliskuun loppuun mennessä. Taulukossa 2 on esitetty pääpiirteissään arvioitavat asiat.

Taulukko 2. Kunnan valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi.

Arviointikohde	Tarkastelu ja selvitys
Suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus	• kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus • valtakunnallisten ja omien painopisteiden valvonnan toteutuminen • tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi määräystenmukaiselle tasolle
Tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan)	• toteutuneiden tarkastusten lukumäärä • näytteet • valvontahankkeisiin osallistuminen
Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	• valvonnasta kertyvät maksutulot toimialoittain • valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen, tieto siitä onko valvonnasta saadut tulot kohdennettu ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseen

Arviointikohde	Tarkastelu ja selvitys
Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus	• voimavarojen määrä suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin, valvontatarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan • selvitys, paljonko voimavaroja on käytetty ennalta suunniteltuihin valvontatehtäviin ja kuinka paljon muihin tehtäviin • erittely henkilöstövoimavarojen kohdentumisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA) • valvonnan tehokkuuden toteutuminen (verrataan keskusvirastojen ohjeisiin)
Toiminnan kehittämistarpeet	toimenpiteet, joilla tilannetta parannetaan seuraavalla toimintavuodella
Arviointi- ja ohjauskäynnit	havaitut hyvät toimintatavat, kehitettävää, korjattavaa

Lainsäädäntö ja ohjeet

- Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta (616/2021)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Hallintolaki (434/2003)
- Kuntalaki (410/2015)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma 2020–2024

8. TERVEYDENSUOJELUVALVONTA

Terveydensuojelulain tavoitteena on suojella ihmisen terveyttä mm. huomioimalla terveydensuojelu yhteiskunnan eri toimintoja suunniteltaessa. Terveydensuojeluun kuuluu terveyshaittojen ennalta ehkäisy ja todettujen haittojen poistaminen tai vähentäminen. Terveyshaittoja voi syntyä esimerkiksi talousveden ja uimaveden laadusta, puutteellisesta hygieniasta sekä asuntojen, koulujen ja julkisten tilojen sisäilman laadun seurauksena. Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua niin, että asukkaille turvataan terveellinen ympäristö.

8.1 Kunnan terveydensuojelutehtävät

Kunnan terveydensuojelutehtävät jakautuvat terveyshaittoja ennaltaehkäisevään valvontaan ja terveyshaittoja poistavaan valvontaan. Ennaltaehkäisevä valvonta koostuu toiminnanharjoittajien ilmoitusten ja lupien käsittelystä sekä suunnitelman mukaisesta valvonnasta. Lisäksi annetaan erilaisia lausuntoja esimerkiksi rakennuslupiin liittyen. Terveyshaittoja poistavalla valvonnalla selvitetään

terveyshaittaepäilyjä ja puututaan todettuihin haittoihin. Kunnan terveydensuojelun yksi keskeinen tehtävä on kuntalaisten ja toiminnanharjoittajien neuvonta- ja ohjaustyö.

8.2 Ilmoituksen- ja hakemuksenvarainen toiminta

Terveydensuojelulain mukainen kirjallinen ilmoitus on tehtävä seuraavista toiminnoista:

- majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönotosta,
- yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta,
- päiväkodin ja lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämispaikan sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta, taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä antavan oppilaitoksen ja sen opetuksen järjestämispaikan käyttöönotosta,
- jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta,
- solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan erityistä hygieniää edellyttävää ihonkäsittelyä, käyttöönotosta,
- sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa,
- otettaessa talousvettä omilla laitteilla käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa, ja muun kuin terveydensuojelulain 18 §:ssä tarkoitetun hakemusmenettelyyn kuuluvan talousvettä toimittavan laitoksen toiminnasta sekä vedenjakelualueesta, jossa vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla talousvetenä käytettäväksi yhteensä vähintään 50 henkilön tarpeisiin tai vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa, ja
- terveydenhuollon toimintayksikön (sairaala, vuodeosastollinen terveyskeskus).

Ilmoitus tehdään viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.

Vastaava ilmoitus tehdään myös toiminnan olennaisesta muuttamisesta.

Ilmoituksen käsittelystä ei tehdä päätöstä, vaan toiminnanharjoittajalle annetaan todistus ilmoituksen vastaanottamisesta. Jos ilmoitetulla toiminnalla voi olla vaikutuksia ympäröivään elinympäristöön, kuullaan asianosaisia ja mahdollinen päätös annetaan terveydensuojelulain § 51 perusteella.

Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin perustettavasta terveydensuojelulain 13 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus, jolloin viranomainen saa tiedon toiminnanharjoittajasta ja voi antaa ohjausta ja neuvontaa. Kotirauhan piiriin ei tehdä tarkastuksia, ellei toiminnasta epäillä aiheutuvan vakavaa terveyshaittaa.

Valvontakohteet, jotka ovat nykyisen terveydensuojelulain tulkinnan mukaan ilmoitusvelvollisia, mutta eivät ole aina sitä olleet, kuuluvat valvonnan piiriin. Näiltä kohteilta vaaditaan terveydensuojelulain mukainen ilmoitus, mikäli esim. toiminnanharjoittaja vaihtuu tai tiloissa ja/tai toiminnoissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Hakemuksenvarainen toiminta

Talousvettä toimittavan laitoksen, jolla on omaa veden tuotantoa tai käsittelyä, on haettava toimintansa hyväksymistä terveydensuojeluviranomaiselta viimeistään 3 kuukautta ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Talousvettä ei saa toimittaa ennen kuin toiminta on hyväksytty. Toiminnan hyväksymistä on haettava myös, jos vedenottoa tai vedenkäsittelyä laajennetaan tai muutetaan olennaisesti tai jos veden laadussa tai jakelussa tapahtuu talousveden laadun kannalta olennaisia muutoksia. Muutosta koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan muuttamista. Toimintaa ei saa muuttaa ennen kuin hakemus on hyväksytty.

Suunnitelmallinen valvonta

Ilmoituksen- ja hakemuksenvaraisiin kohteisiin tehdään säännöllisiä tarkastuksia valvontasuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolelle jääviin kohteisiin tehdään valvontaa valitusten ja muiden yhteydenottojen perusteella. Riskinarvioinnin perusteella toimintoja/kohteita voidaan nostaa tarvittaessa suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

8.3 Koulujen ja päiväkotien valvonta

Erityisenä haasteena on turvata koulujen ja päiväkotien terveellisyys ja turvallisuus. Lapsilla ja nuorilla on lain mukaan oikeus turvalliseen hoito- ja

opiskeluympäristöön. Vantaalla uudet koulut ja päiväkodit tarkastetaan pian käyttöönoton jälkeen, vaikkei laki tätä edellytä 1.1.2017 voimaan tulleen terveydensuojelulain muutoksen (942/2016) jälkeen. Samoin tarkastetaan kohteet, joissa on tehty olennaisia muutoksia. Koulujen ja päiväkotien terveydellisten olojen säännöllinen valvonta kuuluu kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin ja on osa suunnitelmallista toimintaa.

Koulujen tarkastuksissa on huomioitu valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollosta 338/2011, 12 §. Koulujen ja muiden oppilaitosten tarkastukset sovitaan etukäteen ja tarkastukselle pyydetään mukaan vähintään koulun rehtori, kiinteistön omistajan edustaja sekä kouluterveydenhoitaja. Tarvittaessa tarkastuksella voivat olla mukana myös työterveydenhuollon ja työsuojelun edustajat.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto järjestää oppilaitosympäristön terveellisyyden, turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksia Vantaan kaupungilla kahden vuoden välein. Tarkastustiheys poikkeaa ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaisten säännöllisten tarkastusten valvontatiheydestä, joten terveydensuojelulain mukainen tarkastus tehdään tästä syystä erillisenä tarkastuksena.

8.4 Sosiaalialan laitosten valvonta

Terveydensuojelulain 13 §:n mukaan ilmoituksenvaraisiksi sosiaalihuollon yksiköiksi luetaan hyvinvointialueen, valtion ja yksityisen ylläpitämät jatkuvaa hoitoa antavat sosiaalihuollon toimintayksiköt. Tällaisia yksiköitä ovat tehostetun palveluasumisen yksiköt ja laitoshoidon antavat sosiaalihuollon yksiköt, lastensuojelulaitokset sekä ensi- ja turvakodit. Kyseiset yksiköt ovat myös säännöllisen valvonnan piirissä. Toimintayksiköiden yhteydessä olevien asiakkaiden (esim. vanhukset) vuokra- tai omistusasunnot eivät kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

8.5 Talousvesi

Talousveden valvonta koskee kaikkea terveydensuojelulain 16 a §:ssä tarkoitettua vettä. Veden valvonnassa sovelletaan Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetusta talousveden laadusta ja valvonnasta sekä rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnasta (1352/2015) tai STM:n asetusta pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001).

Terveydensuojelulain mukaisten talousvettä toimittavien laitosten suunnitelmallinen tarkastus kohdistuu laitostiloihin, ylä- ja alavesisäiliöihin sekä vedenottamoihin ja niiden lähiympäristöön. Tarkastuksen yhteydessä myös hyväksytään riskienhallintasuunnitelma. Lisäksi valvonnassa arvioidaan valvontatutkimusohjelman ja näytteenottosuunnitelman toteutumista sekä tarkastetaan veden laadun tutkimustulokset. Kaikilla terveydensuojelulain mukaisilla vesilaitoksilla on voimassa oleva valvontatutkimusohjelma ja häiriötilannesuunnitelma. Apuna valvontatutkimusohjelman laadinnassa käytetään Valviran ohjeistusta. Kohteet/vesilaitokset, jotka toimittavat talousvettä vain omaan käyttöönsä eivät kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Niiden veden laatua valvotaan joko asetuksen (1352/2015) tai (401/2001) mukaisesti.

Talousvettä toimittavien laitosten omavalvonnan ja talousveden laadun viranomaisvalvonnan on perustuttava veden terveydellisen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Päävastuu riskinarvioinnin tekemisestä on vesilaitoksilla. Terveydensuojeluviranomainen osallistuu tekemiseen terveyshaitan arvioinnin asiantuntijana ja hyväksyy riskinarvioinnin. Viiden talousvettä toimittavan laitoksen riskinarviointi on hyväksytty ja niiden valvontatutkimusohjelma on päivitetty huomioiden riskinarvioinnissa esille tulleet seikat. Myös kolmen asetuksen 401/2001 mukaisen talousvettä toimittavan laitoksen riskinarviointi on hyväksytty ja se on huomioitu näytteenottosuunnitelmassa.

STM:n asetuksen (1352/2015) mukaisten laitosten näytteenottosuunnitelmassa on vesinäytteiden tutkiminen jaettu viranomaisvalvontanäytteisiin ja omavalvontanäytteisiin. Tutkimuslaboratorio toimittaa viranomaisnäytteiden tutkimustulokset analyysisiirtopalveluun, josta ne siirretään ja tallennetaan Vati-järjestelmään.

STM:n asetuksen (401/2001) 1 §:n 1 ja 2 kohdan mukaisen talousveden valvontaan on laadittu kohteille näytteenottosuunnitelmat. Toimijat vastaavat näytteenottosuunnitelman toteutuksesta, mutta tarvittaessa näytteet voidaan ottaa ja tutkituttaa toimijan kustannuksella.

Vantaan terveydensuojeluviranomaiset antavat talousvesineuvontaa verkostoveden ja talousvesikaivojen osalta. Vesihuoltoverkoston ulkopuolella on Vantaalla noin 5000 oman talousvesikaivon varassa olevaa kuntalaista. Kiinteistökohtaisten talousvesien suunnitelmallista valvontaa ei ole tarpeen tehdä, koska yksittäiset kotitaloudet vastaavat itse hankkimansa talousveden laadusta. Tarvittavat valvontatoimet ja näytteenotto kohdennetaan terveyshaittaepäilyihin.

Viranomaisnäytteiden arvioitu määrä vuonna 2024 on 160 näytettä. Näytteenotosta vastaa joko laboratorio (MetropoliLab Oy) tai veden toimittaja.

Toiminnanharjoittajan itsensä tekemien näytteenottojen luotettavuus varmistetaan käymällä läpi näytteenoton periaatteet ja kirjallisella ohjeistuksella.

8.6 Uimarannat

Yleiset uimarannat tarkastetaan vuosittain uimakauden (15.6.–31.8.) aikana.

Vuosittaisella tarkastuksella todennetaan lainsäädännön määräysten noudattaminen, toiminnan hygienian ja omavalvonnan toimivuus. Tarkastus kohdistuu mm. uimarannan siisteyteen, oheistiloihin sekä uimarannasta annettaviin tietoihin, ohjeisiin ja kieltomerkintöihin.

Terveysturvaviranomainen valvoo säännöllisesti yleisen uimarannan vedenlaatua. Uimaveden valvonnan tavoitteena on ennaltaehkäistä uimavedestä aiheutuvia terveyshaittoja varmistamalla, että uimavesi täyttää lainsäädännön vaatimukset. Valvonnassa varaudutaan uimavesiperäisten epidemioiden selvittämiseen.

Vuosittain yleisistä uimarannoista laaditaan uimarantaluettelo huhtikuun loppuun mennessä. Uimarannoille, joissa kävijämäärä on huomattava (EU-uimarannat), on laadittu uimavesiprofiilit. Vuosittain EU-uimarannoille laaditaan ennen uimakauden alkua uimarannan toiminnanharjoittajan kanssa viranomaisvalvontaan varten seurantakalenteri, josta selviää näytteiden ottoajankohdat. Näytteitä otetaan uimakauden aikana joka toinen viikko, siten että ensimmäinen näyte otetaan ennen uimakauden alkua. Pieniltä yleisiltä uimarannoilta otetaan näytteet samanaikaisesti EU-uimarantojen kanssa. Arvioitu viranomaisvalvonnan näytemäärä kesän aikana on 42 näytettä.

EU-uimarantojen laatuluokitukset lasketaan syksyllä neljän edellisen vuoden uimavesinäytteiden tulosten perusteella. Laatuluokitukset päivitetään vuosittain ja uimavesiprofiilien päivitys tapahtuu asetuksen 177/2008 liitteen IV mukaisesti. EU-uimarantojen vesitutkimustulosten raportointi aluehallintovirastolle tapahtuu valtakunnalliseen tietojärjestelmään 30.9. mennessä.

Kuusijärven ja Vetokannaksen uimarannoilla on talviuintipaikat. Talviuintikaudella (1.9.–14.6.) näytteitä otetaan joka toinen kuukausi, yhteensä 8 näytettä.

Kaikista uimavesinäytteidenotoista vastaa laboratorio (MetropoliLab Oy).

Uimavesinäytteiden tutkimustuloksista tiedotetaan internetsivuilla ja uimarannan

ilmoitustaululla. Uimakielloista ja varoituksista tiedotetaan lisäksi erikseen erillisillä tiedotteilla.

8.7 Kylpylät, uimahallit ja vastaavat

Jokaisella uimahallilla, kylpylällä ja muulla vastaavalla yleiseen käyttöön tarkoitettulla altaalla (esim. hotellien ja hoitolaitosten altaat) on valvontatutkimusohjelma ja siihen liittyvä allaskohtainen näytteenottosuunnitelma. Allasveden laadun tutkimiseen sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriön asetusta uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (315/2002). Valvontatutkimusohjelmat ja näytteenottosuunnitelmat päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään viiden vuoden välein.

Allasvesinäytteiden otosta vastaa laboratorio. Kaikista näytteistä tutkitaan mikrobiologinen laatu, pH, klooripitoisuudet ja sameus. Muut analyysit vaihtelevat eri näytteenottokerroilla.

Allasvesinäytteiden määrä riippuu pääsääntöisesti laitoksen kävijämäärästä, mutta terveydensuojeluviranomainen voi vähentää tai lisätä näytteiden määrää edellisten vuosien tulosten, suoritettua käyttötarkkailun tai laitoksen teknisten ominaisuuksien perusteella. Näytteenottojen vähimmäismäärä on 4 kertaa vuodessa. Suurimmista laitoksista otetaan näytteitä noin 25 kertaa vuodessa. Näytteenottosuunnitelmat päivitetään vuonna 2024. Arvioitu viranomaisnäytteiden määrä on 430 näytettä.

Terveydensuojeluviranomainen seuraa valvontanäytteiden tuloksia.

Terveydensuojeluviranomainen varmistaa ulkopuolisten näytteenottajien (esim. laboratoriot) luotettavuuden ottamalla osan viranomaisnäytteistä itse. Ylimääräisiä näytteenottoja voi aiheutua asiakasvalitusten, valvontatutkimuksissa todettujen laatuvaatimuspoikkeamien tai käyttötarkkailun yhteydessä todettujen terveyshaittaepäilyjen johdosta. Näistä epäilyistä laitoksen ylläpitäjän tulee tiedottaa terveydensuojeluviranomaiselle. Käyttäjille suunnattu allasveden laadusta tiedottaminen tapahtuu pitämällä viimeisimmät valvontatulokset esillä uimahallin ilmoitustaululla.

Kohteet tarkastetaan vuosittain. Tarkastuksilla keskitytään laitoksen suorittamaan käyttötarkkailuun ja uima-allastilojen ylläpitoon, joka käsittää tilojen rakenteiden ja kalusteiden kunnon sekä siisteyden. Tarkastusten yhteydessä voidaan ottaa harkinnanvaraisesti pintahygienianäytteitä esimerkiksi epidemiaepäilyissä tai epäiltäessä siivouksen asianmukaisuutta.

8.8 Yleisötilaisuuksien valvonta

Terveydensuojeluviranomainen ohjeistaa ja neuvoo yleisötilaisuuksien järjestäjiä talousveteen, hygieenisiin järjestelyihin ja tupakointiin liittyvissä asioissa. Vantaan terveydensuojelujärjestyksessä on edellytetty, että yleisötilaisuuksien järjestäjä tekee toiminnastaan ilmoituksen, jos tilaisuudessa arvioidaan olevan yhtä aikaa vähintään 500 henkilöä. Terveydensuojeluviranomaiset osallistuvat suurten yleisötilaisuuksien yhteistyöpalaveriin. Suuria yleisötilaisuuksia järjestettiin Vantaalla vuonna 2023 31 kpl.

Valvonnan tarve arvioidaan riskinarvioinnin perusteella ja valvontaa voidaan tehdä tarkastuksin, näytteenotoin ja mittauksin. Ennakovalvontana tarkastetaan asiakirjoja ja ennen tapahtumaa alueella tehdään tarvittaessa tarkastus. Suurissa yleisötilaisuuksissa osallistutaan myös viranomaiskatselmuksiin.

Vuoden aikana järjestettäviin uusiin tai vuosittain toistuviin merkittäviin yleisötilaisuuksiin tehdään riskinarvioinnin perusteella tarkastus. Yleisötilaisuuteen liittyvää tilapäistä leirintäaluetta valvotaan riskinarvioinnin perusteella talous- ja käyttöveden, pesutilojen ja käymälöiden osalta.

Terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä suoritetaan tarvittaessa muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Tarvittaessa tilaisuuden jälkeen pidetään palautepalaveri, jonka tavoitteena on edelleen kehittää tilaisuuden järjestelyjä.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukainen valvonta on järjestäjälle maksullista.

8.9 Sairaalat ja vuodeosastolliset terveyskeskukset

Terveydenhuollon toiminta ei lähtökohtaisesti ole terveydensuojelulain nojalla ilmoitusvelvollista. Tästä poikkeuksena ovat sairaalat ja vuodeosastolliset terveyskeskukset, jotka ovat olleet ilmoitusvelvollisia toimipaikkoja 12.1.2023 lukien. Ilmoitus tehdään terveydenhuollon toimipaikoista kuitenkin ainoastaan terveydensuojelulain 19 b §:ssä säänneltyä ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinnan valvontaa varten. Muutoin toimipaikoilla ei ole ilmoitusvelvollisuuksia terveydensuojelulain nojalla.

8.10 Valvonnan painopistealueet

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukevat terveydensuojelulain valvontaohjelman painopisteet, joita ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen. Vantaan terveydensuojelu huomioi valtakunnalliset painopisteet omassa toiminnassaan.

Omavalvonnan tukeminen

Terveydensuojelulakiin on kirjattu toiminnanharjoittajan omavalvontavelvoite (TsL 2 §). Toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa mahdolliset terveyshaittaa aiheuttavat toiminnot sekä pyrittävä ennalta ehkäisemään ja vähentämään niitä. Omavalvonta on toiminnanharjoittajan itsensä tekemää järjestelmällistä ja jatkuvaa toiminnan seuranta ja arviointia. Omavalvonta koskee kaikkia toimijoita.

Toiminnanharjoittajien omavalvonnan tueksi on laadittu kirjallista ohjeistusta. Ohjeistus on toimitettu mm. päiväkodeille ja kouluille sähköpostilla ja lisäksi ohje löytyy terveydensuojelun internetsivuilla. Omavalvontaa tuetaan tarkastuksilla olemalla apuna tunnistamassa riskejä, joista voi aiheutua terveyshaittaa. Toiminnanharjoittajan omavalvonnan toimivuus voidaan ottaa huomioon valvonnan riskinarvioinnissa.

Talousvesilaitosten kanssa jatketaan riskinarviointityötä ja pidetään valvontatutkimusohjelmat ajan tasalla. Vesilaitoksia ohjataan käyttämään toimintaympäristön seurantaan, riskinarviointiin ja muun omavalvonnan suunnittelemiseen pääasiassa Water Safety Plan -työkalua.

Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö

Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että turvataan terveellinen elinympäristö. Vantaan terveydensuojelu ohjaa ja neuvoo toiminnanharjoittajia ja kuntalaisia terveydensuojelun asioissa mm. tarkastuksilla, internetsivuilla, sosiaalisessa mediassa, puhelimitse ja sähköpostitse. Vantaan kaupungin asukkaille annetaan paljon neuvontaa esimerkiksi talous- ja uimavesiin, sisäilmaan ja haittaeläimiin liittyen. Erilaisilla hankkeilla tuotetaan tietoa asukkaiden, päättäjien ja toiminnanharjoittajien käyttöön. Hankkeiden tuloksia, esimerkiksi kaivovesituloksia, julkaistaan internetsivuilla.

Elinympäristön terveellisyyteen vaikutetaan antamalla erilaisia lausuntoja esimerkiksi rakennusvalvonnalle, ympäristönsuojelulle ja aluehallintovirastolle.

Kaupungin sisällä tehdään säännöllistä yhteistyötä mm. ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan, työsuojelun, kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä toimitilajohtamisen kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on sujuvoittaa kaupungin sisäisiä prosesseja ja edistää elinympäristön terveellisyyttä. Lisäksi säännölliset tapaamiset sujuvoittavat toimintaa esimerkiksi häiriötilanteissa. Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan maankäytön suunnitteluun sekä kaupungin strategia- ja hyvinvointityöhön. Kaupungin ulkopuolelta yhteistyötä tehdään mm. Vantaa-Keravan hyvinvointialueen tartuntatautien ja infektioiden torjuntayksikön sekä sosiaalitoimen kanssa.

Terveydensuojelulla on omat suunnitelmat talous- ja uimavesiin ja säteilytilanteisiin liittyvien häiriötilanteiden varalta. Suunnitelmakauden 2020–2024 tavoitteena on integroida terveydensuojelun suunnitelma paremmin osaksi kaupungin häiriötilannesuunnitelmaa.

8.11 Valvontahankkeet

Terveydensuojeluvalvonta on toteuttanut vuosittain vähintään yhden valvontahankkeen. Vuonna 2024 toteutetaan vanhusten palveluasumisen kohteisiin (15 kohdetta) valvontahanke, jossa pyritään kartoittamaan tilojen lämpöolosuhteita hellejakson aikana. Kohteisiin tehdään suunnitelmallinen valvontakäynti ja erillinen olosuhteiden mittauskäynti, mikäli suunnitelmallisen valvontakäynnin aikana sääolosuhteet ovat epäsuotuisat helleolosuhteiden arvioimiseksi ja mittaamiseksi. Mittausten ja tarkastusten avulla selvitetään, esiintyykö vanhusten palveluasumisen kohteissa hellejakson aikana sellaisia olosuhteita, jotka voivat aiheuttaa terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa. Suunnitelmallisen valvontakäynnin yhteydessä annetaan ohjeistusta ja neuvontaa kiinteistön haltijan/toiminnanharjoittajan velvollisuudesta tehdä ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskinarviointi.

Toinen terveydensuojeluvalvonnan valvontahanke vuonna 2024 kohdistuu uimahallien pintahygienianäytteiden ottamiseen uimahalleista. Näytteitä otetaan 12 kpl/uimahalli erillisen suunnitelman mukaisesti (yhteensä 60 näytettä) ja niistä tutkitaan heterotrofiset bakteerit, hiivat ja homeet sekä *Pseudomonas aeruginosa*. Näytteiden tutkimuskustannuksista vastaavat toiminnanharjoittajat.

8.12 Terveyshaittaepäilyyn perustuva asuntojen ja oleskelutilojen valvonta

Terveysuojelulain 26 §:n mukaan asunnon ja muun sisätilan sisäilman puhtauden, lämpötilan, kosteuden, melun, ilmanvaihdon, valon, säteilyn ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa. Terveysuojeluviranomainen voi terveysuojelulain 27 §:n mukaan velvoittaa terveyshaitan aiheuttajan tai korjauksista vastaavan tahon poistamaan todetun terveyshaitan. Viranomainen voi myös kieltää tai rajoittaa käyttämästä asuntoa tai muuta oleskelutilaa.

Terveysuojelulakia täydentää sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista (545/2015). Asetuksessa on muun muassa fysikaalisia, kemiallisia ja biologisia tekijöitä koskevia vaatimuksia ja toimenpiderajoja.

Terveyshaittoja poistavassa valvonnassa neuvotaan ja opastetaan kuntalaisia asumisterveyteen liittyvissä kysymyksissä. Puhelimitse tapahtuvan neuvonnan lisäksi asukkaille ja muille tilojen käyttäjille voidaan lähettää asumisterveyteen ja rakennustekniikkaan liittyvää materiaalia. Terveyshaittoja selvittäviä tarkastuksia tehdään asukkaiden kirjallisesta pyynnöstä, kun asunnossa epäillään olevan terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Asunnontarkastuksia voidaan tehdä myös erillisen tarkastusmääräyksen perusteella, jos on perusteltu syy olettaa asunnon aiheuttavan asukkaille tai naapureille terveyshaittaa.

Koulujen ja päiväkotien tutkimuspyynnöt otetaan kirjallisesti vastaan koulun rehtorilta, päiväkodin johtajalta, kouluterveydenhuollolta, työterveyshuollolta, työsuojeluvaltuutetulta tai muulta vastaavalta taholta. Lasten vanhempien ottaessa yhteyttä päätetään tapauskohtaisesti asiassa tarvittavat toimenpiteet.

Terveysuojeluviranomainen antaa puhelinneuvontaa ja tekee tarvittaessa tarkastuksia sekä antaa määräyksiä haittaeläinten torjumiseksi.

8.13 Lausunnot

Terveysuojeluvälvontaan kuuluu olennaisena osana erilaisten lausuntojen antaminen. Lausuntoja annetaan mm:

- rakennusluvista (terveysuojelulain 13 § mukaiset kohteet)
- asumisterveyteen liittyvistä asioista

- talousveden laadusta
- vesihuollon kehittämissuunnitelmasta
- vesijohto- tai viemäriverkostoon liittyvistä vapautushakemuksista
- hulevesien johtamisesta
- ympäristöluvista
- sosiaalialan laitosten ja toimintapisteiden lupaa tai rekisteröintiä varten.

8.14 Tarkastusten sisältö, tarkastustiheys ja -aika

Terveydensuojeluviranomainen pyrkii ennaltaehkäisemään terveyshaittoja sekä edistämään asuin- ja lähiympäristön terveellisyyttä. Terveydensuojelulain mukaiset valvontakohteet tarkastetaan suunnitelman mukaisesti ja siten, että oleelliset terveydensuojelun näkökohdat tulevat tarkastetuiksi.

Terveydensuojelulainsäädäntöä ohjaava keskusvirasto Valvira on laatinut valtakunnallisessa valvontaohjelmassa ohjeet keskimääräisistä tarkastustiheyksistä. Toistaiseksi Vantaa suunnittelee valvontaa pitkälti Valviran valvontaohjelman mukaisilla tarkastustiheyksillä. Resurssien priorisoimiseksi tarkastukset kohdistetaan ensisijaisesti altistuvien ihmisten määrään ja erityisryhmien terveysriskit huomioiden. Valvontayksikössä siirrytään tulevaisuudessa kohti Valviran suosittamaa kohdekohtaista riskinarviointia, jonka perusteella valvontakohteen suunnitelman mukaista tarkastustiheyttä voidaan tarvittaessa lisätä tai vähentää. Riskinarviointi perustuu toiminnasta ja tiloista mahdollisesti aiheutuviin terveyshaittoihin sekä toiminnan valvontahistoriaan sekä omavalvonnan toimivuuteen.

Tarkastuksia tehtäessä käytetään apuna valvontayksikön omia ohjeita sekä muun muassa keskusviraston (Valvira) laatimia ohjeita. Tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, joka lähetetään asianosaisille. Vati-järjestelmän käyttöönoton yhteydessä terveydensuojelu siirtyi käyttämään valtakunnallisia valvontalomakkeita. Lomakkeita kehitetään jatkuvasti tarpeen mukaan ja Vantaan yksikkö on mukana kehitystyössä.

Valvontakohdetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika koostuu tarkastukseen valmistautumisesta, tarkastuksen sisällöstä sekä tarkastuskertomuksen laatimisesta. Osassa tapauksissa saattaa haitan selvittäminen viedä useamman työpäivän. Terveydensuojeluvalvonnan tarkastuksia voidaan tehdä perinteisen fyysisen tarkastuksen lisäksi asiakirjatarkastuksena. Tarkastustiheydet ja tarkastuksiin käytettävä aika sekä tarkastuksen sisältö on esitetty liitteessä 1.

Terveyshaittoja poistavaa tarkastustoimintaa tehdään pääosin asukkaiden ja tilojen käyttäjien yhteydenottojen perusteella. Tutkimuspyyntöjen käsittelyssä päiväkotien ja koulujen tutkimuspyynnöt pyritään ottamaan käsittelyyn mahdollisimman nopeasti lasten iän tai suurien käyttäjämäärien johdosta. Asunnontutkimuspyynnöt käsitellään oman jonotilanteen mukaisesti saapumisjärjestyksessä.

Asuntojen ja muiden oleskelutilojen tarkastustoiminnassa pyritään selvittämään, onko rakennuksessa terveyshaittaa aiheuttavia vaurioita tai olosuhteita asukkaille tai tilojen käyttäjille. Tarkastuksen lisäksi kohteessa voidaan tehdä mittauksia ja/tai ottaa näytteitä. Arvioidessa terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa käytetään apuna sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (545/2015) ja asetuksen soveltamisohjeita. Myös säteilylain (859/2018) mukaiset velvoitteet radonpitoisuuksien valvonnasta huomioidaan.

Lainsäädäntö ja ohjeet

- Terveydensuojelulaki 763/1994
- Terveydensuojeluasetus 1280/1994
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista 545/2015
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 1352/2015
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 401/2001
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta 177/2008
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta 354/2008
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 315/2002
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja talousvesihygienisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta 1351/2006
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja allasvesihygienisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta 1350/2006
- Säteilylaki 859/2018
- Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma vuosille 2020–2024, päivitys vuosille 2023–2024

9. TUPAKKALAIN JA NIKOTIINIKORVAUSVALMISTEIDEN VALVONTA

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Laissa säädetään toimenpiteistä, joilla ehkäistään tupakkatuotteiden käytön aloittamista ja nikotiiniriippuvuuden syntymistä sekä edistetään tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden käytön lopettamista ja suojellaan väestöä altistumiselta niiden savulle.

Tupakkalaissa (549/2016) kunnalle määriteltujen tehtävien valvonta on osa ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Tupakkain säännöllisen valvonnan toteuttamiseksi tulee laatia valvontasuunnitelma, joka perustuu Valviran laatimaan valtakunnalliseen tupakkalain valvontaohjelmaan vuosille 2020–2024, päivitys vuosille 2023–2024.

Tupakkalain valvonnassa on tapahtunut useita muutoksia viime vuosien aikana. Tupakkalain muutos vuonna 2016 toi uusia tehtäviä kunnalle ja uusia tuotteita tupakkalain sääntelyn piiriin. Esimerkiksi sähkösavukelaitteet ja niissä käytettävät nesteet sekä poltettavaksi tarkoitetut kasviperäiset tuotteet tulivat tupakkalain alaisuuteen. Tupakkatuotteiden tukkumyynti tuli ilmoituksenvaraiseksi ja tupakointikieltojen ja -rajoitusten soveltamisala laajeni. Kunnassa aloitettiin tuolloin myös asuntoyhtiöiden tupakointikieltohakemusten käsittely.

Vuonna 2019 tuli voimaan tupakkatuotteiden tuotepakkauksia koskeva sääntely, joka edellyttää tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin jäljitettävyyss- ja turvaominaisuusmerkinnät. Näillä pyritään vaikuttamaan tupakkatuotteiden laittoman kaupan ehkäisyyn. Kaikilta tupakkatuotteiden toimitusketjuun ja myyntiin osallistuvilta edellytetään erityisten tunnistekoodien hankkimista. Koodien avulla voidaan seurata tupakkatuotteiden kulkua koko toimitusketjun ajan aina ensimmäiseen vähittäismyyntipaikkaan saakka. Turvaominaisuusmerkintä puolestaan auttaa sekä kuluttajia että viranomaisia määrittämään, onko myynnissä oleva tuote aito vai laiton tupakkatuote.

Viimeisin tupakkalain muutos oli toukokuussa 2022. Tupakkatuotteiden myynnin omavalvontavelvoite laajeni koskemaan tuotteiden lainmukaisuuden valvontaa ja vähittäismyyntipakkausten lainmukaisuuden varmistamista koko myyntiketjussa

tukkumyynnistä vähittäismyyntiin. Omavalvontavelvoitteen laajentuminen edellytti toimijoilta tupakan myynnin omavalvontasuunnitelmien päivittämistä huhtikuun 2023 loppuun mennessä. Päivityksen on voinut tehdä esimerkiksi täyttämällä Valviran tupakkalain alaisten tuotteiden omavalvontasuunnitelman mallipohjan, jossa on huomioitu laajentunut omavalvontavelvoite.

Toimijoiden pitää nyt osana tupakkatuotteiden omavalvontaa varmistaa, että myyntiin tulevista tuotteista on tehty tupakkalaissa säädetyt ilmoitukset ja, että tuotteiden vähittäismyyntipakkaukset ovat tupakkalainsäädännön mukaisia. Tehdyt ilmoitukset voi tarkistaa Valviran ylläpitämästä julkisesta tuoteilmoitusten hakupalvelusta. Tuotteet eivät saa olla markkinoilla, jos tuoteilmoituksia ei ole tehty ja tuotteiden vähittäismyyntipakkaukset eivät täytä lainsäädännön vaatimuksia.

Tupakkalain alaisten tuotteiden vähittäismyyntipakkauksia ja tuotteiden ulkoasua yhdenmukaistava sääntely tuli voimaan 1.5.2023. Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkaukset eivät saa merkinnöiltään tai muulta ulkoasultaan erottua muiden vastaavien tuotteiden vähittäismyyntipakkauksista eikä merkintöjen avulla saa edistää tuotteen myyntiä. Myös savukkeiden ja nikotiininesteiden ulkoasua on yhdenmukaistettu. Savukkeet eivät saa muodoltaan, väriltään, pinnaltaan, filterinsä väriltä tai muulta ulkoasultaan erottua muista savukkeista eikä savukkeen ulkoasun avulla saa edistää tuotteen myyntiä. Vastaavasti nikotiininesteet eivät saa väriltään erottua muista nikotiininesteistä eikä nesteen värin avulla saa edistää tuotteen myyntiä. 1.5.2023 tuli voimaan tupakkatuotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto. Kuluttajalle ei saa myydä tuotetta, jonka tarkoituksena on saada aikaan tupakkatuotteelle tunnusomainen tuoksu tai maku. Kiellettyjä ovat nyt esimerkiksi savukepakkauksien sisään laitettavat makukortit, joista imeytyy savukkeisiin tuoksua tai makua. Myös muunlaiset tupakkatuotteiden maustamiseen tarkoitetut tuotteet, kuten makunesteet tai -suihkeet ovat kiellettyjä. Kielto koskee myös tupakointivälineitä, joilla on tarkoitettu tuomaan tuotteelle tunnusomainen tuoksu tai maku. Näitä ovat esimerkiksi niin sanotut makufilterit, makukapselit ja maustetut savukepaperit. Viimeisimmän lakimuutoksen myötä myös tupakointivälineiden esilläpitokiello laajeni tupakkaseoksenkuumentamiseen tarkoitettuihin uudentyyppisiin tupakointivälineisiin. Ulkoisesti nämä muistuttavat sähkösavukkeita, joiden esilläpito on jo aiemmin ollut kielletty. Tupakkatuotteen polttamiseen tarkoitetut tupakointivälineet, esimerkiksi perinteiset piiput ovat edelleen esilläpitokiellon ulkopuolella. Myös tupakointikieltoihin tuli muutoksia lakimuutoksen yhteydessä toukokuussa 2022. Tupakointi tuli kielletyksi lasten

leikkikentillä, yleisillä uimarannoilla (ns. EU-uimarannat) sekä lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavien laitosten ulkoalueilla, jotka ovat tarkoitettu alle 18-vuotiaille. Yleisten uimarantojen tupakointikielto on voimassa toukokuun alusta syyskuun loppuun vuosittain. Muutoksen tarkoituksena on suojata väestöä, etenkin pieniä lapsia, passiivisen tupakoinnin haitoilta. Tavoitteena on myös ehkäistä tupakoinnista aiheutuvaa roskaantumista ja siitä aiheutuvia ympäristöhaittoja.

Myös asuntoyhteisöjen tupakointikieltojen sääntelyä on selkeytetty. Asuntoyhteisö voi kieltää tupakoinnin kaikissa hallitsemisissaan yhteisissä ulkotiloissa, ei vain rakennuksen sisäänkäyntien ja ilmanottoaukkojen läheisyydessä, lasten leikkialueella ja yhteisillä parvekkeilla.

Parhaillaan eduskunnan käsittelyssä on hallituksen esitys tupakkalain muutokseksi, jossa tupakkalakiin lisättäisiin savuttoman nikotiinituotteen määritelmä.

Savuttomalla nikotiinituotteella tarkoitettaisiin tupakan vastiketta, joka vastaa käyttötarkoitukseltaan tupakkatuotetta eli purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa, ja johon on lisätty nikotiinia. Määritelmä käsittäisi nikotiinipussit ja niitä muistuttavat tuotteet. Vähittäismyyntiin luvanvaraisuus koskisi myös savuttomia nikotiinituotteita. Niitä saisi myydä ja muutoin luovuttaa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtaisen vähittäismyyntiluvan perusteella. Savuttomien nikotiinituotteiden tukkumyynti olisi vastaavalla tavalla ilmoituksenvaraista kuin tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti. Lain on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian.

Tupakkalain lisäksi kunnalle tulee tehtäviä myös lääkelaista. Kunta myöntää lääkelain mukaiset nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvat kaupoille, kioskeille, huoltoasemille ja ravitsemisliikkeille. Lupa voidaan myöntää sellaisiin myyntipaikkoihin, joissa myydään myös tupakkatuotteita. Kunta valvoo, että nikotiinivalmisteiden myynnissä noudatetaan lääkelain nojalla annettuja määräyksiä.

9.1 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti edellyttää myyntipaikan sijaintikunnan myöntämää vähittäismyyntilupaa. Myös vesipiipputupakan myynti on luvanvaraista. Sellaisia poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, jotka eivät

sisällä tupakkakasvin osia, voi myydä ilman vähittäismyyntilupaa. Näitä ovat esimerkiksi vesipiipulla poltettavat yrtit. Myös tupakointivälineiden, sähkösavukelaitteiden ja tupakan vastikkeiden myynti on vapaasti harjoitettavaa elinkeinotoimintaa eikä edellytä erillistä lupaa tai ilmoitusta.

Vähittäismyyntiluvat ovat myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtaisia.

Lupahakemuksessa tulee olla selvitys myytävistä tuotteista, niiden sijoittelusta myyntipisteessä sekä tieto myyntipisteiden lukumäärästä ja sijainnista. Myöntämisen edellytyksenä on hakijan täysi-ikäisyys ja hyväksyttävän omavalvontasuunnitelman esittäminen. Laajentuneen omavalvontavelvoitteen mukaisesti omavalvonnassa on oltava kuvaus siitä, miten luvanhakija varmistaa vähittäismyyntipakkausten lainmukaisuuden ja sen, että tuotteista on tehty lakisääteiset ilmoitukset Valviralle.

Uusi vähittäismyyntilupahakemus tulee ympäristökeskukseen pääasiassa sähköisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran ylläpitämän tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntiluparekisterin kautta. Hakemus liitteinen kirjataan, käsitellään ja siitä tehdään viranhaltijapäätös.

Lupaa ei myönnetä, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta on tupakkalain vastaista tai, jos myyntipaikka ei ole kunnan valvottavissa. Lupaa ei saa myöntää myyntipaikkaan, joka sijaitsee päiväkodin tai perhepäivähoidon sisätilassa, päiväkodin ulkoalueella, lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavan laitoksen alle 18-vuotiaille tarkoitettussa sisätilassa tai heille tarkoitettulla ulkoalueella. Lupaa ei myöskään myönnetä myyntipaikkaan, joka sijaitsee perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisätilassa, oppilasasuntolassa tai tällaisen oppilaitoksen käytössä olevalla ulkoalueella.

Myyntiä ei saa aloittaa ennen kuin lupa on myönnetty ja kunta on tehnyt päätöstä koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Hakijalle lähetetään viranhaltijapäätös sekä esillä pidettävä vähittäismyyntilupa, joka tulee olla myyntipisteessä asiakkaiden nähtävillä. Luvan käsittelystä peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu.

Tupakkalain (549/2016) voimaan tulon jälkeen myönnetty vähittäismyyntilupa oikeuttaa luvanhaltijaa myymään sekä tupakkatuotteita että nikotiininesteitä. Luvan hakemisen yhteydessä hakijan tulee ilmoittaa myyntiin aiotut tuoteryhmät. Tieto merkitään Valviran rekisteriin. Luvan myöntämisen jälkeen luvanhaltijan pitää

ilmoittaa tuotevalikoimassa ja myyntipisteiden lukumäärissä tapahtuvat muutokset kuntaan, jotta tiedot voidaan päivittää Valviran rekisteriin. Lupiin tehtävistä muutoksista ei peritä käsittelymaksua.

Vanhan tupakkalain nojalla myönnetty tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvat jäivät voimaan vuoden 2016 lakimuutoksen yhteydessä. Myös näiden lupien haltijoilla on oikeus myydä nikotiininesteitä ilmoitettuaan asiasta kirjallisesti kuntaan. Kunta käsittelee ilmoituksen, toimittaa ilmoittajalle vastaanottokuittauksen ja tekee asiaa koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Näissä tapauksissa asian käsittelystä peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu.

Tupakkatuotteiden myynti edellyttää voimassa olevan vähittäismyyntiluvan lisäksi tupakkatuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän mukaisia tunnistekoodoja, jotka perustuvat EU:n tupakkatuotedirektiivin mukaisiin säädöksiin. Tunnistekoodit haetaan sähköisesti sosiaali- ja terveysministeriön nimeämältä tunnisteen antajalta (slovakialainen Allexis s.r.o). Vähittäismyyntiluvan haltija ilmoittaa koodit kuntaan, jossa ne kirjataan Valviran rekisteriin kyseisen myyntiluvan tietoihin. Tunnistekoodit mahdollistavat tupakkatuotteiden liikkeiden seuraaminen tuotteiden valmistuspaikasta aina ensimmäiseen vähittäismyyntipaikkaan saakka. Tällä on tarkoituksena osaltaan ehkäistä tupakkatuotteiden laitonta kauppaa. Tupakkavalvontaa tekevillä tarkastajilla on pääsy tupakkatuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän tietoihin toissijaisen tietovaraston kautta, josta voidaan tarkastaa vähittäismyyntipakkausten yksilöllisen tunnisteen tiedot tarkastusten yhteydessä esimerkiksi puhelimelle ladattavan sovelluksen kautta.

Tähän saakka yksilöllistä tunnistetta on edellytetty vain tupakkatuotteiden ja kääretupakan pakkauksiin. 20.5.2024 alkaen yksilöllinen tunniste pitää olla kaikkien tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksissa. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki tupakkakasvia sisältävät tuotteet on merkittävä yksilöllisellä tunnistella ja tuotteiden liikkeiden kirjaamisesta on huolehdittava asianmukaisesti. Siirtymäsäännöksen vuoksi ennen 20.5.2024 EU:ssa valmistetut tai EU:hun tuodut tuotteet (muut kuin savukkeet ja kääretupakka), joissa ei ole yksilöllistä tunnistetta, voivat kuitenkin olla vapaassa liikkeessä 20 päivään toukokuuta 2026 asti. Tämän jälkeen markkinoilla ei voi olla enää tupakkatuotteita, joiden vähittäismyyntipakkauksessa ei ole yksilöllistä tunnistetta.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vuosittainen valvontamaksu perustuu myyntipaikassa olevien myyntipisteiden lukumäärään ja myytäviin tuoteryhmiin. Valvontamaksu on 500 euroa myyntipistettä kohden. Maksu peritään

kaksinkertaisena, jos myynnissä on sekä tupakkatuotteet että nikotiininesteet. Kaikki tupakkavalvontaa koskevat maksut peritään myynnin valvonnasta, muita valvontaa koskevia maksuja ei peritä.

9.2 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti on ilmoituksenvaraista toimintaa. Ilmoitus tulee tehdä tukkumyyntipaikan sijaintikunnalle ennen myynnin aloittamista. Tukkumyynti-ilmoituksessa on annettava vastaavat tiedot kuin vähittäismyyntilupahakemuksessa. Asiasta ei tehdä erillistä päätöstä. Ilmoittajalle toimitetaan vastaanottokuittaus sekä tehdään asiaa koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Myynnin saa aloittaa heti, kun ilmoitus on tehty.

Ilmoituksen käsittelystä peritään kunnan maksutaksan mukainen maksu. Tukkumyynnistä peritään myös vuosittainen myyntipistekohtainen valvontamaksu, jonka suuruus on sama kuin vähittäismyynnin valvontamaksussa.

9.3 Tupakkalain alaisten tuotteiden valvonta ja nikotiinikorvausvalmisteiden valvonta

Kunta valvoo alueellaan tupakkalain alaisten tuotteiden myyntiä. Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myynnin valvonnan lisäksi myös muut tupakkalain alaiset tuotteet kuuluvat kunnan valvontaan. Valvottavien tuotteiden kirjo on moninainen. Esimerkiksi tupakan vastikkeet, tupakointivälineet, tupakkajäljitelmät sekä höyrystettäväksi tarkoitetut nikotiinittomat nesteet kuuluvat kunnan valvontaan. Toukokuusta 2023 on lisäksi valvottu erilaisten tupakkatuotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikieltoa.

Tupakka- ja lääkelakien mukaiset tarkastukset tehdään aina, kun mahdollista muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä. Tupakkalain mukaisissa tarkastuksissa käytetään Valviran laatimaa tupakkalain alaisten tuotteiden myyntipaikan tarkastuslomaketta, joka löytyy Valviran ympäristöterveydenhuollon ekstranetistä, tupakkaekstranetin kohdasta Asiakirjamallit, Vantaan ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmästä sekä Vati-järjestelmästä.

Tarkastuksilla valvotaan esimerkiksi, että myynnissä olevissa tuotteissa ei ole tunnusomaista tuoksua tai makua, markkinointi- ja esilläpitokieltojen toteutumista sekä tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten säännösten mukaisuutta.

Tarkastuksen sisältö on yleisellä tasolla määritelty aiemmin tässä valvontasuunnitelmassa.

Tarkastettavia asioita ovat muun muassa seuraavat:

- myyntilupaa koskevat yleiset asiat (vastaavatko myyntipisteen tiedot viranomaiselle ilmoitettua)
- myynnissä olevat tuoteryhmät, tuotteiden sijoittaminen myyntipisteessä ja myyntipisteiden lukumäärä
- myyntipisteen jatkuva valvonta koko ostotilanteen ajan (valinta, maksaminen, vastaanottaminen)
- esillä pidettävä myyntilupa ja myyntikieltoilmoitus asiakkaiden hyvin havaittavissa jokaisessa myyntipisteessä
- omavalvontasuunnitelma (onko päivitetty laajentuneen omavalvontavelvoitteen mukaiseksi) ja omavalvontaan liittyvät kirjaukset
- myyntiin liittyvien ikärajojen noudattaminen
- esilläpito- ja markkinointikieltoihin liittyvät asiat
- vähittäismyyntipakkaukset ja niiden merkinnät
- onko myynnissä kiellettyjä tuotteita (suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa, purutupakkaa, nenänuuskaa tai nikotiinainestettä, jonka nikotiinipitoisuus on yli 20 mg/ml)?
- onko automaattisia myyntilaitteita? (kiellettyjä 1.1.2015 alkaen)

Tarkastuksissa valvotaan samalla nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiä, jolloin kiinnitetään huomiota ostotilanteen valvontaan, tuotteiden sijoitteluun ja säilytykseen.

Vesipiipputupakan valvonnassa huomioidaan Valviran 13.9.2022 julkaisema ohje Dnro V/29819/2022 Vesipiiput, vesipiipputupakka sekä poltettavaksi tarkoitettut kasviperäiset tuotteet. Ohje löytyy Valviran verkkosivuilta. Vesipiipputupakkaa tai poltettavaksi tarkoitettua kasviperäistä tuotetta saa myydä kuluttajalle ainoastaan tupakkalainsäädännön vaatimukset täyttävässä vähittäismyyntipakkauksessa. Annostelu valmiiksi esimerkiksi piipun pesään ei ole sallittua. Pakkaus voidaan avata asiakkaan ostettua pakkauksen ja tämän jälkeen tuote voidaan annostella vesipiipun pesään. Pakkauksen sisältö on luovutettava kokonaisuudessaan asiakkaalle tai vaihtoehtoisesti mahdollinen ylijäävä sisältö on hävitettävä. Ylijäänyttä tuotetta ei saa myydä. Vähittäismyyjä ei voi avata pakkauksia itse ja jakaa tuotetta pienempiin vähittäismyyntipakkauksiin.

Vesipiipputupakan ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden myyntiä koskevat myös esilläpito- ja markkinointikiellot sekä tupakkalain mukainen omavalvontavelvoite. Tuotteiden valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vesipiipputupakkaa ja poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita koskevat ilmoitukset ja muut tiedot Valviralle. Vähittäismyyjän pitää omavalvonnassaan varmistaa, että ilmoitukset on tehty ja, että tuotteiden pakkausmerkinnät ovat tupakkalainsäädännön mukaiset. Vain sellaisia tuotteita saa olla myynnissä, joissa edellä mainitut asiat ovat kunnossa.

9.4 Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta

Kunta valvoo alueellaan tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista.

Tupakointikieltoja koskevia säädöksiä sovelletaan myös poltettavaksi tarkoitettun kasviperäisen tuotteen polttamiseen ja sähkösavukkeen käyttämiseen. Tilat ja alueet, joissa tupakointi on kielletty, myös sähkösavukkeiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden käyttö on kielletty.

Tupakointi on kielletty tupakkalain mukaan seuraavissa paikoissa:

- rakennuksen, kulkuneuvon tai muun vastaavan paikan sisätiloissa, jotka ovat yleisön tai työntekijöiden käytettävissä taikka elinkeinotoiminnassa tuotettujen tai julkisten palvelujen tarjoamista varten asiakkaiden käytettävissä
- ulkotiloissa järjestettävien yleisten tilaisuuksien katoksissa tai katsomoissa taikka muissa tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitetuissa tiloissa, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan
- päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten ulkotiloissa
- leikkikentillä, joista on laadittava kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 7 §:n mukainen turvallisuusasiakirja
- lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavien laitosten ulkoalueilla, jotka on tarkoitettu alle 18-vuotiaille
- yleisellä uimarannalla toukokuun alusta syyskuun loppuun; yleisellä uimarannalla tarkoitetaan uimarantaa, jossa kunnan terveydensuojeluviranomainen odottaa huomattavan määrän ihmisiä uivan ja josta on tehtävä terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen ilmoitus.

Tupakoida ei myöskään saa yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisällä, kun siellä oleskelee alle 15-vuotias. Kielto ei koske kulkuneuvossa olevaa asuintilaa. Tupakointikielto autossa vähentää lasten altistumista tupakansavulle ja sen aiheuttamille terveyshaitoille. Savutonta tupakkatuotetta ei saa käyttää päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiloissa eikä leikkikentillä.

Tupakkalain toteutumista voidaan valvoa samalla, kun valvontakohteeseen kohdistetaan muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Mikäli tarkastuksella havaitaan puutteita tupakkalain noudattamisessa, tehdään valvontakohteeseen tupakkalain mukainen tarkastus.

9.4.1 Tupakointitilat

Tupakointi voidaan sallia sisätilassa erillisessä tupakointitilassa, joka on hyväksytty tupakointiin maankäyttö- ja rakennuslain nojalla. Tupakointitilaa ei saa olla tilassa, joka on pääasiassa alle 18-vuotiaiden käytössä. Tupakan savu ei saa levitä alueelle, jossa tupakointi on kielletty.

Tupakkalain säädökset tupakoinnista ja tupakan savusta koskevat myös poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen polttamista sekä siitä muodostuvia savuja, höyryjä ja hiukkasia. Näin ollen vesipiipputupakan ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden polttaminen vesipiipussa on tupakointia ja vaatii esimerkiksi vesipiippukahvilaan tupakointitilan.

Ravintoloiden tupakointitilojen tulee olla kohtuullisen kokoisia suhteessa liikehuoneiston kokoon ja asiakaspaikkojen määrään. Tupakointitilasta on laadittava omavalvontasuunnitelma ja niissä ei saa tarjoilla tai nauttia ruokaa tai juomia.

Tupakkalain olosuhdevalvontaa suoritetaan pääsääntöisesti terveydensuojelulain tai elintarvikelain mukaisten tarkastuskäyntien yhteydessä. Pelkästään alkoholijuomia anniskelevat ravintolat eivät ole säännöllisen elintarvikevalvonnan piirissä. Osassa näistä on kuitenkin tupakkatuotteiden vähittäismyyntiä ja tupakointitila. Nämä tarkastetaan aina toiminnan aloittamisen, toimijan vaihtumisen tai asiakasvalitusten yhteydessä, jolloin tarkastetaan myös tupakkatuotteiden vähittäismyynti ja tupakointitila.

Tupakointitilojen osalta tarkastettavia asioita ovat esimerkiksi tupakointikieltoa osoittavien opasteiden sijoittelu, tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattaminen,

omavalvontavelvoitteen toteutuminen sekä tupakointitilan ja -laitteiston huolto ja toimivuus. Tarkastuksissa käytetään Valviran laatimaa tupakointikieltojen ja -rajoitusten tarkastuslomaketta, joka löytyy Valviran ympäristöterveydenhuollon ekstrasenetistä, tupakkaekstrasenetin kohdasta Asiakirjamallit, Vantaan ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmästä sekä Vati-järjestelmästä.

Savuttomuustarkastuksissa käytetään aistihavaintoihin perustuvaa arviointia (mm. tuhkakuppien sijoittelu, näkyvä savu, savun haju) ja tarvittaessa voidaan selvittää savun kulkeutumista merkkisavututkimuksin tai ilmanäytteiden avulla.

9.4.2 Tupakointikiellot asuntoyhteisössä

Tupakkalain mukaan asuntoyhteisön yhteisissä ja yleisissä sisätiloissa ei saa tupakoida. Asuntoyhteisö saa itse kieltää tupakoinnin asuntoyhteisön hallitsemisissa yhteisissä ulkotiloissa.

Tupakkalaki antaa taloyhtiöille mahdollisuuden hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden ja muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin.

Tupakointikieltoa koskeva hakemus voi kohdistua yhteen tai useampaan parvekkeeseen tai tilaan ja tilat on yksilöitävä hakemuksessa. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä. Asuintilan haltijalle tulee ennen kiellon määräämistä varata mahdollisuus estää savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Tupakointikielto ei tässä tapauksessa koske sähkösavukkeen käyttöä.

Tupakointikieltojen määrääminen asuinyhteisöön on ollut mahdollista 1.1.2017 alkaen. Savun kulkeutumisen mahdollisuus riittää kiellon määräämiseen eikä terveyshaittaa tarvitse osoittaa, toisin kuin terveydensuojelulain mukaisessa menettelyssä. Terveydensuojelulain soveltaminen on kuitenkin edelleen mahdollista yksittäistapauksissa. Asuntoihin ja muihin oleskelutiloihin tulevan tupakansavun haittoihin puututaan vain kirjallisen vireille tulon kautta. Tupakointikieltohakemusten määrä on viime vuosina kasvanut ja vuodelle 2024 hakemuksia arvioidaan saapuvan noin 20–25 kappaletta.

9.5 Tupakkalain valvonnan painopisteet

Tupakkalain valvonnan painopisteiden avulla resursseja kohdennetaan suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti sekä huomioidaan lainsäädäntömuutoksista aiheutuvat valvontatarpeet. Valvira on määritellyt painopisteet tupakkalain valtakunnallisessa valvontaohjelmassa vuosille 2020–2024.

Painopisteet ovat:

- Omavalvonnan tukeminen
- Yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa
- Laittoman kaupan ehkäisy sekä viranomaisten välinen yhteistyö
- Tuotevalvonta
- Markkinoinnin valvonta

Painopisteiden valinnassa on huomioitu ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teema yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Painopisteet vuosina 2020–2021 olivat laittoman kaupan ehkäiseminen ja viranomaisten välinen yhteistyö sekä omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa. Vuosina 2022–2024 painopisteet ovat tuotevalvonnan ja markkinoinnin valvonnassa. Omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa säilyvät edelleen painopisteinä. Vantaan painopistealueet mukailevat valtakunnallisia painopisteitä.

Kunta ohjaa ja valvoo toimijoiden omavalvonnan toteuttamista. Omavalvonnan tukemisella pyritään lisäämään toimijoiden tietoisuutta tupakkalain vaatimuksista. Tavoitteena on, että toimijat tunnistaisivat mahdolliset lainvastaiset tuotteet eivätkä ottaisi niitä myyntiin. Tavoitteena on myös omavalvonnan laadun kehittäminen, valvonnan näkyvyyden ja vaikuttavuuden lisääminen sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin edistäminen.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teema, yhtenäinen valvonta ja yhteistyö, näkyy tupakkalain valtakunnallisessa valvontaohjelmassa yhteistyönä ehkäisevän päihdetyön kanssa ja valvonnan kohdistamisella niihin valvonnan osa-alueisiin, joissa kunnilla ja Valviralla on päällekkäistä toimivaltaa esimerkiksi vähittäismyyntipakkauksien valvonnassa. Vantaalla ehkäisevän päihdetyön yksikön organisoimaan kaupungin tarjontatyöryhmän työskentelyyn osallistutaan tarvittaessa kutsutusti, jos aiheet käsittelevät tupakkavalvontaa.

Tupakkalain viimeisimmän muutoksen vuoksi tuotevalvonta on painopisteenä vuosina 2023–24. Lakimuutos on edellyttänyt tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkausten merkintöjen ja tuotteiden yhdenmukaisuutta 1.5.2023 alkaen. Painopisteen tavoitteena on varmistaa, että tupakkatuotteiden ja sähkösavukkeiden sekä näiden vähittäismyyntipakkausten uusien pakollisten merkintöjen valvontaa suoritetaan osana myyntipaikan valvontaa silloin, kun tarkastus kattaa myös vähittäismyyntipakkausten merkinnät.

9.6 Valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset

Tupakka- ja lääkelakien mukaiseen valvontaan on Vantaalla arvioitu kuluvan yhteensä 1,2 htv.

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipaikkoja on Vantaalla 178 ja tukkumyyntitoimijoita 4. Tupakointitilallisia ravintoloita on 13. Nikotiinivalmisteiden myyntipaikkoja on Vantaalla 130.

Liitteessä 3 on esitetty tupakka- ja lääkelain valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset vuodelle 2024. Kaikki tupakkatuotteiden ja nikotiinivalmisteiden myyntipaikat tarkastetaan joka toinen vuosi. Tupakkavalvonnan tarkastustiheyksien määrittelyssä on huomioitu valtakunnallisessa tupakkalain valvontaohjelmassa 2020–2024 esitetyt tarkastustiheydet.

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipaikkojen valvonnassa vuoden 2024 tarkastustarve on 89 tarkastusta ja vastaavasti tukkumyyntin tarkastustarve on 2 tarkastusta. Ravintoloiden tupakointitilojen tarkastustarve on 4 tarkastusta vuodelle 2024. Nikotiinivalmisteiden myyntipaikkojen tarkastustarve on vastaavasti 65 tarkastusta.

Osa tupakkalain valvontaan käytettävästä työajasta kuluu myyntilupahakemusten käsittelyyn, valvontamaksujen käsittelyyn ja laskutukseen, neuvontaan, valitusten käsittelyyn, valvontaa tukevaan työhön, hallinnollisiin töihin, suunnitteluun sekä rekisterien ja seurannan kehittämiseen.

Lainsäädäntö ja ohjeet

- Tupakkalaki (549/2016)
- Laki tupakkalain muuttamisesta (283/2022)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (593/2016) tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyyntistä

- Lääkelaki (395/1987) § 54 a - 54 e
- Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma vuosille 2020–2024, päivitys vuosille 2023–2024

10. ELINTARVIKEVALVONTA

Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus, hyvä terveydellinen laatu ja jäljitettävyyys sekä kuluttajan suojaaminen elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta ja taloudellisilta tappioilta.

Nykyinen elintarvikelaki (297/2021) tuli voimaan 21.4.2021. Laissa painotetaan riskiperusteisuuden syventämistä, toimijoiden neuvonnan ja koulutuksen korostamista, virtuaalitoiminnan saamista valvonnan piiriin sekä valvonnan kohdistamista toimintaan, ei niinkään huoneistoihin. Elintarvikelaissa uusia asioita ovat mm. elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu ja vuosittain perittävä valvonnan perusmaksu.

10.1 Valvontaviranomaisen tehtävät

Viranomaisvalvonnan on oltava vaatimustenmukaista, terveysvaaroja ehkäisevää ja kuluttajaa suojaavaa. Ennaltaehkäisevään valvontaan sisältyy rekisteröidyn elintarviketoiminnan ilmoitusten, hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen hakemusten käsittely ja alustavan riskinarvioinnin suorittaminen niiden perusteella. Elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta ja opastus on myös ennaltaehkäisevää valvontatyötä. Tärkein osa valvontaa on suunnitelmallisen valvonnan toteuttaminen. Suunnitelmalliseen valvontaan kuuluu elintarvikehuoneistojen tilojen ja toiminnan tarkastamisen lisäksi omavalvonnan toimivuuden arviointi, sekä tarpeelliseksi katsottava näytteenotto.

Valvontaviranomaisen on puututtava epäiltyihin terveyshaittoihin sekä määräystenvastaisuuksiin. Kuluttajavalitukset, ruokamyrkytysepäilyt ja muiden viranomaisten toimenpidepyynnöt käsitellään viipymättä.

10.2 Tarkastusten sisältö

Elintarvikevalvontaa toteutetaan muun muassa elintarvikealan toimijoihin kohdistuvilla tarkastuksilla. Tarkastuksista laaditaan aina kirjallinen dokumentti, jossa yksilöidään tarkastuksessa tehdyt havainnot.

Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset ovat maksullisia. Tarkastusmaksun suuruus määräytyy valvontakohdetyypin eli kohdetoiminnan mukaan. Maksut perustuvat tarkastuksesta aiheutuneiden keskimääräisten kokonaiskustannusten määrään ja tarkastukseen tavanomaisesti kuluvaan työaikaan. Tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen ja lisäksi fyysisten tarkastuskäyntien matkoista aiheutuneet kustannukset peritään keskimääräisen 0,5 tunnin matka-ajan mukaisesti.

Elintarvikehuoneistot, joissa käsitellään eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on hyväksyttävä ennen toiminnan aloittamista. Hyväksytyt elintarvikehuoneistot tarkastetaan aina jo ennen toiminnan aloittamista.

Rekisteröity elintarviketoiminta tarkastetaan pääsääntöisesti vasta toiminnan aloittamisen jälkeen. Ensimmäinen tarkastus suoritetaan riskinarvioinnin perusteella 1, 3 tai viimeistään 6 kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta. Jos ilmoituksen perusteella epäillään, että toimintaan liittyy riskejä, joita toimija ei ole ottanut huomioon tai että toiminta ei ilmoituksen perusteella ole lainkaan mahdollista, voidaan ensimmäinen tarkastus tehdä jo ennen toiminnan aloittamista. Ensimmäisessä tarkastuksessa selvitetään elintarvikehuoneiston toimintaedellytykset kuten tilojen sijoittelu ja riittävyys, rakenteet, laitteet ja toimijan omavalvonta.

Ensimmäisen tarkastuksen jälkeen elintarvikehuoneistoon tehdään ja elintarviketoimintaa tarkastetaan suunnitelmallisilla tarkastuksilla valvontasuunnitelman mukaisella tiheydellä. Tarkastustiheys määräytyy Ruokaviraston elintarvikehuoneiston ja kontaktimateriaalitoiminnan riskiluokituksesta ja elintarvikelainsäädännön mukaisen valvontatarpeen määrittämisestä antaman ohjeen (Ruokavirasto 1028/04.02.00.01/2022/5) mukaisesti ja tarkastusmäärät saadaan ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmästä eli Vati:sta.

Tarkastuksia suunniteltaessa käytetään apuna Ruokaviraston ohjetta 1028/04.02.00.01/2022/5. Tarkastukset tehdään yleensä ennalta ilmoittamatta. Joissakin tapauksissa voi kuitenkin olla tarkoituksenmukaista sopia tarkastuksesta etukäteen, jotta vastuuhenkilöiden on mahdollista olla mukana tarkastuksessa.

Tarkastus voi kattaa koko toiminnan tai kohdistua vain johonkin toiminnan osa-alueeseen esim. tarkastetaan vain tietyt tilat ja toiminnot tai omavalvonnan sisältöä,

toteutusta ja omavalvonnan tuloksia tai vaikkapa pakkausmerkintöjä, jäljitettävyyttä, työskentelyhygieniaa tai elintarvikkeiden koostumusta. Tarkastuksilla varmistutaan omavalvontanäytteenoton riittävydestä, näytteenoton toteuttamisesta omavalvonnan mukaisesti, sekä tarkastetaan näytetulokset ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet. Jos omavalvontanäytteenoton tai sen perusteella tehdyt toimenpiteet vaikuttavat riittämättömiltä, voi viranomainen ottaa näytteitä omavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi.

Valvonta voi kohdistua myös pelkästään asiakirjoihin ja tapahtua tällöin joko etätarkastuksena tai perinteisenä tarkastuksena toimijan tai viranomaisen tiloissa. Asiakirjatarkastuksia ovat mm. elintarvikehuoneistoilmoituksen käsittely, omavalvonnan tarkastaminen, kuljetuksiin, vientiin ja tuontiin liittyvien asiakirjojen tarkastaminen, takaisinventoilmoitusten tarkastaminen tai omavalvonnan suorittamisen ja tulosten tarkastaminen vähittäismyyntiin sähköisestä tietopankista.

Oiva on elintarvikevalvonnan tarkastustietojen julkistamisjärjestelmä, jota koordinoi Ruokavirasto. Suunnitelmalliset tarkastukset ovat yleensä nk. Oiva-tarkastuksia, jotka tehdään Ruokaviraston laatimien Oiva-arviointiohjeiden mukaisesti. Elintarvikehuoneiston toiminnasta riippuen yhtä huoneistoa koskee vain osa arviointiohjeista ja tavoitteena on, että kolmen vuoden tarkastusjakson aikana kaikki kyseistä elintarvikealan toimijaa koskevat arviointikohdat tulevat tarkastetuiksi.

Oivassa arvioidaan neliportaisella asteikolla (Oivallinen, Hyvä, Korjattavaa, Huono) yrityksen elintarviketurvallisuutta, kuten elintarvikehygieniaa ja tuoteturvallisuutta. Jos tarkastuksissa havaitaan epäkohtia eli Oiva-arvosanaksi tulee joko Korjattavaa tai Huono, on tarpeen suorittaa uusintatarkastus, jolla varmistetaan, että epäkohtien korjaamiseksi annettuja määräyksiä on noudatettu. Epäkohtien korjaamiselle sovitaan määräaika, jonka umpeuduttua uusintatarkastus tehdään. Tarkastuskäynnin sijaan on myös mahdollista muutoin dokumentoidusti varmistua epäkohdan korjaantumisesta. Uusintatarkastukset ovat toimijalle maksullisia.

Valituksen johdosta kohteeseen tehdään asian selvittämiseksi tarkastus, joka on toimijalle maksuton.

10.3 Elintarvikevalvonnan toteutus ja kohdentaminen

Kohteiden tarkastuskäynnit ovat valvonnan tärkeä työkalu ja näytteenotto on hyvä lisä viranomaisen valvontakeinoihin. Sähköinen etävalvonta on myös mahdollista,

kun valvonnan tarvitsemia tietoja löytyy netistä tai niitä voidaan toimittaa viranomaiselle sähköisesti.

Valvonnan vaikuttavuutta ja läpinäkyvyyttä pyritään lisäämään viranomaisvalvonnan tarkastustulosten julkaisemisella. Elintarvikelaki edellyttää elintarvikealan toimijaa julkaisemaan valvontaviranomaisen antaman tarkastusasiakirjan ja valvontaviranomaista julkaisemaan suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Ruokaviraston määräämällä tavalla. Yksittäisten valvontakohteiden valvontatietojen julkaiseminen aloitettiin Oiva-järjestelmän myötä toukokuussa 2013 vähittäismyynti- ja tarjoilupaikkojen osalta. Vuonna 2015 Oiva laajeni ja kattaa nykyään suurimman osan elintarvikealan yrityksistä. Valvonnan vaikuttavuutta lisää myös pakkokeinojen käyttö, jota seurataan keskusviranomaisen taholta ja kuntia on ohjeistettu lisäämään niiden käyttöä. Pakkokeinoihin tulee ryhtyä aina, jos toimija ei viivytyksettä korjaa Oiva-arvosanaan ”huono” johtanutta virhettä. Uutena asiana elintarvikelaissa 297/2021 on valvontaviranomaisen toimijalle määräämä 300–5000 euron seuraamusmaksu, jos lainsäädännön vaatimusten noudattamisessa on puutteita.

Elintarvikevalvontaa tehdään riskinarvioinnin perusteella ja tarkastustiheys määräytyy Ruokaviraston elintarvikehuoneiston ja kontaktimateriaalitoiminnan riskiluokituksesta ja elintarvikelainsäädännön mukaisen valvontatarpeen määrittämisestä antaman ohjeen (Ruokavirasto 1028/04.02.00.01/2022/5) mukaisesti. Valvontaa kohdennetaan erityisesti sellaisiin kohteisiin, joissa valvontatoimenpiteillä on suurin vaikuttavuus (suuret tuotantomäärät ja toimitusalueen laajuus, paljon asiakaspaikkoja tai tehtyjä annoksia, asiakaskunnassa riskiryhmiä kuten lapsia tai vanhuksia). Aiemmin tarkastustiheys perustui yksinomaan elintarvikehuoneiston toimintatyyppiin (Vati:n kohdetoimintaan), jatkossa toiminnan sisältö ja laajuus otetaan enemmän huomioon valvontatarvetta määritettäessä. Tällöin samassa toimintatyyppissä, kohdetoiminnassa, olevien yksittäisten kohteiden riskiluokka ja siten tarkastustiheys vaihtelee. Ilmoitetut elintarvikehuoneistot, joihin ei tehdä suunnitelmallisia tarkastuksia, kuuluvat riskiluokkaan 0. Ilmoitettavat elintarvikehuoneistot sijoittuvat riskiluokkiin 1–6 ja hyväksyttävät elintarvikehuoneistot riskiluokkiin 3–10. Ohjeessa on annettu myös riskiluokan perusteella ohjeellinen yhteen tarkastukseen käytettävä aika.

Uudet toimijat tarkastetaan aina viimeistään 6 kk kuluessa toiminnan alkamisesta, samoin kohteet, joissa ilmoitetaan toiminnan olennaisesta muuttumisesta.

Tarkastusten määrää ja tarkastusten kohdentumista on yleensä seurattu vähintään neljästi vuodessa.

Suunnitelmassa pyritään ottamaan huomioon tarjoilussa ja vähittäismyynnissä myös uusintatarkastusten määrä. Näiden osalta Oiva-järjestelmästä on saatu tietoa jo riittävän pitkältä ajalta, jotta pystytään arvioimaan Korjattavaa- tai Huono-arvosanan saavien kohteiden määrää ja siten uusintatarkastusten tarvetta.

10.4 Elintarvikkeiden tarjoilu

Elintarvikehuoneistoista tarjoilupaikat ovat suurin säännöllisesti valvottavien kohteiden ryhmä. Tarjoilupaikkojen kohdetoimintoja on Vantaalla Vati:n mukaan 989 kappaletta (11/2023).

Liitteessä 2 on esitetty tarjoilupaikkojen eri toimintatyyppien, kohdetoimintojen lukumäärä, Ruokaviraston riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella kohdetyypin suunnitellut tarkastusmäärät 2024 ja tarkastukseen käytettävä aika.

Oiva-tilastojen mukaan huonoimpien Oiva-arvosanojen Huono ja Korjattavaa määrä Vantaalla vaihtelee tarjoilupaikoissa eri toimintatyypeissä 0–20 % välillä. Prosentuaalisesti eniten uusintatarkastuksia tehdään ravintoloihin, vähiten taas tarjoilukeittiöihin. Arvio uusintatarkastusten määrästä v. 2024 perustuu siihen, kuinka suuri osa toimintatyyppin mukaisista kohteista on vuoden 2023 tarkastustietojen mukaan saanut arvosanan Huono tai Korjattavaa.

Riskiluokitusohjeen mukaan kaikkein vähäriskisin toiminta (0-luokka) voidaan jättää kokonaan suunnitelmallisten tarkastusten ulkopuolelle. Tällaiset kohteet kirjataan ilmoitusvelvollisuuden perusteella valvontakohdejärjestelmään ja niihin tehdään aloittamisen jälkeen tarkastus. Tämän jälkeen kohteissa käydään vain valitusten tai muiden tämätapaisten syiden perusteella. Esimerkkinä on tarjoilupaikoista mm. pubitoimintakohteet, joiden tarkastusmääriin on arvioitu uuden toiminnan aloittamiseen tai toimijan vaihtumiseen liittyvät tarkastukset, sekä tarvittavat uusintatarkastukset.

10.5 Elintarvikkeiden myynti

Vantaalla on elintarvikkeiden vähittäis- ja tukkumyynnin kohdetoimintoja yhteensä 320 kpl, joista 28 kpl on tukkumyyntitoimintoja (11/2023). Liitteessä 2 on esitetty myyntipaikkojen kohdetoimintojen lukumäärä, Ruokaviraston riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella suunnitellut tarkastusmäärät 2024 ja

tarkastukseen käytettävä aika. Elintarvikkeiden vähittäismyynnin valvontaan kuuluu myös etämyytävien elintarvikkeiden turvallisuuden valvonta. Vähittäismyynnin verkkokauppojen valvonta on lisännyt ja tulee lisäämään vähittäismyynnin tarkastukseen kuluvaan aikaa.

Vantaalla on noin 30 myymälää, joissa on monipuolista palvelutiskitoimintaa tai myymälä on erikoistunut lihakaupaksi. Palvelutiskin yhteydessä liha-, kala- ja eineskeittiöosastoilla on elintarvikkeiden käsittelyä, valmistusta ja jalostusta. Myymälän valmistamia elintarvikkeita myydään pakkaamattomana palvelutiskiltä sekä pakataan itsepalvelumyyntiin. Myymälöissä voi olla myös kahvila- ja ravintolatoimintaa sekä useampia eri toimijoiden toimintoja esimerkiksi myymäläleipomotoimintaa sekä sushituotteiden valmistusta ja myyntiä buffetista tai itsepalvelumyynnistä. Jos myymälän ns. ulkoistettu toimija on päävastuussa toiminnastaan, kohteeseen tehdään oma tarkastus, joka määräytyy Ruokaviraston riskiluokituksen mukaisesti riippuen toiminnan luonteesta ja laajuudesta. Jos vähittäismyymälän toimijalla on päävastuu koko myymälän toiminnasta, ulkoistettujen toimijoiden tarkastukset sisältyvät myymälän tarkastuksiin. Vähittäismyynnin tarkastustiheys määräytyy elintarvikemyynnin pinta-alan ja myymälän toimintojen mukaan. Vähittäismyyntiä on eri myymälöiden ja kioskien lisäksi myös ravintolisien myynti apteekeissa, erikoisliikkeissä, kuntosaleilla sekä internetissä.

Vähittäismyynnin toimintatyypissä on myös kohteita, joihin ei tehdä riskiluokituksen mukaisesti suunnitelmallisia tarkastuksia. Tällaisia kohteita ovat esim. ruoka-aputoiminnan kohteet, jotka tarkastetaan vain tarvittaessa esim. valituksen tai kuntalaisyhteydenoton takia. Vähittäismyynnin toimintatyypissä on myös kohteita, joihin tehdään vain ensimmäinen tarkastus kohteen rekisteröinnin jälkeen. Tällaisia kohteita ovat esim. kuntosalit, joissa on mm. pienimuotoista ravintolisien ja painon hallintaan tarkoitettujen aterian- ja ruokavalionkorvikkeiden myyntiä, mutta ei ole omaa elintarvikkeiden valmistusta, valmistuttamista, tuontia tai markkinointia.

Liikkuvat elintarvikehuoneistot ovat siirrettävissä olevia myynti- tai tarjoilupisteitä tai elintarvikkeiden valmistus- tai käsittelytiloja. Vantaalla järjestetään vuosittain useita yleisötapahtumia, kuten markkinoita ja festivaaleja, joissa on mm. elintarvikkeiden myyntiä ja tarjoilua liikkuvista elintarvikehuoneistoista. Myös toreilla ja muilla perinteisillä myyntialueilla harjoitetaan elintarviketoimintaa. Elintarvikealan toimijoiden on tiedotettava Vantaan elintarvikevalvontaa liikkuvasta elintarviketoiminnasta neljä (4) arkipäivää ennen liikkuvan elintarvikehuoneiston

toiminnan harjoittamista paikkakunnalla. Joissain tilanteissa on mahdollista, että tapahtumajärjestäjä tiedottaa tapahtuman elintarviketoimijoista keskitetysti.

Jos yrityksen kotikunta on Vantaa, käsittelee Vantaan elintarvikevalvonta toiminnan rekisteröinti-ilmoituksen ja toiminnan olennaista muuttamista koskevat ilmoitukset. Tiedottamista liikkuvasta elintarviketoiminnasta ei tarvitse tehdä, kun toimija liikkuu sen kunnan valvonta-alueella, jonka elintarvikeviranomaiselle on alun perin rekisteröinyt liikkuvan elintarvikehuoneiston. Myöskään esimerkiksi alkutuotantoilmoituksen perusteella toimivien elintarvikealan toimijoiden ja vähäriskistä elintarviketoimintaa harjoittavien yksityishenkilöiden ei tarvitse tehdä tiedotusta liikkuvasta elintarvikehuoneistosta. Kaikkia toimijoita voidaan kuitenkin valvoa tapahtumien yhteydessä.

Vantaa voi laskuttaa liikkuvan elintarvikehuoneiston tarkastamisesta, vaikka toiminnan rekisteröinti-ilmoitus olisi käsitelty toisessa kunnassa. Nämä laskutettavat liikkuvien elintarvikehuoneistojen tarkastukset kohdistuvat elintarvikkeiden myynnin ja tarjoilun toimintatyyppeihin.

10.6 Laitokset, varastot, valmistus ja kuljetus

Vantaalla on monipuolista elintarviketuotantoa ja Suomen oloissa huomattavan kokoisia elintarviketuotantolaitoksia ja -varastoja, joiden valvonnasta vastaavat siihen määrätty tarkastajat ja kaupungineläinlääkärit.

Liha-, kala- ja maitoalan laitosten tarkastustiheydet perustuvat pääosin Ruokaviraston riskiluokitusohjeeseen. Jotkut liha-alanlaitokset ovat kuitenkin niin suuria ja toiminta monipuolista, että yhdellä tarkastuskerralla pystytään tarkastamaan vain osa laitoksen toiminnoista. Tästä syystä suunnitelmallisten tarkastusten (tarkastuskertojen) määrä on suurempi kuin riskiluokitusohjeessa. Myös aiempi valvontahistoria ja paikallinen riskinarviointi voi olla tarkastusmäärän perusteena. Hyväksytyn elintarvikehuoneiston valvontatiheyttä voi nostaa myös mahdolliset kolmannen maan vientihyväksynnän vaatimat lisätarkastukset.

Liitteessä 2 on esitetty laitosten, maahantuonnin/-viennin, varastojen ja kuljetusten kohdetoimintojen lukumäärät, Ruokaviraston riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella suunnitellut tarkastusmäärät 2024 ja tarkastukseen käytettävä aika. Kohteet ovat olleet Oiva-järjestelmän piirissä vuodesta 2015 alkaen. Uusintatarkastuksia on jouduttu tekemään vain harvoin ja useamman kerran vuodessa tarkastettavissa kohteissa epäkohtien korjaantuminen on yleensä tarkastettu erillisen uusintatarkastuksen sijaan seuraavan suunnitelmallisen

tarkastuksen yhteydessä. Liitteen toimintatyypissä Eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi on ainoastaan hyväksytyt varastolaitokset ja kaikki ilmoitetut varastot ovat toimintatyypissä Muu elintarvikkeiden varastointi. Elintarvikkeiden maahantuonti- toimintatyypissä on sekä eläinperäisten (maahantuonti sisämarkkinoilta) että ei-eläinperäisten elintarvikkeiden maahantuojat.

10.7 Alkutuotannon valvonta

Elintarvikevalvontaviranomaisen tulee pitää saamiensa ilmoitusten pohjalta rekisteriä alkutuotannon toimijoista mm. lihan-, maidon-, kasvien- ja viljantuottajista. Toimijoiden velvollisuus on laatia toiminnastaan omavalvonnan kuvaus.

Alkutuotannon elintarvikevalvontaan on Ruokaviraston ohje 242/04.02.00.01/2023. Ohjeessa on määritelty alkutuotantopaikkojen tarkastustiheyksiä ja riskinarviointia. Ruokaviraston uusissa ohjeissa on lisätty määritelmiä mm. paikallisiin vähittäisliikkeisiin toimittaminen, pienimuotoinen toiminta, sellaisenaan syötävät kasvilajit, lehtivihannekset ja luonnon (keräily) tuotteet. Vantaalla sijaitsee elinkeinorakenteellisesti suhteellisesti vähän alkutuotantoa, ja se on usein pienehköä laajuudeltaan, jolloin joiltain osin uusista määritelmistä pienimuotoinen toiminta voi koskea joitakin alkutuotantopaikkoja.

Maidontuotantotilojen hygieenisistä tarkastuksista on tehty jo vuodesta 1997 alkaen. Nykyisin Vantaalla ei enää ole maidontuotantotiloja.

Itujen tuottaminen poikkeaa muusta alkutuotannosta, sillä se on elintarvikeviranomaisen hyväksyntää vaativaa alkutuotantoa, jonka tarkastustiheydeksi on määritelty joka vuosi eli kerran vuodessa tarkastus. Pienimuotoiselle alle 5000 kg/vuodessa idun tuotannolle on määritelty tarkastustiheydeksi joka toinen vuosi. Vantaalla ei ole tällä hetkellä itujen alkutuotantoa.

Valvontarekisterissä on Vantaalla toimivien alkutuotantopaikoilla yleisempänä toimintatyyppinä peltoviljely, joissa tuotantosuunta on muu kasvin- ja siententuotanto (esim. ruokaperuna, vilja, hedelmät ja juurekset sekä muut kuin sellaisenaan syötävät vihannekset, kuten avomaankurkku ja pavut) -, jota valvotaan Ruokaviraston ohjeen mukaan tarvittaessa. Toimintatyyppinä avomaan puutarhaviljely, joissa tuotantosuuntana sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto, johon liittyy erityisiä vaaroja (esim. avomaa viljely), jota valvotaan Ruokaviraston

uuden ohjeen mukaan kolmen vuoden välein tehdyillä tarkastuksilla.

Pienimuotoista sellaisenaan syötävien kasvien myyntiä suoraan kuluttajille alle 50000 kg/vuosi ja/tai toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin alle 50000 kg/vuosi valvotaan Ruokaviraston uusien ohjeiden mukaan viiden vuoden välein. Vantaalla on vain muutamia alkutuotannon toimijia, joilla on sellaisenaan syötävien kasvien tuotantoa avomaalla, ja näiden alkutuotantopaikkojen tarkemmat selvitykset ovat tarpeen, kun Ruokaviraston uusi täydennetty valvontaohje on tullut valvonnan avuksi.

Toimintatyyppinä puutarhaviljely, kasvihuone, jossa tuotantosuuntana sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto (esim. kasvihuoneviljely ja tunneliviljely), jota valvotaan Ruokaviraston uusien ohjeiden mukaan viiden vuoden välein.

Pienimuotoista kasvihuoneviljelyä, joka myy suoraan kuluttajalle alle 50000 kg/vuosi ja/tai toimittaa paikalliseen vähittäismyyntiin alle 50000 kg/vuosi, valvotaan tarvittaessa. Vantaalla on muutamia alkutuotannon toimijoita, joilla on pienimuotoista kasvihuone tai sisällä tapahtuvaa alkutuotantoa.

Vantaalla toimii mansikoiden alkutuotanto- ja suoramyyntipaikka. Ruokaviraston ohjeen mukaan sellaisenaan syötävien marjojen alkutuotantopaikkoja valvotaan joka kolmas vuosi. Vati-järjestelmään siirryttäessä vuoden 2019 alussa alkutuotantopaikkojen määrä tietojärjestelmässä päivittyi automaattisesti, eikä tässä tilanteessa toimijoiden silloin tarvinnut tehdä erillistä ilmoitusta alkutuotantopaikasta, kun tieto alkutuotannosta siirtyi tietojärjestelmien kesken. Alkutuotannon aloittamisesta on tehtävä rekisteröinti ilmoitus, josta tiedot laitetaan Ruokaviraston valtakunnalliseen Vati elintarvikevalvontatieto järjestelmään. Rehun alkutuotanto kuuluu Ruokaviraston rehun valvontaan, mutta monet alkutuottajat (varsinkin peltoviljelyssä) kuuluvat myös Ruokaviraston rehun alkutuotannon valvontaan (eivät kuulu siis rehun osalta elintarvikkeiden alkutuotannon valvontaan).

10.8 Vientivalvonta

Elintarvikkeiden vientiä EU-alueen ulkopuolisiin ns. kolmansiin maihin on valvottava lähtömaassa vastaanottajamaan vaatimalla tavalla. EU-alueelle liha-, kala-, maito- ja munatuotteet saa viedä vapaasti Ruokaviraston antaman laitostai varastonumeron perusteella. Samoin yhdistelmäelintarvikkeet ja ei-eläinperäiset elintarvikkeet kuuluvat EU:n alueella vapaan liikkuvuuden piiriin.

Vantaalla valmistetuista elintarvikkeista tai Vantaalla sijaitsevista varastoista lähtevistä elintarvikkeista tehdään vientitodistus, jos elintarvike-erä toimitetaan EU:n ulkopuolelle eli nk. kolmanteen maahan. Virkaeläinlääkäri valvoo, että elintarvike-erä täyttää vastaanottajamaan vaatimukset ja antaa todistuksen vientiä varten.

Elintarvikevienti on tärkeää useille Vantaalla sijaitseville yrityksille. Elintarvikkeiden vientivolyymi on huippuvuosista vähentynyt, mutta vientierille asetetut vaatimukset ovat lisääntyneet. Syksyllä 2014 Venäjä asetti EU:sta peräisin olevat elintarvikkeet aluksi vuoden mittaiseen vientikieltoon, mitä on sittemmin jatkettu. Tämä on vähentänyt elintarvikevientiä merkittävästi. Viranomaisvalvonta tai viranomaisen resurssien puute ei saa olla esteenä viennin toteutumisella. Viranomaistoiminnan on oltava kaikissa olosuhteissa riittävää, joustavasti toteutettua ja myös viennin elpymiseen on varauduttava.

10.9 Eläinperäisten elintarvikkeiden maahantuonti sisämarkkinoilta

Ruokavirasto määrää 9.4.2021 annetun elintarvikelain (297) 49 §:n nojalla tiettyjä Euroopan unionin jäsenvaltioista Suomeen tuotuja eläinperäisiä elintarvikkeita koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta. Ilmoitusvelvollisuus koskee seuraavia elintarvikkeita:

- eläinperäisten elintarvikkeiden hygieniasetuksen 8 artiklassa luetellut salmonellaerityistakuutuotteet: raaka naudan ja sian liha, mukaan lukien jauheliha, kotieläiminä pidettyjen kanojen, kalkkunoiden, helmikanojen, ankkojen ja hanhien liha, mukaan lukien jauheliha sekä raa'at kananmunat
- muu eläimistä saatu raaka liha
- kaikista eläinlajeista peräisin olevat raakalihavalmisteet
- lämpökäsittelemätön maito
- lämpökäsittelemättömästä maidosta valmistetut juustot

Ilmoitukset tehdään takautuvasti neljästi vuodessa edeltävien kolmen kuukauden osalta, 15.1., 15.4., 15.7. ja 15.10. mennessä tai ilmoituksen voi tehdä myös kuukausittain seuraavan kuukauden 15. päivään mennessä.

Sisämarkkinatuojille on lähetetty Ruokaviraston määräys sekä tieto ilmoitusvelvollisuudesta sähköpostilla marraskuussa 2021. Tarvittaessa tietoa

Ruokaviraston määräyksestä ja ilmoitusvelvollisuudesta on annettu toimijoille myöhemminkin.

Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnin valvonta toteutetaan osana yleistä elintarvikevalvontaa OIVA-tarkastusten yhteydessä. Suurin osa Ruokavirastolta siirtyneistä elintarvikealan toimijoista oli jo aiemmin osana yleistä Oiva-elintarvikevalvontaa. Ruokavirastosta siirtyneiden toimijoiden tiedot on lisätty Vati-järjestelmään, ja niitä valvotaan osana muuta elintarvikevalvontaa.

Liitteessä 2 sisämarkkinatuontikohdetoiminta sisältyy elintarvikkeiden maahantuontikohdassa esitettyihin tietoihin. Pääosin sisämarkkinatuontia harjoitetaan laitoksissa, varastoissa, erikoistuneissa myymälöissä sekä maahantuojien toimesta. Oiva –elintarvikevalvonnassa sisämarkkinatuonnin valvonta tapahtuu osana maahantuonnin valvonta kokonaisuutta. Oivassa ei ole erillistä sisämarkkinatuonninvalvontaa, vaan Oivassa se tapahtuu elintarvikkeiden maahantuonnin valvonnan yhteydessä.

Sisämarkkinamaahantuonnin valvonta oli yksi elintarvikevalvonnan painopistealue vuonna 2023 ja sitä jatketaan vuonna 2024. Sisämarkkinoilta tuodun Salmonella erityistakuiden piiriin kuuluvan lihan näytteenotto projekti toteutettiin vuonna 2023.

10.10 Takaisinvedot ja RASFF-ilmoitukset

Ruokavirasto lähettää kiireelliset, terveydelle vaarallisten ja määräysten vastaisten elintarvikkeiden takaisinvetoilmoitukset kuntiin. Tuotevirhe on voitu havaita joko Suomessa tai muualla Euroopassa, jolloin ilmoitus tulee RASFF-järjestelmän (Rapid Alert System for Food and Feed) kautta.

Jos tuotteen ilmoitetaan olleen valmistettu, varastoitu, myynnissä tai tarjolla Vantaalla, ollaan yhteydessä asianomaiseen elintarviketoimijaan ja varmistetaan, että ilmoitusta koskevien elintarvikkeiden takaisin veto ja hävittäminen tulee suoritetuksi. Joissakin tapauksissa viranomainen tekee elintarvike-erästä hylkäys- ja hävittämispäätöksen.

10.11 Pakkausmerkinnät

Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät on tehty kuluttajan avuksi, eivätkä ne saa johtaa kuluttajaa harhaan elintarvikkeen tai sen ominaisuuksien tai siihen muutoin liittyvien seikkojen suhteen. Kuluttajavalituksista ja takaisinvedoista merkittävä osa liittyy pakkausmerkintöihin.

Euroopan parlamentti ja neuvosto on antanut asetuksen 1169/2011/EY elintarviketietojen antamisesta kuluttajalle (ns. elintarviketietoasetus). Elintarviketietoasetus säättää useita tarkennuksia pakkausmerkintöihin, joista oleellisemmat liittyvät pakkausmerkintöjen luettavuuteen, pakollisiin lisätietoihin, elintarvikkeen nimeen, ainesosaluetteloon, allergioita ja intoleransseja aiheuttaviin aineisiin ja vähimmäissäilyvyysaikaan. Elintarviketietoasetuksen myötä ravintoarvomerkinnot tulivat pakollisiksi pakattuihin elintarvikkeisiin 13.12.2016. Vantaalla pakkausmerkintöjen on oltava sekä suomen- että ruotsin kielellä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetusta 834/2014, jolla säädetään elintarviketietojen antamisesta pakkaamattomista elintarvikkeista, on alettu soveltaa 1.4.2015. Tämä koskee sekä vähittäismyyntipaikkoja että tarjoilupaikkoja. Pakkaamattomista elintarvikkeista on vähittäismyyntipaikassa annettava seuraavat tiedot: elintarvikkeen nimi, elintarvikkeen ainesosat, allergiaa ja yliherkkyyttä aiheuttavat aineet, alkuperämaa sekä tarvittavat käyttö- ja säilytysohjeet. Suolan ja rasvan määrät sekä tarvittaessa ilmoitus voimakassuolaisuudesta kirjallisesti tietyistä elintarvikkeista.

Elintarvikkeen alkuperämaa tulee ilmoittaa, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan tai sen ilmoittaminen on säädetty pakolliseksi. Jos elintarvikkeen alkuperämaa ilmoitetaan ja se on eri kuin pääainekseen alkuperämaa, on pääainekseen alkuperämaa ilmoitettava tai kerrottava, että se ei ole peräisin elintarvikkeen alkuperämaasta. Komission täytäntöönpanoasetus EU N:o 2018/775 säättää elintarvikkeen pääainekseen alkuperämaan ilmoittamisesta. Asetus on voimassa ja sitä on sovellettu 1.4.2020 alkaen.

Suomessa valmistetun elintarvikkeen ainesosana olevan lihan sekä maidon ja maitotuotteiden ja tiettyjen vastaavien valmisteiden ainesosana käytetyn maidon alkuperämaan ilmoittamisesta säädetään Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella 218/2017. Asetus on voimassa 31.12.2023 saakka. Asetuksen voimassa oloaikaa tullaan todennäköisesti jatkamaan. Aiemmin asetuksen voimassa oloaikaa on jatkettu Maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla 685/2019, 83/2020, 361/2020 ja viimeisimpänä 885/2021.

Tarjoilupaikoissa on aterian ainesosana käytettävien tuoreen, jäähdytetyn tai jäädytetyn lihan alkuperämaa pitänyt ilmoittaa kuluttajalle kirjallisesti 1.5.2019 alkaen. Asiasta säädetään Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 154/2019, joka astui voimaan 1.5.2019. Asetuksen voimassa oloa on jatkettu 30.4.2025 saakka (MMM 197/2023). Lisäksi tarjoilupaikoissa on ilmoitettava kuluttajalle

elintarvikkeen nimi kirjallisesti sekä allergioita ja intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet, jotka tietyin edellytyksin voidaan ilmoittaa myös suullisesti. Lihalajit, joita asetus koskee ovat naudanliha, sianliha, lampaan- ja vuohenliha sekä siipikarjanliha. Alkuperämaan ilmoittaminen koskee myös näistä lihoista tehtyä jauhelihaa.

Vuonna 2024 valvonnassa jatketaan pakkausmerkintöjen valvontaa.

10.12 Kontaktimateriaalit

Kontaktimateriaaleilla tarkoitetaan materiaaleja ja tarvikkeita, jotka ovat joko suoraan tai välillisesti kosketuksessa elintarvikkeen kanssa. Kontaktimateriaaleja ovat esimerkiksi elintarvikkeiden pakkausmateriaalit, keittiövälineet, elintarviketeollisuuden laitteet ja kertakäyttökäsineet. Materiaaleista ja tarvikkeista ei saa siirtyä elintarvikkeeseen ainesosia, jotka voivat vaarantaa terveyttä tai aiheuttaa elintarvikkeeseen muutoksia tai ominaisuuksien heikentymistä.

Kontaktimateriaaleja valmistavien, maahantuovien ja markkinoille saattavien toimijoiden pitää ilmoittaa toiminnastaan sijaintikuntansa elintarvikevalvontaviranomaiselle. Kontaktimateriaalien säädöstenmukaisuutta valvotaan muun elintarvikevalvonnan yhteydessä elintarvikkeita valmistavissa laitoksissa ja myös muissa elintarvikkeiden valmistus- ja myyntipaikoissa. Vantaalla on lisäksi toimijoita, joilla ei ole muita elintarvikkeisiin liittyviä toimintoja kuin kontaktimateriaalit. Nämä toimijat on saapuneiden ilmoitusten mukaisesti lisätty valvontakohderekisteriin, Vatiin. Kontaktimateriaalialan valvontakohteiden valmistajat, maahantuojat ja tukkumyyjät on luokiteltu Vatissa toimintansa perusteella uusiin toimintatyyppeihin. Elintarvikkeiden valmistus- ja myyntipaikoissa sekä kontaktimateriaalitoimijoiden kohteissa kontaktimateriaalitoimintatyyppien suunnitelmallinen valvonta jatkuu liitteen 2 riskiluokituksen mukaisesti vuonna 2024.

10.13 Ravintolisät

Ravintolisillä tarkoitetaan elintarvikkeita, joiden tarkoituksena on täydentää tavanomaista ruokavaliota ja joilla on yhden tai useamman ravintoaineen kanssa ravitsemuksellinen tai fysiologinen vaikutus. Koostumuksensa puolesta ne ovat kuitenkin elintarvikkeita, joita säätelee elintarvikelaki.

Ravintolisien valvonnassa keskitytään koostumuksen (ainesosien ja niiden määrän sallittavuus), merkintöjen (ravintolisäasetuksen mukaiset merkinnät) sekä

ravintolisäilmoitusten valvontaan. Ravintolisien vaatimustenmukaisuus voidaan todentaa pakkausmerkintä-, resepti- ja asiakirjatarkastuksin sekä tarvittaessa analyysi- tai omavalvontatodistuksin. Ravintolisien markkinoinnissa käytetyt väitteet kuuluvat myös valvonnan piiriin. Vantaalla on ravintolisien maahantuontia, varastointia, tukku- ja vähittäismyyntiä.

10.14 Näytteenotto

Ympäristöterveydenhuollon näytteenottosuunnitelmassa on huomioitu EU:n (mikrobikriteeriasetus 2073/2005) ja kansallisen lainsäädännön sekä Ruokaviraston ohjeistus (4094/04.02.00.01/2020/3), Elintarvikkeiden mikrobiologiset analyysit - Ohje valvontaviranomaisille (4095/04.02.00.01/2020/4), Elintarvikkeiden mikrobiologiset vaatimukset komission asetuksen (EY) No 2073/2005 soveltaminen sekä yleisiä ohjeita elintarvikkeiden mikrobiologisista tutkimuksista - Ohje elintarvikealan toimijoille.

Näyte voi koostua useammasta osanäytteestä. Näytteenotto on joko satunnaisotantaan perustuvaa, valikoivaa (esim. korkeariskinen tuote, epätyydyttävät tuotanto-olosuhteet) tai epäilyyn perustuvaa näytteenottoa (esim. ruokamyrkytyspäily tai -epidemia). Viranomaisnäytteenotossa täytetään itseäljennävä näytteenottotodistus-lomake, josta yksi osa jää näytteenottopaikkaan, toinen osa näytteenottajalle ja kolmas osa toimitetaan näytteen mukana laboratorioon. Näytteiden tutkimustulokset toimitetaan viranomaiselle ja toimijalle.

10.14.1 Projektit ja tasokartoitukset

Valvontaviranomainen tekee suunnitelmallista näytteenottoa liittyen seuranta- ja valvontatutkimuksiin, joilla arvioidaan omavalvontajärjestelmän toimivuutta, elintarvikehuoneiston hygieenistä tasoa, elintarvikkeiden laatua ym. Seurantatutkimuksissa kerätään tietoa analysoitavien mikrobien tai kemiallisten aineiden esiintyvyydestä tai elintarvikkeiden saastumisasteesta, mutta seurantaan ei liity valvontatoimenpiteitä. Valvontatutkimuksissa tulosten perusteella ryhdytään tarvittaviin valvontatoimenpiteisiin.

Pääosin elintarvikevalvonnassa toteutetaan valvontatutkimusprojekteja. Projektitulosten perusteella puututaan elintarvikehuoneistojen rakenteisiin tai toimijoiden toimintatapoihin. Jos näytetulos on heikko, toimijaa neuvotaan, jonka jälkeen otetaan uusintanäytteet toimijan kustannuksella.

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen voi projekteissa olla tapauksesta riippuen toimijalle maksullista tai ilmaista. Näytteenoton yhteydessä voidaan suorittaa myös tiettyyn toimintaan kohdistuvaa valvontaa. Vuoden 2024 kohdennetun näytteenoton suunnitelma on esitetty taulukossa 3. Näytteenottoprojekteja on suunniteltu yhdessä MetropoliLabin, Helsingin, Hyvinkään ja Espoon kaupunkien sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa ja yhteisistä projekteista laatii vetovastuussa oleva valvontayksikkö raportin.

Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan lisäksi Ruokaviraston tai muun ulkopuolisen tahon organisoimiin kartoituksiin suorittamalla pyydettyä näytteenottoa. Näistä alueellisista, valtakunnallisista tai kansainvälisistäkin seurantatutkimuksista saadaan usein tieto vasta toimintavuoden aikana.

Taulukko 3. Suunnitelmallinen näytteenotto projekteissa vuonna 2024

Projekti	Valvontakohde	Analyysit	Näytemäärä	Kustannukset
Veden hygieeninen laatu tarjoilupaikoissa	Tarjoilupaikat	Mikrobiologiset	25–30 kpl	Viranomainen
Listeria pintapuhtaus hyväksytyissä sekä erityisryhmille valmistavissa elintarvikehuoneistoissa	Hyväksytyt elintarvikehuoneistot ja Erityisryhmille valmistavat elintarvikehuoneistot	Mikrobiologinen	80–90 kpl	Viranomainen

Projektikohtaisesti laaditaan projekti- ja analyysisuunnitelmat sekä tarvittaessa ohjeet ja lomakkeet elintarvikenäytteenottoon ja olosuhde- tai prosessivalvontaan näytteenoton yhteydessä. Projektinäytteet tutkitaan laboratoriossa, jonka kanssa valvontayksiköllä on palvelusopimus.

Analyysit elintarvikevalvonnan näytteenottoprojekteissa 2024:

Veden hygieeninen laatu tarjoilupaikoissa:

- Escherichia coli
- Koliformiset bakteerit
- Suolistoperäiset enterokokit
- Pesäkkeiden lukumäärä (22°C)

Listeria pintapuhtaus hyväksytyissä sekä erityisryhmille valmistavissa elintarvikehuoneistoissa:

- Listeria monocytogenes, kvalitatiivinen

10.14.2 Omavalvonnan toimivuuden arviointi

Viranomaisen suorittaa tarvittaessa pistokoeluonteista näytteenottoa toimijoiden omavalvonnan toimivuuden arvioimiseksi. Pienemmissä kohteissa näytteitä voidaan ottaa tarkastuksen yhteydessä, havaittaessa elintarvikkeissa tai niiden käsittelyssä puutteita tai jos toimijan omavalvontaan ei kuulu riittävästi tai lainkaan näytteenottoa. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on tällöin toimijalle maksullista.

10.14.3 Näytteenotto ruokamyrkytyspäilyissä ja valituksissa

Ruokamyrkytyspäilyjen ja -epidemioiden sekä kuluttajavalitusten perusteella otetaan näytteitä, mutta niiden määrää on ennakkoon mahdoton arvioida tarkasti. Vuosittain ruokamyrkytyspäilyjä ja valituksia on molempia elintarvikevalvonnan tietoon tullut 60–100. Tapaukset selvitetään viipymättä ja ruokamyrkytyspäily- ja epidemianäytteiden tutkimuksista sovitaan yhteistyössä laboratorion kanssa. Näytteeksi voidaan ottaa sekä valmiita elintarvikkeita, raaka-aineita tai puhtausnäytteitä pinnoilta. Valitus- ja ruokamyrkytystapauksissa tarkastus, näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on toimijalle maksutonta.

Valitusten johdosta on yleensä vuosittain tutkittu 5–15 näytettä.

Ruokamyrkytysnäytteissä vuosittainen vaihtelu on ollut hyvin suurta ja vaihdellut 5–50 tutkitun näytteen välillä. Ruokamyrkytyksissä tutkitaan tavallisesti useita näytteitä tapausta kohden, kun aiheuttajasta on harvoin varmuutta. Aina ilmoitus ruokamyrkytyspäilystä ei johda näytteenottoon. Näin on esimerkiksi silloin, jos sairastuneita on vain yksi, vaikka epäiltyä ruoka olisi nauttinut lukuisa joukko ihmisiä tai jos kyseessä on yhteen perheeseen rajoittunut epidemia ja tartunnan epäillään levinneen henkilöstä toiseen, eikä elintarvikkeiden välityksellä.

Epidemiaselvityksistä on kerrottu tarkemmin valvontasuunnitelman yleisessä osassa kohdassa, jossa on erityistilanteisiin varautumisesta.

10.15 Valvontaprojektit

Näytteenottoa sisältävien projektien lisäksi voidaan toteuttaa pelkästään tarkastuksen sisältäviä projekteja. Projektitarkastukset voidaan suorittaa erillisinä tarkastuskäynteinä tai ne voidaan yhdistää suunnitelmallisen valvonnan tarkastukseen.

Vuonna 2024 toteutetaan vähittäismyymälöiden, etämyynnin ja maahantuojien pakkausmerkintäprojekti. Pakkausmerkintöjen lainmukaisuutta valvotaan sekä

osana elintarvikevalvonnan suunnitelmallisia tarkastuksia että erillisinä projektitarkastuksina.

10.16 Valvonnan painopistealueet

Vuoden 2024 valtakunnalliset painopistealueet:

- Lämpötilahallinta (Oiva-asiakokonaisuus)
- Jäljitettävyys (Oiva-rivit 16.1 ja 16.9)
- Histamiinivalvontaprojekti
- Valvojan työkalupakki
 - Koulutuksiin osallistuminen ja työkalujen hyödyntäminen valvonnassa
- Kohteet valvonnan piiriin
 - Toteutetaan edellisvuoden ohjeistettua suunnitelmaa
 - Toimijat valvonnan piiriin, jotka sinne lakisääteisesti ja Ruokaviraston ohjeen mukaan kuuluvat
 - Aktiivisten kohteiden kohdetoimintojen saattaminen ajan tasalle
- Valtion ja kuntien käytössä olevan yhteisen toiminnanohjaus- ja tiedonkeruujärjestelmän (VATI) jatkuva kehittäminen ja siihen osallistuminen
- Pandemiavalmiuden kehittäminen, koronapandemian opit ympäristöterveydenhuollossa
 - Otetaan käyttöön sovitut toimintatavat

Vuoden 2024 yksikön omat painopistealueet:

- Sisämarkkinatuonnin valvonta
- Varastohotellien valvonta
- Lisäaineiden valvonta
- Vähittäismyymälöiden pakkaamien elintarvikkeiden säilyvyystutkimukset

Lainsäädäntö

- Yleinen elintarvikeasetus (EY) N:o 178/2002
- Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) N:o 852/2004
- Eläimistä saatavia elintarvikkeita koskeva hygieniasetus (EY) N:o 853/2004
- Mikrobikriteeriasetus (EY) N:o 2073/2005
- Ravitsemus- ja terveysväiteasetus (EY) N:o 1924/2006
- Entsyymiasetus (EY) N:o 1332/2008
- Lisäaineasetus (EY) N:o 1333/2008
- Aromiasetus (EY) N:o 1334/2008

- Elintarviketietoasetus (EU) N:o 1169/2011
- Asetus (EU) N:o 609/2013 imeväisille ja pikkulapsille tarkoitetuista ruoista, erityisiin lääkinällisiin tarkoituksiin tarkoitetuista elintarvikkeista ja painonhallintaan tarkoitetuista ruokavalionkorvikkeista
- Virallista valvontaa koskeva asetus (EU) 625/2017
- Ravintolisädirektiivi 2002/46/EY
- Elintarvikelaki 297/2021
- Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämistä 1365/2011
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus ravintolisistä 78/2010
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus pakasteista 818/2012
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarviketietojen antamisesta kuluttajille 834/2014
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikevalvonnasta 315/2021
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus zoonooseista 316/2021
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikehygieniasta 318/2021
- Ruokaviraston määräys elintarvikevalvonnan valvontatiedosta 12/2021

11. ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA

11.1 Taustaa

Eläinlääkintähuoltolain 765/2009 10 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan.

Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Palvelun mitoitusta suunniteltaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut.

Kunnan suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma (Ruokavirasto laatii) ja alueellinen suunnitelma (aluehallintovirasto laatii), ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

11.2 Tehtävänjako kaupungineläinlääkärien välillä

1. kaupungineläinlääkäri, esimiestehtävät, kotieläinten terveyden- ja sairaanhoito, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.

2. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysturvallisuus, kotieläinten terveyden- ja sairaanhoito, sivutuote-, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.

3. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysturvallisuus, kotieläinten terveyden- ja sairaanhoito, sivutuotevalvonta, vastaanottotoimintaan liittyvät esihenkilötehtävät, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.

4. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysturvallisuus, sivutuote-, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.

Valvontaeläinlääkärit, eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonta, sivutuotevalvonta.

Henkilökunnan pätevyys varmistetaan virkavalinnan yhteydessä pyytämällä nähtäviksi tarpeelliset alkuperäiset tutkintotodistukset.

11.3 Täydennyskoulutussuunnitelma

Eläinlääkärien täydennyskoulutussuunnitelma on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisestä valvontasuunnitelmassa.

11.4 Tietojärjestelmäkuvaus

Vantaan kaupungin eläinlääkintähuollon viranomaistehtävät kirjataan Digian Tarkastaja-ohjelmaan, joka on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valvontasuunnitelmassa.

Kaupungin pieneläinvastaanotolla on käytössä sähköinen potilasohjelmisto Provet net.

Lisäksi eläinlääkintähuollossa käytetään valtakunnallisia rekistereitä, kuten Elvis. Eläinten ja eläinperäisten tuotteiden sisämarkkinakaupassa käytetään EU-komission ylläpitämää TRACES NT -järjestelmää.

Asiakirjojen lähettäminen aluehallintovirastoon muuttuu ja käyttöön otetaan USPA-järjestelmä.

11.5 Viestintä

Viestinnän vastuuhenkilöt sekä erityistilanneviestintä on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontasuunnitelman luvussa 6.

Merkittävistä eläintauteihin liittyvistä tapahtumista tiedottavat valtion viranomaiset.

11.6 Painopistealueet

Uusi eläinlääkintähuoltolaki on hyväksytty eduskunnassa keväällä 2023 ja se tulee mahdollisesti voimaan vuoden 2024 aikana erillisellä valtioneuvoston asetuksella. Voimaan tullessaan laki voi aiheuttaa muutoksia kuntien eläinlääkäripalvelujen järjestämiseen, kun kilpailuneutraliteetti tulee huomioida nykyistä paremmin.

Uusi eläinten hyvinvointilaki astuu voimaan vuoden 2024 alusta. Uuden lainsäädännön toimeenpano, ohjeistus, koulutus ja edellyttää vuonna 2024 runsaasti Ruokaviraston, aluehallintovirastojen ja kuntien panostusta.

11.7 Eläinten terveydenhoito

11.7.1 Vantaan ympäristölautakunnan vahvistamat klinikkamaksut

Vantaan kaupungin klinikkamaksu on hyväksytty ympäristölautakunnassa 5.11.2020. Klinikkamaksun suuruus 1.1.2021 alkaen määräytyy seuraavasti:

15 min	12 €
30–45 min	18 €
60–75 min	24 €
90 min tai pidempi	36 €
päivystyspotilaat	18 €

11.7.2 Eläintenpitopaikat

Vantaalla on arviolta noin 25 000 pienikokoista seura ja harrastuseläintä (arvio yksi eläin joka kahdeksannella asukkaalla). Eläintenpitopaikkoja (talli, lampola tms.) on ympäristökeskuksen tiedossa 76 kappaletta. Maidontuotantotiloja enää ole. Lampoloita Vantaalla on neljä.

11.7.3 Eläinlääkintäpalvelut virka-aikana

Vantaan kaupungin Ympäristökeskus huolehtii alueellaan virka-aikana pieneläinten peruseläinlääkäripalveluista sekä kiireellisen eläinlääkäriavun antamisesta.

Kiireettömät suureläinkäynnit sekä kiireellinen suureläinten eläinlääkäriapu hankitaan Porvoon kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Vantaan kaupungin palveluksessa olevista virkaeläinlääkäreistä kolme osallistuu potilastyöhön. Vastaanotolla on arkisin virka-aikana vakituinen eläintenhoitaja.

Kaupungineläinlääkärin vastaanotolla vuodessa potilaskäyntejä on noin 5500. Potilasmäärät vuosina 2019–2025 on esitetty taulukossa 10. Klinikkamaksun muuttuminen vaikuttaa potilasmäärien raportointiin vuodesta 2019 alkaen. Vastaanotto on valmistunut vuonna 2001 ja se sijaitsee noin 7 km päässä ympäristöterveydenhuollon toimistosta. Vastaanotolla on kaksi erillistä tutkimushuonetta, toimenpidehuone esim. hammaskivenpoistoon, leikkaussali, laboratorio, röntgenkuvaukseen varatut tilat, välinehuolto, toimisto, pakastehuone, siivousvälinevarasto sekä kaksi heräämishuonetta potilaille. Asiakkaille vastaanotolla on odotustila sekä WC ja henkilökunnalle sosiaalitilat pukuhuone, suihku, wc ja taukotilat. Taukotilassa on mahdollisuus yöpyä ja laittaa ruokaa. Lisäksi on varastotilaa lääkkeille ja tarvikkeille.

Taulukko 4. Potilasmäärä vuosina 2019–2025

vuosi	potilaita
2024–2025	6000
2023 (28.11.2023 saakka)	5608
2022	5954
2021	6015
2020	5728
2019	5701

Arkiaamupäivinä klo 8.30–11.00 eläintenhoitaja huolehtii puhelimeen vastaamisesta, neuvoo asiakkaita sekä varaa aikoja. Ajanvarauksia voi tehdä myös nettiajanvarauksessa perustoimenpiteisiin ympärivuorokauden. Iltaisin puhelimessa palvellaan päivystyspotilaita.

Aamupäivisin hoidetaan erittäin kiireelliset potilaat, jos kaupungineläinlääkäri on paikalla toimipisteessä. Jos kaupungineläinlääkäri ei muulta valvontatyöltään ehdi paikalle, potilas ohjataan yksityisille eläinlääkäriasemille.

Vastaanoton virka-aikaiset potilaat hoidetaan pääsääntöisesti ajanvarauksella klo 12–16. Kaupungineläinlääkärit huolehtivat perustason terveyden- ja sairauenhoidosta (esim. rokotukset, terveystarkastukset, perussisätautipotilaat, kissojen ja koirien kastraatit, sterilisaatiot, kasvainten poistot). Iltapäivisin klo 12–

16 kiireelliset potilaat hoidetaan mahdollisuuksien mukaan tai ne ohjataan yksityisille eläinlääkäriasemille.

Vastaanotolla käy siivooja arkiaamuisin. Eläintenhoitaja huolehtii eläinlääkintään käytettävien laitteiden ylläpidosta ja puhtaanapidosta.

11.7.4 Eläinlääkintäpalvelut päivystysaikana

Virka-ajan ulkopuolella Vantaa huolehtii pieneläinten kiireellisen eläinlääkärinavun tarjoamisesta. Muiden kuin pieneläinten kiireellisestä hoidosta on sopimus Porvoon kaupungin kanssa. Vastavuoroisesti Vantaan kaupunki hoitaa päivystysaikaiset Porvoon alueen (Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Pornainen, Porvoo ja Sipoo) pieneläimet.

Vantaan kaupungin pieneläinpäivystys on virallisesti arkisin klo 17–07 ja viikonloppuisin perjantaista klo 17 maanantaiaamuun klo 07. Viime vuodet arki-illan potilas-/päivystystyö on aloitettu jo klo 15–17. Päivystyksestä huolehtivat useimmiten ulkopuoliset sopimuseläinlääkärit, kahdella potilastyötä tekevällä kaupungineläinlääkärillä on kuitenkin päivystysvelvollisuus. Päivystysaikana eläintenhoitaja on paikalla arkisin klo 17–22, lauantaisin klo 12–19 ja sunnuntaisin sekä pyhinä klo 12–19.

Päivystyseläinlääkärien ringissä on kymmenkunta eläinlääkäriä. Päivystävien eläinlääkärien ammatinharjoitusoikeus tarkastetaan Ruokaviraston eläinlääkärirekisteristä. Päivystyshoitajien ringissä on vaihteleva määrä hoitajia, yleensä noin 10 kappaletta. Vuorot jaetaan etukäteen 4 kuukauden jaksoissa.

Päivystävällä eläinlääkärillä on käytössään auton lämmitystolppa. Autotallia ei ole, mutta eläinlääkäri toimii vain vastaanotolla hoitaen pieneläimiä, joten autossa ei tarvitse säilyttää lääkkeitä ja hoitotarvikkeita hyötyeläinten ja hevosten hoidon varalta.

11.7.5 Yksityinen eläinlääkintäpalvelujen tarjonta

Kaupungin oman vastaanoton lisäksi Vantaan alueella toimii toistakymmentä pieneläinlääkäriä tai vastaanottoa. Kaksi eläinlääkäriasemaa päivystää ympärivuorokautisesti ja muut yksityiset ovat avoinna arkisin klo 8–20 välillä, osa asemista on avoinna lauantaisin. Yksityiset eläinlääkäriasemat tarjoavat osa varsin korkeatasoista palvelua, tarjoten lähes kaikki tarvittavat tutkimus- ja hoitomahdollisuudet. Vantaalaiset pieneläinten omistajat käyttävät paljon myös lähialueen, etenkin Helsingin ja Espoon yksityisten eläinlääkäriasemien palveluja.

Osalla on käytössä osan päivää päivystys ilman ajanvarausta. Kaksi yksityistä pieneläinvastaanottoa on avoinna ympärivuorokauden kiireellisiä tapauksia ja oman ketjunsa jatkohoidettavia potilaita varten.

11.7.6 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Vantaan kaupungin eläinlääkäreillä ei ole terveydenhuoltosopimuksia vantaalaisten tuotantotilojen kanssa. Vantaan kaupungin alueella sijaitseva nautatila on solminut terveydenhuoltosopimuksen Helsingin yliopiston Saaren klinikan kanssa. Jatkossa asiakkaita ohjataan ottamaan yhteyttä Porvoon suurelänpraktikoihin, joilta tarvittaessa saa terveydenhuoltopalvelua.

11.8 Eläinten terveyden valvonta

11.8.1 Eläintautivalmius

Äkillisessä tautipurkauksessa AVI:n ohjauksessa tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtyy ensisijaisesti valvontaeläinlääkärit ja tarvittaessa sijaisena toimivat 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri. Praktiikka hoidetaan poikkeusolosuhteissa normaaliin tapaan. Jos tarpeen, kiireettömät ajanvaraukset perutaan.

11.8.2 Eläintautitapaus

Jos epäillään tarttuvaa eläintautia, ryhtyvät valvontaeläinlääkärit tarvittaessa yhdessä muiden kaupungineläinlääkäreiden kanssa lainsäädännön edellyttämiin kiireellisiin toimenpiteisiin (näytteenotto, rajoittavat määräykset). Epidemiologinen selvitys sekä toimenpiteet taudin saneeraamiseksi ovat kiireettömämpiä tehtäviä ja tarvittaessa näihin toimenpiteisiin osallistuvat kaikki eläinlääkärit. Pääasiassa toimenpiteistä vastaavat valvontaeläinlääkärit 2. tai 3. kaupungineläinlääkärin avustaessa tarvittaessa.

Mahdolliset uusintatarkastukset ja uudet näytteenotot pyrkii valvontaeläinlääkäri hoitamaan loppuun 2. tai 3. kaupungineläinlääkärin avustaessa tarpeen mukaan.

11.8.3 Eläinten ja ihmisten välillä tarttuvat taudit

Koska Vantaan kaupungin eläimistä merkittävä osa on pienikokoisia seura- ja harrastuseläimiä, aiheuttaa raivotautiepäily todennäköisimmin toimenpiteitä. Tavallisimmassa tapauksessa ihmistä puree ulkomailta tuotu koira. Puremasta ilmoittaa terveydenhuolto tai henkilö, jota on purtu. Jos eläimen omistajasta on riittävät tiedot, selvitetään eläimen kliininen kunto ja rokotushistoria

mahdollisimman nopeasti. Jos epäillään kliinistä raivotautia, lopetetaan eläin ja lähetetään se Ruokavirastoon tutkittavaksi raivotaudin varalta.

Vantaan tuotantoeläintiloilla todettu tai epäilty *Salmonella*, EHEC tai pernarutto - löydös aiheuttaa myös toimenpiteiden aloittamisen. Lintuinfluenssaan liittyvä siipikarjan ulkonapitokielto on työllistänyt aiempaa enemmän.

Eläintautilaista ja sen nojalla annetuista säädöksistä löytyy yksityiskohtaiset ohjeet eri eläintautitapauksissa aloitettaville toimenpiteille. Lisäksi eläintautitapauksessa ohjausta saadaan aluehallintovirastosta ja Ruokavirastosta.

11.8.4 Varosuunnitelmien laadinta ja ylläpito

Toimenpiteet on kuvattu Vantaan ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa. Ohjeiden päivytystä jatketaan vuonna 2024. AVI:n valmiussuunnitelma eläintautien torjumiseksi löytyy omana kansionaan Sharepointista ympäristöterveyden valvontakohdasta.

11.8.5 Valmiuskoulutus

Vantaan kaupungineläinlääkärit eivät toimi valmiuseläinlääkäreinä.

11.8.6 Ilmoitusmenettelyt eläinlääkintä- ja terveydenhuoltoon

Ilmoitusmenettelyt tehdään Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 325/2021 muista torjuttavista, valvottavista ja muista ilmoitettavista eläintaudeista, eläintautien ilmoittamisesta sekä mikrobikantojen toimittamisesta mukaisesti. Hoidetuista potilaista koostetaan myös kuukausi-ilmoitukset, jotka toimitetaan aluehallintovirastoon. Samassa lomakkeessa ilmoitetaan kuukausittain ilmoitettavat eläintaudit.

11.8.7 Terveysvalvontaohjelmat, kirjanpito

Vantaan nautatiloilta pyydetään tarvittaessa selvityksiä kotiteurastettujen nautojen BSE-näytteenotosta. Kotiteurastuksia koskevia ilmoituksia ei ole tullut, tarvittaessa ne arkistoidaan.

Terveysvalvontaohjelmia koskevat tiedot on arkistoitu mappeihin. Tiloilla tehdyt käynnit ja näytteenotot on merkitty Tarkastaja-ohjelmaan. Tällä hetkellä Vantaalla ei ole tiloja terveysterveysvalvontaohjelmissa.

Jos terveystalvontaohjelmia ei noudateta, otetaan yhteyttä toiminnanharjoittajaan ja tarvittaessa lisäohjeita pyydetään aluehallintovirastolta.

11.8.8 Eläintautikartoitukset

Eläintautikartoituksiin liittyviä näytteenottopyyntöjä muilta viranomaisilta tulee satunnaisesti. Näytteet ottavat ensisijaisesti valvontaeläinlääkärit, tarvittaessa 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustavat.

11.8.9 Vesiviljely

Vantaalla ei ole tiedossa toimivia vesiviljelylaitoksia.

11.8.10 Kyyhkyslakat

Vantaalla sijaitsee ainakin yksi kyyhkyslakka. Harrastelintujen pitopaikat on hyvä olla tiedossa mahdollisten tautitapausten selvittämisen nopeuttamiseksi.

11.8.11 Muu tautivalvonta ja näytteenotto

Ruokaviraston pyynnöstä tehtävästä näytteenotosta vastaavat pääasiassa valvontaeläinlääkärit, tarvittaessa 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustavat. Tulokset välitetään oikealle taholle ja alkuperäiset tulokset arkistoidaan mappiin Eläintaudit ja Eläintautitulokset valvontaeläinlääkärin huoneeseen 3.69. Näytteenotot merkitään Tarkastaja-ohjelmaan.

Vantaalaisilta tuotantoeläintiloilta lähtee eläimiä satunnaisesti erilaisiin eläinnäyttelyihin sekä esimerkiksi keinosiemennysasemalle. Tapauksiin liittyy ylimääräisiä eläintautinäytteitä.

Näytteenotossa toimitaan näytteenottopyynnön mukana tulleen ohjeistuksen mukaan.

Vantaalla toimii muutamia mehiläistarhaajia. Esikotelomädän leviämisen ehkäisemiseen liittyviin toimenpiteisiin on ryhdytty ja toimenpiteitä jatketaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

11.8.12 Keinollinen lisääntyminen

Vantaalla ei ole valvonnan piiriin kuuluvia nautojen, sikojen tai hevosten keinolliseen lisääntymiseen liittyviä kohteita.

11.8.13 Sivutuotevalvonta

Valvontaeläinlääkärit valvovat Vantaan alueella toimivia sivutuotelaitoksia ja tekevät niihin valtakunnallisen valvontasuunnitelman mukaiset tarkastuskäynnit sekä rekisteröi tai hyväksyy ne uudet toimijat, jotka kuuluvat kunnan tehtäviin. Lisäksi valvontaeläinlääkäri myöntää tutkimuskäyttöön tulevien sivutuotteiden luvat. Ruokavirasto toimii sivutuotevalvonnan valtakunnallisena ohjaajana sekä suorittaa osaltaan valvontaa. Aluehallintovirasto ohjaa lain toimeenpanoa alueellisesti.

Elintarvikevalvonnan kohteissa sivutuotevalvonnasta vastaa elintarvikesäädöksiä valvova viranhaltija.

Sivutuotteiden hävitystapoja seurataan valvontakohteissa tehtävien muiden käyntien yhteydessä.

Jos lainsäädännön vastaisia menettelyitä tavataan, toimitaan uuden sivutuotelainsäädännön sisältävien hallinnollisten pakkokeinojen mukaisesti.

11.8.14 Tuonti- ja vientivalvonta

Eläinten vientivalvontaa ja näihin liittyviä todistuksia myöntävät pääasiassa valvontaeläinlääkärit ja sijaisena tarvittaessa toimivat 2. ja 3. kaupungineläinlääkäri. Hevosten vientitarkastukset tehdään talleilla ja todistukset kirjoitetaan sähköisessä TracesNT – järjestelmässä. Pieneläinten vientitarkastukset tehdään pääsääntöisesti vastaanotolla, mutta kohdemaan vaatiessa kuljetuslaatikon sinetöintiä viranomaisen toimesta, tehdään tarkastus lentokentällä. Helsinki-Vantaan lentokentältä lähtee runsaasti eläimiä sekä toisiin jäsenvaltioihin että kolmansiin maihin ja vientierien aikatauluista ja kohdemaan vaatimuksista johtuen tehdään tarvittaessa tarkastuksia myös muista kunnista lähtöisin oleville lemmikeille.

Eläinperäisten tuotteiden (ei elintarvikkeiden) tuontia ja vientiä valvotaan tarvittaessa. Vantaalla toimivien turkisinahka-alan toimijoiden vientitodistukset työllistävät edelleen ympäristökeskuksen väkeä. Vientitodistukset myöntävät pääasiassa valvontaeläinlääkärit, muut kaupungineläinlääkärit avustavat tarpeen mukaan. Valvontaeläinlääkäri hoitaa myös vientitodistuksiin liittyvien varastojen säännöllisen valvonnan.

Tuontivalvontaa ja siihen liittyvää näytteenottoa tapahtuu satunnaisesti. Pääasiassa näitä tehtäviä hoitaa valvontaeläinlääkärit.

Kolmasmaatuontiin liittyvät yhteydenotot tulevat yleensä Helsinki-Vantaan lentokentän tullista. Tullille annetaan pääasiallisesti puhelinneuvontaa. Tulli tekee päätöksen asiaan liittyen, virka-apuna Tullille tarjotaan tarvittaessa eläinten lopetuksia lentokentän tiloissa.

Laittomasti maahantuoduille eläimille tehdään tarkastuksia. EU-alueelta laittomasti maahantuotujen eläinten osalta toimivaltainen viranomainen on Aluehallintovirasto ja kolmansista maista laittomasti maahantuotujen eläinten osalta Ruokavirasto. Valvontaeläinlääkärit tai tarvittaessa sijaisena toimiva 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri tekee virka-apuna eläinten ja niiden asiakirjojen tarkastuksen.

Laittomaan maahantuontiin liittyvät tehtävät ovat viime vuosina lisääntyneet. EU-alueelta tuotujen eläinten tapauksia on vuosittain 10–15 tapausta ja kolmansista maista tuotuja yhdestä viiteen tapausta.

11.9 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Vuosittain tehdään noin 400 eläinsuojelukäyntiä/-tarkastusta ja tämän lisäksi 15–30 päätöstä, jotka eivät ole edellyttäneet tarkastusta. Määrät ovat lisääntyneet huomattavasti sen jälkeen, kun Vantaa sai toisen valvontaeläinlääkäriin viran. Päätöksiä ilman tarkastusta tehdään Löytöeläintalolle tuoduista huonokuntoisista eläimistä, jotka täytyy lopettaa eläinsuojelullisista syistä. Lisäksi päätöksiä ilman tarkastusta tehdään hylätyistä ja villiintyneistä eläimistä. Eläinsuojelulain mukaiset tarkastuskäynnit ja päätökset on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5. Eläinsuojelutarkastukset, -käynnit ja -päätökset 2017–2022

vuosi	tarkastus tai käynti / päätös lkm
2024–2025 (ennuste/vuosi)	440 / 20
2023 (arvio 23.11.2023)	480 / 20
2022	409 / 24
2021	252 / 25
2020	200 / 18
2019	249 / 25

Pääasiallisesti eläinsuojelutarkastuksia tehdään valitusten perusteella. Selkeästi suurin osa valituksista kohdistuu koirien ja kissojen pitoon. Hevosista valitetaan harvemmin.

Eläinsuojeluvalvonnasta vastaavat valvontaeläinlääkärit. Valvontaeläinlääkärit tekevät kaikki ilmoituksen varaisten toimijoiden (eläinkaupat, laajamittainen seura- ja harrastuseläintenpito) tarkastukset ja epäilyyn perustuvat tarkastukset.

Valvontaeläinlääkäreiden poissa ollessa kiireellisiä eläinsuojelutarkastuksia tekevät ensisijaisesti 2. ja 3. kaupungineläinlääkäri. Valvontaeläinlääkärit eivät osallistu potilastyöhön, joten jääviysongelmia tarkastuksilla ei synny.

11.9.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Pääasiassa valitukseen perustuvat eläinsuojelutarkastukset tehdään ennalta ilmoittamatta. Jos eläimen omistajaa on mahdotonta tavoittaa tai jos asian selvittelyyn tarvitaan nimenomaan omistajan läsnäoloa (pahoinpityepäily, riittävästä liikunnasta huolehtiminen), voidaan hänelle jättää kirjallinen yhteydenottopyyntö. Yksityishenkilön eläintenpitoon kohdistuvilla tarkastuksilla pyritään pitämään työturvallisuuden takaamiseksi kahta henkilöä.

Valvontaeläinlääkärit tekevät tarkastukset pääsääntöisesti parityönä. Tarvittaessa valvontaeläinlääkärin työparina on kaupungineläinlääkäri tai terveystarkastaja.

Jos säädöksiä on rikottu, kuullaan omistajaa suullisesti tarkastushetkellä tai jos omistaja ei ole viivytystä tavattavissa ja päätös edellyttää kuulemista, suoritetaan omistajan suullinen tai kirjallinen kuuleminen jälkikäteen. Kuulemisen jälkeen asia ratkaistaan ja päätös lähetetään asianosaisille tiedoksi.

Kiireellisiä toimia vaativissa tilanteissa ei kuuleminen ole tarpeen. Jos mahdollista, pyritään näissäkkin tilanteissa tarjoamaan omistajalle kuulemismahdollisuus puhelimitse.

11.9.2 Ilmoituksenvaraisten ja laajamittaisen toiminnan tarkastus

Ilmoituksenvaraiset toimijat Vantaalla ovat pääasiassa eläinkauppoja, talleja ja kenneleitä. Toimijoille pyritään tekemään eläinsuojelulain mukainen tarkastus vuosittain ja näitä tarkastuksia tehdään sekä ennalta sovittuina, että ennalta ilmoittamatta.

Ilmoituksenvaraisten kohteiden määrät on listattu resurssitarveliitteessä.

Eläinkauppojen ja kenneleiden tarkastuksella käytetään apuna Ruokaviraston laatimia uusia eläinsuojelutarkastuslomakkeita niiden valmistuttua.

Tallitarkastuksella käytetään apuna Ruokaviraston hevosille tarkoitettua tarkastuslomaketta.

Jos tarkastuksella todetaan toimijan hoitavan asiat hyvin, voidaan tarkastustiheyttä harventaa vuosittain tehtävästä tarkastuksesta. Vuoden 2024 aikana on tarkoitus tehdä riskinarvioon perustuva suunnitelma yksilöllisen tarkastusvälin

määrittämiseksi jatkossa ilmoitustenvaraisten ja laajamittaisten toimintojen tarkastamiseen aluehallintoviraston ohjeen mukaisesti.

Jos tarkastuksen yhteydessä havaitaan lainsäädännön vastaisuuksia, kuullaan yrityksen edustajaa annettavasta määräyksestä ja määräajasta tarkastuksen yhteydessä. Määräysten noudattaminen valvotaan uusintatarkastuksella.

11.9.3 Epäkohtailmoitukset tukivalvontaan

Jos tuotantotiloihin kohdistuvilla tarkastuksilla havaitaan EU:n maataloustukiin vaikuttavia puutteita, ilmoitetaan havainnot aluehallintovirastoon viipymättä. Ilmoituksen mukana toimitetaan kopio tarkastuspöytäkirjasta.

11.9.4 Määräysten seuranta

Eläinsuojelulain nojalla annettujen määräysten noudattamista valvotaan uusintatarkastusten sekä asiakirjojen avulla. Esimerkiksi siivottavaksi määrätyt eläintenpitotilat tarkastetaan uudelleen määräajan kuluttua. Eläinlääkärikäyntejä koskeva määräys kontrolloidaan pyytämällä määräaikaan mennessä todistusta eläinlääkärikäynnistä postitse. Eläinten kovakouraisen kohtelun kieltävien määräysten jälkivalvonta on haasteellista, koska uusintatarkastuksella ei voida havaita merkkejä määräyksen noudattamisesta tai noudattamatta jättämisestä. Jos samasta tapauksesta saadaan uusia eläinsuojeluilmoituksia, välitetään tiedot poliisille. Edellä mainittu koskee myös liikuntatarpeen tyydyttämistä koskevia määräyksiä.

Jos määräystä ei ole noudatettu, voidaan määräys uusaa tai siirtää asia Aluehallintovirastoon uhkasakon valmisteluun.

11.9.5 Yhteistyötahot

Eläinsuojeluasioissa yhteistyötä tehdään viikoittain Viikin Löytöeläintalon kanssa. Löytöeläintalolla järjestetään tilapäistä hoitoa kiireellisille eläinsuojelutapauksille.

Poliisin kanssa tehdään yhteistyötä esitutkintaan liittyen yhteisillä tarkastuksilla, sekä poliisin löytöeläintalolle tuomien eläinten jatkokäsittelyyn liittyen.

Tarkastuspöytäkirjat, joissa todetaan eläinsuojelusäädöksiä rikotun, toimitetaan poliisille säännöllisin väliajoin. Ertysen törkeistä tapauksista laaditaan erilliset esitutkintapyynnöt. Todistajan ominaisuudessa eläinlääkärit osallistuvat poliisin kuulusteluihin esitutkintavaiheessa sekä syyttäjän kutsumana todistajana oikeudessa.

Etelä-Suomen Aluehallintovirastoon lähetetään tarkastuspöytäkirjojen kopiot. Lisäksi AVI:sta saadaan neuvontaa sekä apua pitkäaikaisten eläinsuojeluongelmien käsittelyssä.

11.10 Eläinten lääkinnän valvonta

Lääkitsemisen valvontaan liittyvät tehtävät Vantaalla nousevat ajankohtaisiksi lähinnä vierasainevalvontanäytepyyntöjen yhteydessä. Toinen hyvin harvinainen mahdollisuus on meijerissä tai teurastamossa havaittu lääkejäämä, joka johtaa tilan lääkekirjanpidon tarkastukseen.

Vantaalaiset tuotantotilat eivät ole solmineet terveydenhuoltopalvelusopimuksia kaupungineläinlääkäreiden kanssa. Tuotantotilojen lääkekirjanpidon tarkastukset kuuluvat aluehallintoviraston vastuulle, joka tarvittaessa määrää kunnan virkaeläinlääkärin tekemään lääkekirjanpidon tarkastuksen.

11.11 Laatu

Kaupungineläinlääkärin vastaanoton toiminnasta on tehty asiakastyytyväisyyskysely satunnaisesti. Viimeisin asiakastyytyväisyyskysely on toteutettu marraskuussa 2012. Seuraava asiakastyytyväisyys on suunnitteilla.

11.11.1 Valitusten käsittely

Eläinlääkintätööhön liittyvien valitusten käsittelyn hoitaa 1. kaupungineläinlääkäri.

Eläinlääkintähuoltoon liittyviä valituksia tulee pääosin eläinsuojelutarkastusten suorittamisesta sekä saatuun kliiniseen eläinlääkäripalveluun liittyen. Valitukset ohjataan 1. kaupungineläinlääkärille, joka selvittää asian asianomaisten kannat ja vastaa valittajalle.

Jos kyseessä on potilaan hoitoon liittyvä valitus, eikä asiakas tyydy 1. kaupungineläinlääkärin päätökseen, ohjataan asiakasta ottamaan yhteyttä eläinlääkintävahinkojen arviolautakuntaan. Joissakin valitustapauksissa voidaan asiakasta neuvoa olemaan yhteydessä aluehallintovirastoon.

Kunta korvaa vahingonkorvauslain mukaisesti mahdolliset työntekijän virheestä tai laiminlyönnistä aiheutuneet vahingot.

11.12 Raportointi

Eläinlääkintähuollon käytön määrä raportoidaan vuosittain kaupunkiympäristölautakunnan lupajaostolle määräysten mukaisesti.

Eläinten terveydenhoitoon liittyvien sairaskäyntien määrä tuotantoeläintiloilla saadaan tarvittaessa Porvoon kaupungilta. Vastaanottokäyntejä ei tällä hetkellä eritellä päivystystapauksiin ja virka-aikana käyneisiin potilaisiin, vaan raportoidaan potilaiden kokonaismäärä. Uusi potilasohjelmisto saattaa tuoda asiaan muutoksen. Porvoon alueelle raportoidaan kuukausittain alueelta päivystysaikana Vantaalle tulleiden potilaiden määrä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvien tarkastusten, käyntien ja päätösten määrät lasketaan Tarkastaja – ohjelmaan tehdyistä kirjauksista.

Eläinlääkintähuoltoon liittyvät tarkastuspöytäkirjat sekä muut asiakirjat toimitetaan määräaikojen puitteissa muille viranomaisille. Yhteistyötahoja ovat mm.

Ruokavirasto, aluehallintovirasto sekä poliisi.

11.13 Eläinlääkintähuollon resurssitarvekartoitus

Eläinlääkäripalvelut

Tuotantotilat	kpl
Nautatilat:	
Lypsykarjatilat	0
Lihanautatilat	0
Emolehmätilat	1
Sikatilat:	
Lihasikalat	0
Emakkosikalat	0
Lammastilat	2
Vuohitilat	0
Hevostilat	42
Siipikarjatilat:	1
Munintakanalat	0
Broilerkasvattamot	2
Kalkkunakasvattamot	0
Siitoskasvattamot	2
Muut siipikarjayksiköt	0
Vesiviljelylaitokset	0
Ruokakalalaitokset	0
Poikastuotantolaitokset	0
Luonnonravintolammikot	0
Muut laitokset	1
Turkistarhat	0
Tarhatun riistan toimintayksiköt	0

Tuotantotilat	kpl
Mehiläistarhat	51
Muut tuotantoeläinyksiköt	0

Terveydenhuoltosopimusten määrä	Kpl
Naudat	
Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	1
Tilat, jolla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveydenhuoltosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista naudatiloista	100
Siat	
Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	0
Tilat, jolla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveydenhuoltosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista sikatiloista	0 %
Siipikarja	
Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	0
Tilat, jolla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveydenhuoltosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista siipikarjatilasta	0 %

Terveydenhuoltosopimusten määrä	Kpl
Naudat	
Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	1
Tilat, jolla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveydenhuoltosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista naudatiloista	100
Siat	
Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	0
Tilat, jolla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveydenhuoltosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista sikatiloista	0 %
Siipikarja	
Tilat, joilla on terveydenhuoltosopimus	0
Tilat, jolla on terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveydenhuoltosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista siipikarjatilasta	0 %

Tuotantoeläinten määrä	kpl
Naudat	90
Siat	0
Lampaat	123
Vuohet	7
Hevoset	n. 400
Siipikarja	40
Turkiseläimet	0
Tarhattu riista	0
Porot	0
Muut tuotantoeläimet	0

Väestömäärä	kpl
Lemmikkieläinten määrä (arvio 1/8 asukasta)	25000
Alueen pinta-ala km ²	238

Yksityinen palvelutarjonta	Htv
Hyötyeläinpraktiikassa	arvio 3
Muussa praktiikassa	arvio 25

Valvonta

Eläinten terveyden valvonta
Resurssitarpeeseen huomioidaan myös tuotantotilojen määrä, tuotantoeläinten määrä, väestömäärä ja alueen pinta-ala -kohdat.

Terveysvalvontaohjelmiin kuuluvat tilat	Kpl
Maedi-Visna	0
Scrapie	0
Broilereiden ja kalkkunoiden salmonellavalvontaohjelma	0
Kanojen salmonellavalvontaohjelma	0
Peuratarhojen terveysvalvontaohjelma	0
Vesiviljelyeläinten terveysvalvontakohteet	0

Sivutuotevalvonta	Kpl
Haaskat	0
Haaskan pitäjäksi ilmoittautuneet toimijat	0
Ilmoitetut haaskat/v	0
Sivutuotealan laitokset (ks. valvontaohjelma)	7
Hautaamisilmoitukset/v	0

Eläinten hyvinvoinnin valvonta
Resurssitarpeeseen huomioidaan myös tuotantotilojen määrä, tuotantoeläinten määrä, väestömäärä ja alueen pinta-ala -kohdat.

Ilmoituksenvaraiset kohteet	Kpl
Kennelit	6
Hevostallit	17
Riistanhoidolliset tarhat	0
Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0
Eläinkaupat	8
Eläinhoitolat	1
Muut	0

Eläinlääkärit	Htv
Eläinten terveyden valvonta	0,4
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	1,8
Tuotantoeläinten terveydenhuolto	0
Muut eläinlääkäripalvelut	0,6
Elintarvikevalvonta*	1,9
Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0,2
Muut tehtävät	0,3
Eläinlääkäriresurssit yhteensä	5,20

Eläinlääkintähuollon henkilöresurssit

Muut kuin eläinlääkärit	Htv
Eläinhoitajat/avustajat	1
Välinehuolto, siivous ym.	0,3
Sihteeri-/toimistopalvelut	0,1
Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0
Muut tehtävät	0
Muut kuin eläinlääkäriresurssit yhteensä	1,40

1 Htv = 220 htp

* Elintarvikevalvonta sisältää:

- maidontuotantotilojen tuotantohygieniset tarkastukset
- teurastamoiden ja leikkaamojen valvonta ja lihantarkastus
- riistanlihan tarkastus
- munapakkaamojen valvonta
- muut elintarvikevalvontaan liittyvät tehtävät

LIITE 1. TERVEYDENSUOJELULAIN VALVONTASUUNNITELMA 2020-2024, PÄIVITYS VUODELLE 2024

Toimintatyyppi	Kohdetoimintojen lkm (VATI:sta) Päivitetty 27.11.2023	Valtakunnallinen valvontaohjelma 2020–2024: Minimitarkastustiheys /v	Suunnitellut tarkastukset 2020	Suunnitellut tarkastukset 2021	Suunnitellut tarkastukset 2022	Suunnitellut tarkastukset 2023	Suunnitellut tarkastukset 2024	Suunnitellut tarkastukset yhteensä 2020–2024	Kohteiden riskinarvion perusteella tarkastuksia lisätty tai vähennetty
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	6	1 (oma vedentuotanto) 0,5 (vain jakelua)	4	4	3	4	4	19	-
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	3	1 (oma vedentuotanto) 0,5 (vain jakelua)	1	0	1	1	2	5	-
Vedenottamo, iso asetus	1	1,00	1	1	1	1	1	5	-
Elintarvikehuoneiston käyttämä talousvesi	6	0	0	0	0	0	0	0	-
Talousveden käyttö osana julkista tai kaupallista toimintaa	21	0	0	0	0	0	0	0	-
Yleiset altaat	12	1,00	23	20	20	18	12	93	-
Yleiset uimarannat, EU	2	1,00	4	4	4	2	2	16	-
Pienet yleiset uimarannat	4	1,00	4	4	4	4	4	20	-
Peruskoulu	55	0,33	18	20	19	19	18	94	-
Lukio	7	0,33	2	2	3	2	2	11	-
Korkeakoulu	3	0,33	0	0	2	1	0	3	-
Ammattioppilaitos	7	0,33	4	0	3	4	0	11	-
Muut koulut ja oppilaitokset	2	0,33	2	0	0	2	0	4	-
Päiväkodit, ryhmäperhepäiväkodit	185	0,33	65	67	67	62	62	323	-
Leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	5	0,33	0	6	0	0	5	11	-
Lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit	15	0,33	5	5	0	6	5	21	-
Muut lastensuojeluyksiköt (mm. perhekuntoutusyksiköt)	7	0,33	2	2	2	2	3	11	-
Vanhainkoti (laitoshuolto)	0	0,33	0	0	0	0	0	0	-
Vanhusten tehostetun asumisen yksiköt	28	0,33	11	10	10	10	15	56	-
Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat: tehostettu palveluasuminen)	2	0,33	2	0	0	2	0	4	-
Muut yksiköt	6	0,33	6	0	0	6	0	12	-

Toimintatyyppi	Kohdetoimintojen lkm (VATI:sta) Päivitetty 27.11.2023	Valtakunnallinen valvontaohjelma 2020–2024: Minimitarkastustiheys /v	Suunnitellut tarkastukset 2020	Suunnitellut tarkastukset 2021	Suunnitellut tarkastukset 2022	Suunnitellut tarkastukset 2023	Suunnitellut tarkastukset 2024	Suunnitellut tarkastukset yhteensä 2020–2024	Kohteiden riskinarvion perusteella tarkastuksia lisätty tai vähennetty
Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen)	23	0,33	6	7	7	6	8	34	-
Muut yksiköt	6	0,33	6	0	0	6	0	12	-
Ensi- ja turvakodit, perhekuntoutusyksiköt	2	0,33	2	0	0	1	1	4	-
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	61	0,25	15	16	16	16	15	78	-
Hotellit	13	0,20	3	3	3	3	1	13	-
Hostellit, kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit, matkustajakoti	8	0,20	1	1	2	1	3	8	-
Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset	3	0,20	0	0	2	1	0	3	-
Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä	2	0,20	1	0	0	1	0	2	-
Muu majoitustoiminta	5	0,20	0	4	0	0	1	5	-
Yleiset saunat	1	0,50	1	1	1	1	1	5	-
Yleinen liikuntatila	78	0,20	13	15	15	14	14	71	-
Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	160	0,25	27	35	35	39	39	175	Ei tarkasteta kotirauhan piirissä olevia kohteita.
Tatuointi ja lävistys	8	0,25	1	3	2	2	2	10	-
Solarium	10	0,20	2	2	2	2	2	10	-
Muu ihon käsittely ja hoito	4	0,25	2	0	0	0	4	6	-
YHTEENSÄ	755	-	228	232	224	233	226	1143	-

Toimintatyyppi	Tarkastusaika h	Tarkastuksen sisältö	Huomioitavaa	Suunniteltu näytteiden määrä 2020	Suunniteltu näytteiden määrä 2021	Suunniteltu näytteiden määrä 2022	Suunniteltu näytteiden määrä 2023	Suunniteltu näytteiden määrä 2024	Arvio suunnitelman mukaisten tarkastusten resurssitarpeesta (h) vuonna 2024
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	8	Vedenjakelualueen perustiedot, riskinarviointi ja -hallinta, omavalvonta, varautumissuunnitelma, valvontatutkimusohjelma, raakaveden hankinta, verkosto	Laitoksista kahdella oma tuotantoa, neljällä vain jakelua	133	138	138	133	160	32
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	5	Vedenjakelualueen perustiedot, riskinarviointi ja -hallinta, omavalvonta, varautumissuunnitelma, valvontatutkimusohjelma, raakaveden hankinta, verkosto	-	1	1	1	1	1	10
Vedenottamo, iso asetus	5	Vedenottamon perustiedot, pohjavesikaivojen rakenteiden kunto ja toimintaympäristö, vedenkäsittelylaitoksen tilat, desinfiointivalmius, vesitornit	-	0	0	0	0	0	5
Elintarvikehuoneiston käyttämä talousvesi	-	-	-	0	9	9	9	9	0
Talousveden käyttö osana julkista tai kaupallista toimintaa	-	-	-	15	7	7	7	7	0
Yleiset altaat	6,5–10	Kohteen perustiedot, valvontatutkimusohjelman sisältö, omavalvonta, henkilökunnan pätevyys, puku-, pesu- ja wc-tilat, allastilat, oheistilat, siivous ja siivoustilat	Uimahalleja/kylpylöitä yhteensä kuusi, pieniä altaita kuusi.	460	440	440	440	430	102
Yleiset uimarannat, EU	5	Uimarannan perustiedot (kohdetiedot, uimavesiprofiili, uimaveden laatu, uimarannan toimintaympäristö, varautuminen), rannan siisteys, kunto, jätehuolto, haittaeläimet, käymälä-, peseytymis- ja pukeutumistilat sekä sauna, tiedottaminen	-	22	22	22	22	22	10
Pienet yleiset uimarannat	3	Uimarannan perustiedot (kohdetiedot, uimavesiprofiili, uimaveden laatu, uimarannan toimintaympäristö, varautuminen), rannan siisteys, kunto, jätehuolto, haittaeläimet, käymälä-, peseytymis- ja pukeutumistilat sekä sauna, tiedottaminen	-	24	24	24	24	24	12

Toimintatyyppi	Tarkastusaika h	Tarkastuksen sisältö	Huomioitavaa	Suunniteltu näytteiden määrä 2020	Suunniteltu näytteiden määrä 2021	Suunniteltu näytteiden määrä 2022	Suunniteltu näytteiden määrä 2023	Suunniteltu näytteiden määrä 2024	Arvio suunnitelman mukaisten tarkastusten resurssitarpeesta (h) vuonna 2024
Peruskoulu	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	108
Lukio	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	12
Korkeakoulu	8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	0
Ammattioppilaitos	8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	0
Muut koulut ja oppilaitokset	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	0

Toimintatyyppi	Tarkastusaika h	Tarkastuksen sisältö	Huomioitavaa	Suunniteltu näytteiden määrä 2020	Suunniteltu näytteiden määrä 2021	Suunniteltu näytteiden määrä 2022	Suunniteltu näytteiden määrä 2023	Suunniteltu näytteiden määrä 2024	Arvio suunnitelman mukaisten tarkastusten resurssitarpeesta (h) vuonna 2024
Päiväkodit, ryhmäperhepäiväkodit	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	372
Leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	20
Lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	30
Muut lastensuojeluyksiköt (mm. perhekuntoutusyksiköt)	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	0
Vanhainkoti (laitoshuolto)	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	18
Vanhusten tehostetun asumisen yksiköt	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat,	-	0	0	0	0	0	0

Toimintatyyppi	Tarkastusaika h	Tarkastuksen sisältö	Huomioitavaa	Suunniteltu näytteiden määrä 2020	Suunniteltu näytteiden määrä 2021	Suunniteltu näytteiden määrä 2022	Suunniteltu näytteiden määrä 2023	Suunniteltu näytteiden määrä 2024	Arvio suunnitelman mukaisten tarkastusten resurssitarpeesta (h) vuonna 2024
		jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet							
Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat: tehostettu palveluasuminen)	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	90
Muut yksiköt	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0		0	0	0
Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen)	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	0
Muut yksiköt	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	48
Ensi- ja turvakodit, perhekuntoutusyksiköt	4–8	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet	-	0	0	0	0	0	6
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	3–4,5	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyys, tilojen terveydelliset	-	0	0	0	0	0	60

Toimintatyyppi	Tarkastusaika h	Tarkastuksen sisältö	Huomioitavaa	Suunniteltu näytteiden määrä 2020	Suunniteltu näytteiden määrä 2021	Suunniteltu näytteiden määrä 2022	Suunniteltu näytteiden määrä 2023	Suunniteltu näytteiden määrä 2024	Arvio suunnitelman mukaisten tarkastusten resurssitarpeesta (h) vuonna 2024
		olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisuus, puhtaanapito, vaate- /tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet							
Hotellit	4–7	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön	-	0	0	0	0	0	5,5
Hostellit, kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit, matkustajakoti	4–7	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön	-	0	0	0	0	0	16,5
Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset	4–7	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön	-	0	0	0	0	0	0
Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä	4–7	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön	-	0	0	0	0	0	0
Muu majoitustoiminta	4–7	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön	-	0	0	0	0	0	5,5

Toimintatyyppi	Tarkastusaika h	Tarkastuksen sisältö	Huomioitavaa	Suunniteltu näytteiden määrä 2020	Suunniteltu näytteiden määrä 2021	Suunniteltu näytteiden määrä 2022	Suunniteltu näytteiden määrä 2023	Suunniteltu näytteiden määrä 2024	Arvio suunnitelman mukaisten tarkastusten resurssitarpeesta (h) vuonna 2024
Yleiset saunat	4–6	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön	-	0	0	0	0	0	5
Yleinen liikuntatila	4–5,5	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön	-	0	0	0	0	0	70
Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	3–5	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön	-	0	0	0	0	0	156
Tatuointi ja lävistys	3–5	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön	-	0	0	0	0	0	8
Solarium	3–5	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön	-	0	0	0	0	0	8
Muu ihon käsittely ja hoito	3–5	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisuus, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet	-	0	0	0	0	0	16

Toimintatyyppi	Tarkastusaika h	Tarkastuksen sisältö	Huomioitavaa	Suunniteltu näytteiden määrä 2020	Suunniteltu näytteiden määrä 2021	Suunniteltu näytteiden määrä 2022	Suunniteltu näytteiden määrä 2023	Suunniteltu näytteiden määrä 2024	Arvio suunnitelman mukaisten tarkastusten resurssitarpeesta (h) vuonna 2024
		ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön							
YHTEENSÄ	-	-	-	655	641	641	636	653	1225,5

LIITE 2. ELINTARVIKELAIN VALVONTASUUNNITELMA 2020-2024, PÄIVITYS VUODELLE 2024

Rekisteröitävä elintarviketoiminta

Toimintatyyppi *) Vantaan alueella ei kohdetoimintoja	Kohdetoiminta (lkm, VATI 11/2023)	Riskiluokka suluissa Ruokaviraston ohjeellinen	Tarkastustiheys (lkm/v) suluissa Ruokaviraston suositus	Tarkastuksen kesto (arvio, h) suluissa Ruokaviraston ohjeellinen	Suunnitelmalliset tarkastukset 2024 (lkm)	Uusintatarkastukset (arvio, lkm)	Tarkastukset yht. 2024 (suunniteltu, lkm)
Alkutuotanto	72				0	0	0
Hunajantuotanto	10		tarvittaessa	1–2	0	0	0
Lihantuotanto	4		tarvittaessa	1–2	0	0	0
Maidontuotanto	2		tarvittaessa	1–2	0	0	0
Munantuotanto	4		tarvittaessa	1–2	0	0	0
Peltoviljely	45		tarvittaessa	1–2	0	0	0
Puutarhaviljely, Avomaa	3	0–1	0,33	1–2	0	0	0
Puutarhaviljely, Kasvihuone	4		0,2	1–2	0	0	0
Kalastus*	0	(0–1)	(tarvittaessa-0,33)	(1–2)	0	0	0
Sienimöt*	0		(tarvittaessa)	(1–2)	0	0	0
Siitosmunantuotanto*	0		(tarvittaessa)	(1–2)	0	0	0
Vesiviljely*	0	(0–1)	(0,2–0,33)	(1–2)	0	0	0
Elintarvikkeiden valmistus	18				12	2	14
Juomien valmistus	2	1–2	0,33–0,5	1–3	0	0	0
Makeisten valmistus	3	1–3	0,5–1	1–4	2	0	2
Muu valmistus	5	1–4	0,33–0,5	1–4	3	0	3
Yhdistelmätuotteiden valmistus	8	2–4	0,5–3	2–4	7	2	9
Pitkälle jalostettujen eläinperäisten tuotteiden valmistus*	0	(1–5)	(0,33–3)	(1–5)	0	0	0
Elintarvikekontaktimateriaalitoiminta	53				23	0	23
Elintarvikekontaktimateriaalien jakelu tai markkinointi	22	1–3	0,33–1	1–4	9	0	9
Elintarvikekontaktimateriaalien maahantuonti	23	1–3	0,33–1	1–4	8	0	8
Elintarvikekontaktimateriaalien valmistus tai jatkojalostus	8	2–3	0,5–1	2–4	6	0	6
Elintarvikkeiden kuljetukset	76				26	0	26
Elintarvikkeiden kuljetus huoneenlämpöisenä	33	1–2	0,33–0,5	1–3	12	0	12
Elintarvikkeiden kuljetus jäädytettynä	23	1–2	0,33–0,5	1–3	9	0	9
Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä	4	1–2	0,33–0,5	1–3	0	0	0
Elintarvikkeiden pakastekuljetus	16	1–2	0,33–0,5	1–3	5	0	5
Elintarvikkeiden myynti	320				167	18	185
Elintarvikkeiden tukkumyynti	28	1–3	0,33–2	1–4	11	2	13
Elintarvikkeiden vähittäismyynti	292	1–5	0,33–2	1–5	156	16	172
Kuluttajan tuotteiden käsittely, eläinperäiset elintarvikkeet*	0	(2)	(0,5)	(1–3)	0	0	0
Elintarvikkeiden tarjoilu	989				595	55	650
Grilli- tai pikaruokatoiminta	71	1–3	0,33–2	1–4	43	6	49
Kahvilatoiminta	121	1–2	0,33–2	1–3	52	5	57
Pitopalvelu	4	1–2	0,33–1	1–3	1	0	1
Pubitoiminta	55	0	0–0,33	1–2	7	0	7
Ravintolatoiminta	336	2–4	0,5–2	2–4	262	38	300
Suurkeittiö, keskuskeittiötoiminta	54	2–5	0,5–2	2–5	57	2	59
Suurkeittiö, laitoskeittiö (koulut, sairaalat ym.)	126	2–4	0,33–2	2–4	84	3	87
Tarjoilukeittiötoiminta (vähäistä välipalojen ym. ruoanvalmistusta)	222	1–3	0,33–1	1–4	89	1	90

Toimintatyyppi *) Vantaan alueella ei kohdetoimintoja	Kohdetoiminta (lkm, VATI 11/2023)	Riskiluokka suluissa Ruokaviraston ohjeellinen	Tarkastustiheys (lkm/v) suluissa Ruokaviraston suositus	Tarkastuksen kesto (arvio, h) suluissa Ruokaviraston ohjeellinen	Suunnitelmalliset tarkastukset 2024 (lkm)	Uusintatarkastukset (arvio, lkm)	Tarkastukset yht. 2024 (suunniteltu, lkm)
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastamien, pakkaaminen	81				36	2	38
Elintarvikkeiden pakastaminen	4	1	0,33	1–3	3	0	3
Elintarvikkeiden pakkaaminen	5	1–3	0,33–1	1–4	2	0	2
Muu elintarvikkeiden varastointi	72	1–3	0,33–1	1–4	31	2	33
Vienti ja tuonti	83				41	6	47
Elintarvikkeiden maahantuonti	73	1–5	0,33–3	1–5	38	6	44
Elintarvikkeiden maastavienti	10	1	0,33	1–3	3	0	3
Vilja- ja kasvisala	41				33	5	38
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	5	2–5	2–3	2–5	4	0	4
Leipomotuotteiden valmistus, ei helposti pilaantuvia	16	1–5	0,33–3	1–5	14	3	17
Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia	14	2–3	0,5–1	2–4	12	2	14
Pakkaamotoiminta ja kauppakunnostus	6	1–2	0,33–0,5	1–3	3	0	3
Muiden viljatuotteiden valmistus*	0	(2–5)	(0,5–3)	(2–5)	0	0	0
Myllytoiminta*	0	(1–5)	(0,33–3)	(1–5)	0	0	0
YHTEENSÄ	1733	-	-	-	933	88	1021

Hyväksyttävä elintarviketoiminta

Toimintatyyppi *) Vantaan alueella ei kohdetoimintoja	Kohdetoiminta (lkm, VATI 11/2023)	Riskiluokka suluissa Ruokaviraston ohjeellinen	Tarkastustiheys (lkm/v) suluissa Ruokaviraston suositus	Tarkastuksen kesto (arvio, h) suluissa Ruokaviraston ohjeellinen	Suunnitelmalliset tarkastukset 2024 (lkm)	Uusintatarkastukset (arvio, lkm)	Tarkastukset yht. 2024 (suunniteltu, lkm)
Kala-ala	4				9	0	9
Kalajalosteiden valmistus	2	4–7	2–6	3–5	6	0	6
Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely	2	3–6	1–4	1–4	3	0	3
Liha-ala	10				57	0	57
Jauhelihan valmistus	4	3–7	1–10	3–5	11	0	11
Leikkaamo	2	3–7	1–12	3–5	9	0	9
Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	3	4–9	2–10	3–5	31	0	31
Raakalihavalmisteiden valmistus	1	6	4	3–5	6	0	6
Mekaaninen lihan erottaminen*	0	(3–8)	(1–8)	(3–5)	0	0	0
Muu lihan valmistus*	0	(3–7)	(1–6)	(3–5)	0	0	0
Pakkaaminen*	0	(3–8)	(1–8)	(3–5)	0	0	0
Pienteurastus*	0	-	-	(3–5)	0	0	0
Teurastus*	0	-	-	(3–5)	0	0	0
Maitoala	3				8	0	8
Juuston valmistus	2	4–6	2–4	3–5	6	0	6
Jäätelön valmistus	1	4	2	2–4	2	0	2
Jauheiden valmistus*	0	(4–7)	(2–6)	(3–5)	0	0	0
Maitonesteiden valmistus*	0	(4–7)	(2–6)	(3–5)	0	0	0
Voin ja rasvaseosten valmistus*	0	(4–7)	(2–6)	(3–5)	0	0	0
Muna-ala	0				0	0	0
Munapakkaamo*	0	(3–4)	(1–4)	(3–5)	0	0	0
Munatuotteiden valmistus*	0	(3–6)	(1–4)	(3–5)	0	0	0

Toimintatyyppi *) Vantaan alueella ei kohdetoimintoja	Kohdetoiminta (lkm, VATI 11/2023)	Riskiluokka suluissa Ruokaviraston ohjeellinen	Tarkastustiheys (lkm/v) suluissa Ruokaviraston suositus	Tarkastuksen kesto (arvio, h) suluissa Ruokaviraston ohjeellinen	Suunnitelmalliset tarkastukset 2024 (lkm)	Uusintatarkastukset (arvio, lkm)	Tarkastukset yht. 2024 (suunniteltu, lkm)
Alkutuotanto	0				0	0	0
Itujen tuotanto*	0	(2–3)	(0,5–1)	(1–3)	0	0	0
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	18				30	2	32
Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	18	3–6	1–4	3–5	30	2	32
YHTEENSÄ	35	-	-	-	104	2	106

Rekisteröitävä ja hyväksyttävä elintarviketoiminta yhteensä

Toimintatyyppi *) Vantaan alueella ei kohdetoimintoja	Kohdetoiminta (lkm, VATI 11/2023)	Riskiluokka suluissa Ruokaviraston ohjeellinen	Tarkastustiheys (lkm/v) suluissa Ruokaviraston suositus	Tarkastuksen kesto (arvio, h) suluissa Ruokaviraston ohjeellinen	Suunnitelmalliset tarkastukset 2024 (lkm)	Uusintatarkastukset (arvio, lkm)	Tarkastukset yht. 2024 (suunniteltu, lkm)
Rekisteröitävä elintarviketoiminta	1733	-	-	-	933	88	1021
Hyväksyttävä elintarviketoiminta	35	-	-	-	104	2	106
YHTEENSÄ	1768				1037	90	1127

LIITE 3. TUPAKKALAIN JA LÄÄKELAIN VALVONTASUUNNITELMA 2020-2024, PÄIVITYS VUODELLE 2024

Toimintatyyppi	Kohdetoiminta (lkm., VATI 11/2023)	Riskiluokka (Valviran ohje)	Tarkastustiheys (lkm./v)	Tarkastuksen kesto (arvio, h)	Suunnitelmalliset tarkastukset 2024 (lkm.)	Uusintatarkastukset (arvio, lkm)	Tarkastukset yht. 2024 (suunniteltu, lkm.)
Tupakkalain mukainen suunnitelmallinen valvonta	195	-	-	-	95	0	95
Tupakointikiellot ja -rajoitukset	-	-	-	-	-	-	-
Ravintolat ja muut ravitsemisliikkeet, joissa on tupakointitila	13	1	0,33	1–2	4	0	4
Tupakkatuotteiden myynti	-	-	-	-	-	-	-
Vähittäismyynti	178	2	0,5	1–2	89	0	89
Tukkumyynti	4	2	0,5	1–2	2	0	2
Muu tupakkatuotteiden luovutus (Vantaalla ei kohdetoimintoja)	0	-	-	-	0	0	0
Lääkelain mukainen suunnitelmallinen valvonta	-	-	-	-	65	0	65
Nikotiinikorvaustuotteiden vähittäismyynti	130	-	0,5*	1–2	65	-	65
YHTEENSÄ	195	-	-	-	160	0	160

*) Vantaan suunniteltu tarkastustiheys

146 §

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Vantaan Energia Oy:n vaarallisten jätteiden polttoa JV2-laitoksessa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

VD/7211/00.04.03/2023

JV/SR/JA

Asia

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena Vantaan ympäristökeskuksen ja ympäristöterveyden lausuntoa Vantaan Energia Oy:n vaarallisten jätteiden polttoa JV2-laitoksessa koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Määräaika lausunnon antamiselle on jatkettu 20.12.2023 saakka.

Arviointiohjelma ja kuulutus löytyvät osoitteesta: www.ymparisto.fi/VEjatevoimala2YVA.

Arviointiohjelman painettu versio on ollut nähtävillä 13.11.2023– 12.12.2023 mm. Vantaa-Infossa Tikkurilassa.

Hankkeen kuvaus

Vantaan Energia Oy suunnittelee vaarallisten jätteiden polttoa Långmossebergenin vesisätevoimalan toiminnassa olevassa laajennusosassa (JV2). Poltettavat jätteet olisivat esimerkiksi teollisuuden rejektejä ja kotitalouksien vaarallisia jätteitä, ja vaarallisten jätteiden määrä olisi enintään 40 000 tonnia vuodessa vastaten noin 18 % JV2-laitoksessa poltettavasta kokonaisjättemäärästä.

Arvioitavat vaihtoehdot

0-vaihtoehto: Hanketta ei toteuteta, jolloin JV2-laitoksen toiminta jatkuu nykyisen ympäristöluvan mukaisena.

Toteutusvaihtoehto: Vaarallisten jätteiden poltto aloitetaan jätevoimalan laajennusosassa (JV2). JV2:lla poltettavan vaarallisen jätteen määrä on enintään 40 000 t/a ja poltettavan jätteen kokonaismäärä 220 000 t/a.

Toiminnan kuvaus

Jätevoimalan laajennuksessa (JV2) poltettavat vaaralliset jätteet olisivat pääasiassa teollisuuden rejektejä ja kotitalouksien vaarallisia jätteitä, jotka ovat kierrätyskelvottomia. Vaarallisten jätteiden osuus JV2-laitoksella poltettavasta kokonaisjättemäärästä olisi muutoksen myötä noin 18 %.

Teollisuuden rejekteistä polttoon soveltuvat mm. erilaiset suodatinsakat ja –kakut sekä jätteiden mekaanisesta käsittelystä syntyvät jätteet. Puun käsittelyn ja huonekalujen valmistuksen jätteistä polttoon voidaan ottaa sahajauhoja, lastuja, vanereita ja puupohjaisia levyjä, jotka sisältävät vaarallisia aineita. JV2-laitoksessa voidaan hyödyntää teollisuuden kiinteitä öljyisiä jätteitä, mm. öljyisiä rättejä, öljyn imeytysmateriaaleja, raskasöljysäiliöiden pohjasakkoja, öljynerottimien jätteitä sekä öljyn valmistuksen yhteydessä syntyviä pikimäisiä kovia tahnoja. Myös jäteöljyjä ja öljysäiliöiden pohjalietteitä voidaan polttaa. Voimalaitoksissa ja muissa polttolaitoksissa syntyviä polttoon kelpaavia jätteitä ovat kaasujen, jätevesien ja kattiloiden puhdistuksessa syntyvät jätteet.

Pakkausmateriaaleista voidaan polttaa materiaalihyötykäyttöön kelpaamattomia pakkauksia, jotka ovat rinnastettavissa kotitalouksissa syntyvään vaaralliseen jätteeseen. Myös jauhemaaleja, tavanomaisia maaleja ja maalituotteita sekä liimoja ja hartseja voidaan polttaa. Romuajoneuvojen osat sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden muoviosat, jotka eivät muuten ole kierrätettävissä, voidaan polttaa. Myös rakentamisesta ja purkamisesta syntyvät jätteet, esimerkiksi pilaantunut maa, vaarallisia yhdisteitä sisältävät saumanauhat ja ikkunatiivisteet sekä bitumituotteet, voidaan polttaa. Tämän tyyppiset jätteet eivät sisällä asbestia. Laitoksella voidaan käsitellä myös terveydenhuollon jätteitä, esimerkiksi lääkejätteitä. Kotitalouksien jätteistä polttoon soveltuvat mm. erilaiset maalit ja kiinteät öljyiset jätteet. Laitoksen polttoainevalikoimaan lisätään myös muutamia tavanomaisia jättejakeita, joita syntyy

huonekalujen valmistuksessa, metallia sisältävien jätteiden paloituksessa ja muussa jätteiden mekaanisessa käsittelyssä

Kaikki JV2-laitoksen toiminnot, kuten jätteiden vastaanotto ja käsittely, syöttö polttoon, savukaasujen käsittely, jätevesien puhdistus ja johtaminen sekä tuhkan käsittely soveltuvat nykyisellään myös vaarallisten jätteiden polttamiseen. Vaarallisten jätteiden poltto ei näin ollen edellytä laitokseen teknisiä muutoksia tai uusia rakennuksia.

Jätevedet johdetaan HSY:n jätevesiviemäriin. JV2-laitoksessa ei synny poisjohdettavia jäähdytysvesiä, eikä jätevoimalan normaalitoiminnasta aiheudu päästöjä vesistöihin. Westerkullanojaan johdetaan rakennusten kattosadevedet, piha-alueen puhtaat hulevedet sekä raakavesi- ja lisävesisäiliön ylivuotovedet. Vaarallisten jätteiden poltto ei vaikuta huleveden määrään eikä laatuun.

JV2-laitoksessa poltettaisiin vain vaarallisia jätteitä, joille riittää 850 asteen polttolämpötila, ja jotka soveltuvat laitokseen suoraan ilman laitoksen teknisiä muutoksia. Muut vaaralliset jätteet, joiden klooripitoisuus on yli prosentin ja jotka vaativat 1 100 asteen polttolämpötilan, tullaan polttamaan Vantaan Energian rakenteilla olevassa Korkealämpötilalaitoksessa (HWP).

Vaarallisten jätteiden polttaminen olemassa olevassa JV2-laitoksessa tarjoaisi kustannustehokkaan polttokäsittelyn jätteelle, joka ei edellytä polttoa korkealämpötilalaitoksessa (HWP). Samalla täydennetään JV2-laitoksen polttoainevalikoimaa ja voidaan vastata nykyisen poltettavan jätteen markkinavaihteluihin.

Toiminta voidaan aloittaa, kun sille on saatu kaikki tarvittavat luvat, eli arviolta syksyllä 2025.

Arvioitavat vaikutukset

Ympäristövaikutusten arviointi kohdennetaan hankkeen todennäköisesti merkittäviin ympäristövaikutuksiin, joiksi on arvioitu vaikutukset ilmanlaatuun ja syntyviin jätteisiin, sekä ihmisiin kohdistuvat vaikutukset.

Alueen kolmen laitoksen (JV1, JV2 ja HWP) savukaasupäästöjen ilmanlaatuvaikutuksia arvioidaan 0-vaihtoehdossa ja toteutusvaihtoehdossa. Lisäksi arvioidaan toteutusvaihtoehdon kuljetusten lisäyksen päästöt sekä niiden vaikutukset ilmanlaatuun.

Savukaasupäästöt arvioidaan 5-10 km etäisyydelle tehtävällä savukaasumallinnuksella käyttäen Breeze / AERMOD -mallia. Mallinnuksen laskentaväli on 50-250 metriä. Rikkidioksidi-, typenoksidi- ja hiukkaspäästöjen leviämislaskelmien tuloksia verrataan Suomessa voimassa oleviin ilmanlaadun ohje- ja raja-arvoihin. Lisäksi arvioidaan seuraavien päästöjen leviämistä: Sb+As+Pb+Cr+Co+Cu+Mn+Ni+V (metallit yhteensä), dioksiinit ja furaanit, kloorivety ja fluorivety.

Kuljetusten päästöjen aiheuttamia vaikutuksia ilmanlaatuun arvioidaan vertaamalla hankkeen kuljetusten aiheuttamia päästöjä nykyiseen liikenteeseen. Kuljetusten päästöt lasketaan perustuen polttoaineen, syntyvän tuhkan ja muiden rejektien sekä käytettävien kemikaalien keskimääriin kuljetusmatkoihin voimalalle.

Vuonna 2023 Långmossebergenissä, jätevoimalan läheisyydessä, sijaitsee HSY:n siirrettävä mittausasema, jossa mitataan Vantaan Energian jätevoimalan alueen toimintojen vaikutusta ilmanlaatuun.

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 19.12.2023 § 146

Ympäristöjohtajan va esitys:

Päätetään antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraava lausunto.

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto toimii sekä ympäristönsuojelu- että terveydensuojeluviranomaisena ja lausuu Vantaan Energia Oy:n vaarallisten jätteiden polttoa JV2-laitoksessa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa:

Vuonna 2022 tehdyssä teollisuusmelun yhteisvaikutusten laskennassa huomioitiin alueelle suunniteltu Vantaan Energian sähköpolttoainelaitos, vaarallisen jätteen polttolaitos sekä Remeo Oy:n kierrätyslaitos.

Ohjelmasta jää epäselväksi onko korkealämpölaitosta ja JV2- yksikön toiminnan laajentumista huomioitu 2022 laaditussa meluselvityksessä.

YVAn aikana tulee selvittää JV2-yksikön toiminnan laajentumisen vaikutukset ilmapäästöihin ja olemassa olevan suodatuksen sopivuus sekä varmistettava BAT-toteutuminen.

YVA-ohjelman mukaan laitos voisi vastaanottaa vaarallisia jätteitä sekä Suomesta että ulkomailta. Selostuksessa tulee esittää, miten luotettavasti eri polttolämpötilan vaativien vaarallisten jätteiden lajittelu tapahtuu ja miten luotettavasti eri jätteistä määritetään polttolämpötilan määrittävä halogenoitujen orgaanisten aineiden klooripitoisuus. Lisäksi on esitettävä mikä vaikutus liian matalalla polttolämpötilalla on laitoksen savukaasuihin ja syntyvään tuhkaan.

YVA-selostuksessa on esitettävä, miten JV2:lla huomioitaisiin mahdolliset poikkeustilanteet jätemäärissä ja polttoprosessissa. Miten toiminnassa on varauduttu mahdollisiin häiriötilanteisiin (esimerkiksi vaarallisen jätteen kertyminen tilanteessa, jossa polttolaitos ei pysty käsittelemään saapuvia jätteitä, ennakkotiedoista poikkeavan jätteen toimittaminen JV2:lle poltettavaksi, vaarallisten jätteiden suunnitteleman sekoittuminen).

YVA-ohjelman yksi sisältövaatimus on hankkeen liittyminen muihin hankkeeseen. Ohjelmassa on lueteltu mitä muita hankkeita on lähialueella vireillä, mutta ei sitä, miten tämä hanke liittyy mainittuihin hankkeisiin. Oletettavasti sillä, valitaanko 0-vaihtoehto vai toteutusvaihtoehto, on merkitystä esimerkiksi korkealämpötilalaitoksen toimintaan ja polttoaineisiin.

Tämä pykälä tarkastetaan heti.

Päätös:

Päätettiin antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristöjohtajan va. esityksen mukainen lausunto.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Täytäntöönpano: Ote Uudenmaan ELY-keskukselle (kirjaamo[at]ely-keskus.fi ja jenni.ojala[at]ely-keskus.fi)

Muutoksenhakuohje: 3. oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Saija Ruponen, p. 040 193 5032
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Muutoksenhakuohje 1. Valitus rakennus- ja toimenpidelupaa koskevasta päätöksestä

Rakennus- ja toimenpidelupaa koskeviin **päätökseen § 143** saa hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Valitusoikeus on:

- viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla
- sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa
- sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa kunnalla
- jos rakennuslupan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakennusluvasta on myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella
- oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen.
- jos lupapäätöstä on oikaisuvaatimusmenettelyssä muutettu tai se on kumottu, oikaisuvaatimuspäätökseen saa hakea muutosta valittamalla myös se, jolla on maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n mukaan valitusoikeus asiassa.

Se, joka on valittanut pääasiassa tehdystä päätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia aloittamisoikeutta koskevaa päätöstä kumottavaksi tai muutettavaksi ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** siitä, kun päätös on julkipanon jälkeen annettu. Päätöksen antamispäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin kunnan virastoissa ei työskennellä, saa valituskirjelmän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava **Helsingin hallinto-oikeudelle**, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutoksia vaaditaan
- muutoksenhakijan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset muutoksenhakijalle voidaan toimittaa.

Valituskirjelmä on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen omakätisesti allekirjoitettava. Jos muutoksenhakijan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava tämän nimi ja kotikunta.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksena tueksi, jollei niitä ole aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on tarvittaessa liitettävä valtakirja.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 270 euroa.

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa osoitteella:

Helsingin hallinto-oikeus

Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 0295642000

Faksi: 0295642079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Tällöin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa valitusajan kuluessa myös faksina, sähköpostina tai asiointipalvelussa.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Tämä päätös on annettu julkipanon jälkeen joulukuun 21 päivänä 2023, jolloin sen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon.

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän päätökseen, joka koskee hankintoaikaisua, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)